

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpenztári

cekszámla:

25.342

Megjelenik

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,**Hiszek egy isteni örök igazságban,**Hiszek Magyarország feltámadásában.**Amen.*

Rendszerek.

Új feladatok mindig fejtörés elé állítják a vezetőket, hogy a rendelkezésre álló erőt, az eddig kiépített és használatos módszereket milyen csoportosításban, milyen változtatással kell a jövőben alkalmazni, hogy valamilyen szervezet, testület az újabb terhek alatt meg ne inogjon. Vonatkozik ez a vasútra éppen úgy, mint gyümölcskivitelre, meg az építkezés rendjére, az egészség közállapotára, általában a közélet minden kisebb-nagyobb terére, szervére, csavarjára, tényezőjére véghosszanélküli sorban, ahol bizonyára nem utolsó helyen áll például a csendőrség.

Hogy a dolgok jó megszervezésében mekkora erő van, azt tudjuk s aki nem tudná, nézzen rá Lengyelország egy hónappal ezelőtti és a mostani térképére. Akármilyen mesélnék is az emberek túlerőről, ebben a hadicsodában mindenekelőtt a szervezést illeti az érdem. Csakhogy ezt nem úgy kell ám érteni, hogy egyetlen okos ember Berlinben kitalált valami nagyszerű dolgot s azt kimutatásokba, rendeletekbe, segédletekbe tömörítve kiadták a csapatoknak: íme, ez az Út, ezen járjatok, nektek szükségtelen gondolkodnotok, ti csak egyétek meg a menázsit, süssétek el az ágyút meg a puskát, az eredmény aztán jön magától. A német nép szervezőereje nem abból áll, hogy van nekik mondjuk: tizenhat vagy száz erreszületett emberük, hanem abból, hogy Németországban nyolevanmillió szervezőtehetség él, pontosan annyi, ahány német. Ott azon kezdődik a dolog, hogy minden ember megszervezi önmagát. A maga erejét, idejét, anyagi eszközeit, szellemi képességeit, teljesítőképességét minden egyes német maga osztja be, hogy az emberileg elérhető legmagasabb eredményt termelje ki önmagából. Itt van a magyarozata annak, hogy a német kicsiből is képes nagyot alkotni.

Mindig hajtogatjuk a szót: szervezés, de mindig mástól várjuk a csodát, hogy helyettünk megcsinálja. Megesináljon valami varázsszert, amitől aztán mindenkinek a dolgai karikacsapás módjára mennek akkor is, ha maga az ember minden egyéni terv és célszerűség nélkül bámul bele a vakvilágba. A szervezés tudományát és áldásait nem

patikában mérik, ez nem valami központi csodaszert, hanem emberi adottság, ami vagy megvan egy fajtában, vagy hiányzik belőle s ennek megfelelőek aztán az eredményei. Az egész élet nem más, mint az apró szervezési tennivalók szakadatlan láncolata. Amikor reggel felkelünk és a borotválkozás, mosdás, öltözködés, reggelizés és a többi tennivaló sorrendjét, időbeosztását, módját gazdaságosan elrendezzük, ez már szervezés, ha nem is tudunk róla, hogy az. Tudat alatt csinálja mindenki jól vagy kevésbé jól, esetleg gyengén vagy rosszul s eszerint történik aztán, hogy az egyik rendesen megborotválkozott, gondosan felöltözött, mégsem késik el a munkahelyről, a másik pedig borotvátlan marad, a ruhája hanyag és mégis elkésik a munkahelyről. Könyvet kellene írni, ha az egyes ember mindennapi ilyen szervezési tevékenységét mind felsorolnánk. Így megy ez egész nap az elalvásig mind a szolgálatban, mind a magánéletben. Az egyik embernek mindenre van ideje, mindenre van pénze, mindenütt ott van, rendben van a munkája, kellően szórakozik, pihen, a másik pedig csetlik-botlik, csurog róla a verejték és még sincs rendben a szénája soha. S az a csodálatos, hogy az ilyen mások eredményeinek láttán sem okul, nem tud botlásai ellenére sem más lenni s a vége: elvész az életben. All ez különösen annál, aki nem képes beállítani a maga egyéni munkálkodását az összesség céljaiba.

Természetes, hogy a nagyvonalú szervezési irányítást, az utakat a vezetés adja meg, lehet azonban ez a nagyvonalú rendszer önmagában bármilyen remek, zseniális, ezzel egy testület szervezési feladatai még nincsenek megoldva. Ott kell elkezdni, hogy minden járőrvezető helyesen és főleg becsületesen szervezze meg a maga kicsi szolgálatkörét és hozzá hasonlóan, minden egyes csendőr okosan és ismételjük: főleg becsületesen szervezze meg a maga kicsi szolgálati feladatkörét, akkor maga a nagyvonalú felépített szolgálati rendszer, a felülről adott szervezet megtelik étellel és eredménnyel.

Csak azért mondjuk mindezeket, mert mostanában sokat beszélnek szervezésről s mindenki valami légiés, varázslatos tudományt lát ebben, amit csak felülről lehet adagolni. Arra már kevesen gondolnak, hogy kiki maga kezdje meg, kiki maga vizsgálja felül az önmaga megszervezését. Hányan gondolunk arra, hogy nem a nagyban kiépített rendszer az üdvözítő, hanem az a lélek, amit az egyesek belelehelnek? A legkiválóbb rendszer sem ér hajítófát, ha ez a lélek hiányzik belőle.

Sí a csendőrség szolgálatában.

Irta: ERDÉLYI.

Elöttem fekszik a térkép, Magyarország megcsonkított teste. Mindenfelé mesterséges, szűk határok, csupán Észak-Keleten pihenhet meg a szem a Kárpátok vonulatán, az Isten adta ősi határon.

Ezt a nagy hegyekkel fedett északkeleti földet nézegetem. Megelevenedik előttem a térkép s látom a völgyekben kígyózó fehér utakat, az utakon poroszkáló lovas fogatokat, baktató embereket, völgyek ölén álmodozó faházak, a mérhetetlen sötét erdőségeket, hosszan elnyúló zöld völgyeket s látom a járőröket, amint a hegyen-völgyön át futó ösvényeket és az úttalan utakat róják. Lassú a mozgásuk, de határozott, mindent bír, minden célt elérő. S most hirtelen változik a kép: elém tárul ez a vidék behavazott utakkal, hófúvások hegyhátakkal és akaratlanul is arra gondolok, hogy mi lesz itt télen, hogyan portyázik itt a járőr? S már látom is, amint könnyen, tértnyerően halad a sítalpas járőr a havas hegyoldalakon felfelé és száguld a lejtőkön a völgybe, hogy csak úgy porzik a szikrázó hó utána.

Ez a kép indít arra, hogy a síszolgálat bevezetéséhez néhány szerény gondolattal hozzájáruljak. Felsőbbségünk ráterelte már ezt a kérdést a megvalósulás útjára. Nem lehet napirendre térni már felelte azzal az indokolással, hogy a nagyháború előtt is gyalog portyázták a járőrök a Kárpátalja, a Felvidék és Erdély hóborította téli őrzáratait. Azóta nagyot fordult a világ. Ma már motoros csendőrök verik fel az országutak porát s hely-

színelő gépkocsi száguld a bűncselekmények helye felé. Halad a világ s nekünk is haladnunk kell, kinyújtani a kezünket mindenért, ami eredményesebbé teheti szolgálatunkat. Ilyen a sí, amelyre ma már komoly feladat hárul a legtöbb hadseregben és csendőrségben, mert a mindennél fontosabb gyorsaságot szolgálja. Emellett lehetővé teszi a csak igen nagy erőfeszítéssel megközelíthető tereprészek és vidékek bejárását.

Elsősorban a nagykiterjedésű hegyvidékek kéz-bentartása kívánja meg, hogy felkössük a sít a járőrök lábára. Képzeli csak el, hogy mit jelent olyan helyen a zavartalan és gyors mozgás megteremtése, ahol vasút nincs, a nagy hó és hófúvások pedig a járómű-, de még a gyalogos közlekedést is megnehezítik, időnként pedig teljesen megbénítják.

Gondolnunk kell arra is, hogy a sí nemcsak a béke céljait szolgálja. Háborúban a hadtápkörlet hegyvidékén a mozgó vagy harcoló csendőr értékes segítő társat talál benne.

A síszolgálat gondolata több olyan kérdést vet fel, melyekre igazán csak a tapasztalat adhat megbízható választ. De fel kell tennünk ezeket a kérdéseket s elméletileg legalább érintenünk őket, hogy a gyakorlat bonckés alá vehesse.

Ezek a kérdések:

1. Mely örsöket lássuk el sível.
2. Milyen szolgálatoknál használhatjuk a sít.
3. A síjárőr szolgálati fellépése.
4. A síjárőr portyázása és szolgálati feladatai.
5. Őrzárát vagy szabadportyázás.
6. Felszerelés, ruházat.
7. Kiképzés.

Viola őrmester.

Irta: SZALAY LÁSZLÓ

A nagyok dolgoznak bérért, komencióért gazd-uramnak, — ők a nagyeselek. Az apróságaik megpöttömnyi parányiságuktól kezdve édes szüleiket szolgálva, érdemlik falatkájukat, — ők a kiscselek...

A lányka, mikor még akkorka csak, mint egy tejesköcsög, mindössze ha meg van négy-öt esztendő, már reggeltől estig düccöli, hurcolja, őrzí dugónyi testvérkéjét. Hétéves korában meg már igazándi hámba fogják a gyöngye kisesikót, — acatol, gyomlál, palántáz, szőlőt kötöz vagy libapásztor-kodik. És még ezer szerencésje, ha otthon foglalkoztatják, éd'sanyám köténye mellett és nem kell idegenbe származnia, ahonnét hazasóvárogva, sírva majszolja keserves munkája kenyerét a szegény kiseseléd.

Böksi libapásztor volt. Szerencés kiseseléd, mert otthon éd's anyja tizenhét sárgapihés kislibájának parancsolt...

Napfényes májusban, pazar illattárral nyíltak az orgonák, a búza is hányt a fejét, zöldlevelés ágon tarka madarak nótáztak, — csupa ígéret volt minden...

Böksi a napsütéses réthez hajtott ki, a vadvirágos, gyöngye zöldfü-legelőre... S míg a sárgapelyhes kislibák csevegve csipegettek, ő meg hozzáfogott szorgalmasan slingölni. Mert valami igen szépen slingöl a Böksi, noha még csak takaráskor lesz hét-éves...

Na aztán mi történt?... Ūristen, mi történt!...

Az történt, hogy a gonosz gúnár meg ahogy észrevette, hogy elmerülve slingöl a Böksi, bevezette a kislibákat szinte lábujjhegyen, lopva, — a búzába!...

Pedig tudta a komisz, hogy oda idegennek bemenni tilos!...

— Hej gúnár, — bosszankodott föltekintve a Böksi és vagy háromszor kikergette őket a megtépázott kenyérmezőből. De a gúnár csak visszazemtelenkedett...

Negyedszer aztán igencsak megneheztelt a Böksi. Fölkapta a pástorbótul szolgáló száraz ágat és hozzáhajintotta a libák gyalázatos apjához...

Seregek Ura, hogy mi történt!...

A gúnár ravaszul elugrott, a repülő bot meg lecsapott a kislibák közé...

Három kisliba azonnal fölfordult. Kinyújtotta a nyakát, kiterjesztette pölyhös kis szárnyait, kimeredtek a sárga lábaeszkái, — egyszóval végük volt...

Böksi nagyot sikolytolt és odafutott az ártatlanokhoz. Vette őket a tenyerébe, melengette, esőkolgatta — hiába...

Nahát, — ilyen borzalmas eset!...

Böksi földhöz verte magát. Arera borult a vadvirágos páston és sírt, ezüstcsengőként fenn csilingelő sírással...

A néhai libák bánatos anyja meg önkívületében gyorsan odatotyogott hozzá és izmos esőrével kegyetlenül megrázta Böksi pirosapantlikás varkocsát...

ad. 1. A sí valóban hasznathajtó felhasználásához először is azokat a területeket, örsöket kell ki- szemelnünk, melyeken a sí nem terhet jelent, hanem gyorsabb és könnyebb szolgálatteljesítést s havazások idején keletkező közlekedési nehézségek áthidalását. Magától értetődőnek látszik, hogy elsősorban a Kárpátalja örsseit kell figyelembe vennünk. De vajjon csak ezeket? Több hegyes-dombos vidékünk is van még, melyeken a téli nehéz közlekedés, időnként el nem érhető települések, szemmeltartásra szoruló tereptárgyak és tereprészek a havon síkló, mindenüvé eljutó járort egyenesen megkívánják.

Nézetünk szerint ezek a nehézségek és kívánalmak szabják meg elsősorban a sí rendszeresítésének határát. De csak elsősorban, mert nem lenne értelme a gyorsabb, kevesebb fáradsággal és idővel járó sí portyázásnak útját állani jó síterepen csupán azért, mert a közlekedést egyébként kifogástalan úthálózat lehetővé teszi.

Érdemes lenne kipróbálni azt is, hogy hogyan válna be a sí sík terepen is, ahol az általában kétszer-háromszor gyorsabban haladó síjárőr valószínű kitűnő szolgálatot tenne.

ad. 2. Mint gyors közlekedési eszköz, a sí megfelelő terepen esendőri szempontból a kerékpárt is pótolja télen, sőt könnyebb kezelésénél és hordozhatóságánál fogva túl is tesz a kerékpáron. Útvonalhoz kötve egyáltalában nincs s mindez nagy lehetőségeket biztosít számára. Nemesak megelőző-, hanem úgyszólván minden szolgálatban használható, így nyomozó-, felszólított-, ellenőrző- és karhatalmi szolgálatban, valamint összpontosításoknál, mert a helyszínt gyorsan elérhetjük vele, ott pedig a szolgálat

természetéhez képest hátunkra csatolva, vagy másként biztonságba helyezve végezhetjük a feladatunkat. Az elővezetést pl. hátra felcsatolt sível nehézség nélkül végezhetjük, nyomozó vagy karhatalmi szolgálatban pedig a községi előjárásánál vagy magánháznál helyezhetjük el.

ad. 3. Amennyi előnyt jelent a lábrakötött sí a hó okozta nehézségek és a távolságok gyors, könnyű leküzdésében, éppoly nehézkessé teszi a járőr mozgás-keletését szolgálati ténykedéseknél. Ez a nehézkesség pedig a biztonság rovására is esik, gátolva lévén a járőr a hirtelen helyváltoztatásban, a minden irányban való azonnali cselekvésben. Támadás elhárításánál, egymás kölcsönös támogatásánál nagy hátrány ez, nem is beszélve arról, hogy a járőr csökkent cselekvőképessége egyenesen csábíthat támadásra. Biztonsági rendszabály is tehát, ha a járőr szolgálati fellépés és szolgálati ténykedés előtt lecsatolja a sít, egymásután végezve ezt, hogy a kölcsönös biztosítás pilanatig se szüneteljen. A gyakorlati kipróbálás hivatott arra, hogy a fellépés minden részletét megállapítsa.

ad. 4. A sí-járőr portyázása a síelés különlegeségénél fogva sokban különbözik a gyalogos járőr portyázásától. A sí-járőrnek figyelmet kell szentelnie a terep alakulására is, hogy a sí egyik főelőnyét: a gyorsaságot kihasználja, anélkül természetesen, hogy szolgálati teendőit szem elől tévesztendő. A messze kilátást, nagy területek áttekintését biztosító hegyoldalakon, hegyhátakon meg-megállva, távcsővel figyeli a vidéket.

Annak ellenére, hogy a sí-járőr a terepen mozog és nem az utakon, egyik igen fontos kötelessége

De törődött is most ő ezzel!...

A gyalázatos gúnár meg, hogy megnyugtassa a lelkiösmeretét és hogy magáról minden felelősséget elhárítson, orcátlan vádbeszédbe fogott, veszettül trombitálva...

Egyszer csak felült fektéből Bözsi és elkezdett töprengeni: mit tegyen?... Hogy intézze a sorát!...

Haza nem megyen, arra gondolni se lehet. Mert ha az édesanyja megtudja, hogy három nagyreményű kislibája odavan, hát biztos, hogy megreped a szíve...

Hát már hogyne!... Ezekhez a hitvány kislibákhoz fűződnek az összes reményei. Bözsi apia béres és van még Bözsinek hat testvérkéje, amiből el lehet gondolni, minő tenger bánatnak számított a kislibák halála...

Addig gyöttrődött, töprengett Bözsi, míg egyszer csak nagyszerű gondolata támadt: elemészti magát!...

Ezzel eltereli az édesanyja fájalmát is a kislibákról, más meg, hogy ő is megbűnhődik rettenetes meg gondolatlanságáért...

Igen ám, — de hogyan?...

Addig vergődött, eszmélkedett Bözsi, míg végre ennek is rájött a nyitjára: itt van a vadvíz, — abba öli magát!...

Különös dolog a vadvíz. Az őszi, tavaszi tartós esők, az olvadó hó, jég gyűjti föl sík tengerré táplálva. Majd jön a forró Szent István hava és ki-

szikasztja szárazra. Elpárolog, nem sok vize vitorlázó rózsaszínű felhő lesz és helyére üdezőld rét, ezervirágú kaszáló ver fészket...

Bözsi hát elindult, neki a csillámló vadvíznek, hogy beleölje magát...

A partról mégegyszer visszafordult az ostobán rámeredő gúnárra: te vagy az oka mindennek, gyalázatos!...

Aztán hogy vizet ért, fehérbabos, elnyűtt kék szoknyácskáját megemelintette, hogy féltérdig meglátszottak izmos kis lábszárai...

A vizecske langyos volt, szinte jólesett belemenni... Bözsi hát ment, elszántan, mindig előre, mindig befelé...

Lassanként térdig bemerült. Ugyancsak magasan lebegett a fölemelt babos szoknyácska, s a víz fölé nőtt kíváncsi virágok, nefelejtsek, sárga liliomok, fehér tavirózsák, színesragyogású pimpók, esenkeszek, kákák, szittyók szárai, levelei, fejei kedveskedve meg huncutkodva csókolgatták a térdecskéit... S mikor elhaladt közöttük, hangtalanul kacagva bujtak meg mögötte, mintha nem tartották volna Bözsi esetét eléggé sajnálatraméltónak...

Bözsi meg csak ment, keresve a feneketlen tájat, ahol a talajt lábai alól elveszti...

Egyszer csak elképedve megállt: elérte a tulsó partot. Anélkül, hogy a víz ellepte volna a térdecskéit...

Erre visszafordult és becsatangolta az egész vadvirágos rétet jobbra meg balra, keresztül-kasul, — de a víz sehol se volt mélyebb a térdénél...

mégis a közlekedési útvonalak szemmeltartása. Indokolják ezt a hegyi utakon fokozottan fontos közlekedési szabályok ellenőrzése, a határ felé vezető utak figyelése, járó-kelők felügyelése, hóakadályok felfedezése és bajhajtottak megsegítése. Mindezek elsőrangú csendőri kötelességek. Ezért a járőrnek az utakhoz közel fekvő tereprészekben is sokat kell haladnia, távolabb kerülve pedig távesővel kell figyelnie.

Fontos feladatai még a járőrnek a határvidék csempészatainak felkutatása és figyelése, az orvadászat meggátlása és az erdővédelem (különösen a falopás és az erdei tüzelés ellenőrzése).

Ezek a feladatok eldöntik egyszersmind azt a kérdést is, hogy területének milyen részét portyázza a sí-járőr. Ne szorítkozzék-e inkább csak a lakott völgyek és útvonalak környékének portyázására? Nos, ha ezt tenné, nemcsak a jelzett fontos teendőinek tekintélyes részét mulasztaná el, hanem a hegyvidék több lakott tereptárgya is felügyelet nélkül maradna. Az esztenák, fűrésztelepek, kőüzök, mánházak nem mindig igazodnak a völgyrendszerekhez. Többnyire messze fent és távol esnek ezek minden lakott helytől. Azt mondhatnánk, hogy a völgyek portyázása semmivel sem fontosabb, mint a magasan fekvő, sokirányú ellenőrzést kívánó helyeké, ahonnan még hozzá a völgyeket is szemmel lehet tartani.

Községekbe érve, csatolja a járőr a sít a hátára és szuronyos puskával portyázzon.

ad. 5. A sí-portyázásnak az eddigiekben érintett elvei, a sí-járőr feladatai és a gyalogos járőrhöz viszonyított könnyű, gyors haladása alapot szolgáltat-

Holtfáradtan jött ki a partra, leült a libái közé és sirt keservesen, — hogy neki már meghalni se lehet!...

Ahogy sirt, sirdogál, — hát egyszer csak megáll ám előtte Viola őrmester, Kovács próbacsendőrre!...

Puska a vállon, éppen a körletüket járják, hámiskán elmosolyodnak a bajusz alatt:

— Minek rísz Bözsi? — kérdi az őrmester a halni vágyót...

Ez erre még jobban hozzáfog és cincogó, éneklő sírással előadja a nyomorúságát. Meg azt is, hogy el akarta magát emészteni, de itt is elhagyta a szerencséje...

Elborula erre Viola őrmester derűs viharvert ábrázata a szájalom ölmos föllegével, — aztán köhécselt és nyelt egyet:

— Na gyere, Bözsi! — és kézen fogva vezetni kezdte a kis libapásztort...

— Gyere Bözsi!... — és lekövetkeztek a réthez és csak úgy csizmástól, fegyverestől besétált vele a vízbe...

Örült a Bözsi, nevettek a szemei, mint a virágok, mert hogy most ez a jó bácsi megmutatja neki a mély helyet, ahol kedvére megfulladhat...

— Gyere Bözsi! — bátorította a kislányt Viola őrmester...

Egyszer csak ott, ahol a legsűrűbb volt a virág meg a fű, rettenetes szárnyesattogással, lármával fölvergődött egy vadlúd a levegőbe. Lent meg,

nak a sí-őrjárat összeállításához, illetve a járőr szolgálatainak esetenkénti meghatározásához.

Amint láttuk, a sí-járőr nincs úthoz kötve, rövidíthet, toronyiránt haladhat, megfelelő terepen percek alatt tehet meg olyan utat, melyhez a gyalogosnak hosszú idő kell. A fontos csak az, hogy a tereptárgyait lejárja s megjelenjék mindazon helyeken, melyekhez feladata köti (egyes útvonal-szakaszok, csempészatok, erdőrészek ellenőrzése stb., vagy kikérdezések, nyomozás stb.). Ilyenformán nagy területet bejárhat napvilágon.

Általános elvül elfogadhatjuk, hogy akkora legyen a sí-őrjárat, amekkora területet világosságnál — pihenőt és biztonsági többletet is beleszámítva — bejárhat a sí-járőr. Egyéb esetenkénti megbízásoknál is alapul vehetjük ezt. Éjjelre vonuljon be, mert ilyenkor veszélyes a künt mozgása. Ha pedig valami olyan oknál fogva künt kell maradnia (pl. megfigyelés, készülő bűneselekmény megakadályozása), végezze feladatát a legközelebbi lakott helyre támaszkodva, de mindenképp sí nélkül. Legfeljebb jó látási viszonyok mellett, holdvilágos éjjel és veszélytelen terepen használja a sít.

A gyakorlat meg fogja mutatni minden sí-őrskörletben az egyszeri portyázásra kínálkozó, egy sí-őrjáratnak megfelelő területet. A terep határozza meg aztán azokat a főbb vonulási irányokat, melyek szerint kialakul a járőrök általános haladási iránya: a sí-útirányok. Ezekbe bekapcsolva a tereptárgyakat és ellenőrizendő tereprészeket, adva is van egy őrjárat.

Meg kell fontolni azt a kérdést is, hogy őrjáráshoz, illetve tereptárgyakhoz kössük-e a sí-

ahonnét fölszállt a magasba, kétségbeesett sipákolás meg csipogás kísérte...

— Gyere Bözsi!...

Öt ökölnyi kis vadliba síráncozott kétségbeesve az anyja után, — feléjük tartott Bözsi meg Viola őrmester...

Elkezdték terelni őket a part felé és Bözsi bánatos arca lassúdon földerült. Valami derengett benne...

— Eridj, — intézte a sort Viola őrmester, — és hajtsd velük szembe a falkádat!...

Megtörtént. S amint az elanyátlanodott kis vadlibák meglátták ezeket, örvendező sipákolással futottak közéjük. Alig volt valamivel erősebb színezetük, alig különböztek emezektől...

Bözsi meg sirt, mint a harmatesó, — de már szivárvány kacagott a könnyein keresztül...

Kovács próbacsendőr meg ahogy nézegeti Viola őrmester csizmáit, egyszer csak megszólal:

— De a csizmák megmerültek!...

— Hát nem jól tudja Kovács, mert nincs azokban egy csepp víz se!...

— Hát az meg hogy lehet?... Hiszen térdig járt a vízben az őrmester úr!...

— Hát hogy, hogy lehet, azt nem tudom, de úgy érzem, nem is köll kutatni, Kovács.

Aztán Bözsihez fordult Viola őrmester:

— No, Isten megáldjon, kiseseléd!... Oszd, ha híja lesz a falkádnak, csak nekem szóljál, majd keritek én neked pótlást!...

Elindultak...

— Egyem azt az ártatlan lelkeket!...

Mit csinál ez a járőr? (Lásd mai számunk I. pályázatát.)

Lengyel László fgy. felv.

járórt, vagy csupán területet kijelölve, a szabadportyázás alapjára helyezkedjünk. Ehhez figyelembe kell vennünk, hogy a sí-járórt könnyebben érheti baj, mint a gyalogos járórt. Útvonala is egészen más, mint a gyalogos járóré. Járt utaktól, lakott helyektől távoli, nagy hóval borított, nehezen megközelíthető tereprészeken halad nagyrészt. Ha a járőr valamely tagját ilyen helyen éri baj, s még hozzá rásötétedik az idő, még rátalálni is nehéz. Hol keresse az őrsparancsnok a be nem vonuló, hírt sem adó járórt, ha azt sem tudja, hogy merre járhat?

A szabadon portyázó sí-járórnél — ha csak elvétve is — az a lehetőség is fennáll, hogy inkább a síelésre legjobb terepet fogja keresni, semmint a szolgálati kívánalmakat. Ezek az okok a szabadportyázás ellen szólnak. Mellette az, hogy a járőr tetszése szerint használhatja ki a sí minden előnyét a szolgálat érdekében, ha ugyan ilyen külön érdekek — amelyekre az őrsparancsnok már otthon nem számíthatna — a behavazott vidéken adódnak. Általában ritka eset lesz ez, ha pedig mégis előfordul, a tereptárgyakhoz kötött járőr is közbeléphet, sőt kötelessége is.

Nem kell attól tartani, hogy az őrsjáráshoz kötött sí-járőr szolgálata gépiessé válik. Hiszen a sí-járőr nem úton portyázik, hanem csak irányban, területsávon. A mozgási szabadsága tehát nagyobb, mint a gyalogos járóré. Ha pedig a magasan fekvő

helyekről közbelépését szükségessé tevő jelenséget észlel, útirányából bármikor kitérhet és nagy területeket gyorsan bejárhat. Egészen más ez a helyzet, mint a lassan mozgó, nehéz terepen a megszabott útirányból csak nagy erőfeszítéssel kitérni tudó gyalogos járórnél. Ezért elfogadhatjuk elvként, hogy a sí-járőr őrsjáratba állítva portyázzon.

Az ellenőrzést is megkönnyítjük így s lehetővé tesszük a tereptárgyaknál megjelenő sí-járőr gyalogellenőrzését is.

Külön megfontolást kíván a sí-járőr létszámának megállapítása. Megnyugtatóbb lenne, ha 3 főben állapíthatnánk meg (segélynyújtás, hírvívés). Kétfős csak úgy lehet, ha mindkét tagja kiváló síelő s így a legkisebbre esökken az a lehetőség, hogy valamelyiket baj érje. Egyfős még az ellenőrző járőr se legyen.

ad. 6. Rendkívül fontos a sí-járőr felszerelésének és öltözetének célszerű megállapítása. Ne idegenkedjünk olyan újításoktól, melyek a mi különleges céljainkat szolgálhatják. Nálunk a sikert és biztonságot jelenti, hogy pillanatok alatt lent legyen a lábról a sí s ugyanígy fel is csatolhassuk. Oldjuk hát meg így a csatoló szerkezetet. Épp ily fontos, hogy a sí a hátra kötve se jelentsen terhet és akadályt a mozgásban. Tehát minél kisebb, esetleg esukló körül összehajtható, könnyű, de mindemellett igen erős és teljesen megbízható legyen. Ugyanez a követelmény a sí-botnál. Így kell végighaladnunk a

cipőn, kesztyűn, ruházaton, szemüvegen, fej- vagy fülvédőn, tollas sapkán, egészen a lapos thermoszig. Ezek kipróbálására idő kell, de épp ezért kezdünk hozzá már a sí-szolgálat első évében, hogy mielőbb előttünk allhasson a könnyen, izzadásmintesen, de mégis melegen és csinosan öltözött, minden szükségességgel ellátott, de semmiféle felesleges súllyal nem terhelt, könnyen mozgó magyar csendőr sí-járőr.

ad. 7. A sí-szolgálat jósága azon fordul meg, hogy milyen az emberanyag, tanfolyamok oktatószemélyzete és a kiképzés. Ezért önként jelentkezőkből gondosan kiválasztott, rátermett csendőröket adjunk kiváló oktatószemélyzet kezébe, akik kipróbált módszerrel és tananyaggal foglalkozzanak inkább hosszabb, semmint szűkreszabott időn át a hallgatókkal. Az alkalmas anyag már a járőrtársi iskolákban megmutatkozik, különösen ott, ahol a síelés sport gyanánt üzik ilyen helyeken.

A kiképzés során kellő tartalékról (úgy oktatókról, mint szolgálatteljesítőkről) is gondoskodni kell, mert a sí-örsökön keletkező hiányt csak síelésben kiképzett csendőrökkel pótolhatjuk. Ugyanúgy az oktatókat is.

A sí-szolgálatnak is át kell esnie a kezdeti idők nehézségein. Annál könnyebben megy ez, minél alaposabb már az első kiképzés. Fontosabb, hogy minél tökéletesebb síelők kerüljenek ki a sí-örsökre, semmint hogy minél többen legyenek. Majd megtelik lassan a kaptár.

Ezek a gondolatok és kérdések szegődnek a sí-szolgálat felvetésének nyomába. Minden hozzászólás — különösen pedig sí-tapasztalattal rendelkező bajtársainké — előbbre viszi azt a munkát, mely a sít a testület szolgálatába állítja.

Hisszük, hogy mielőbb előttünk áll az a magyar sí-csendőr, akiről épp úgy mintát vehet majd a világ, mint a gyalogos, lovas és motoros bajtársáról.

A táborigendészet.

írta: Dr. CZIAKY FERENC ezredes-hadbíró.

A táborigendészetnek — mint minden más intézményeknek — a szervezetére, működésére és be rendezkedésére az a feladat gyakorol elhatározó hatást, amelyet ennek az intézménynek meg kell oldania.

Ez más szóval azt jelenti, hogy a táborigendészet szerveket akként kell felállítani, hatáskörüket akként kell szabályozni, hatalmi eszközeiket akként kell megadni, hogy a lehető legtökéletesebben megoldhassák azokat a feladatokat, amelyek a táborigendészet felvetésére az intézménynek a hivatását képezi és amely más felől ennek az intézménynek a szükségességét és létjogosultságát megadja.

Hangsúlyozni kívánom, hogy amikor a táborigendészetéről írok és amikor a táborigendészet szervekről beszélek, ezalatt nem azokra a közrendészet hatóságokra és szervekre gondolok csupán, amelyek békés viszonyok közt a rendészet és közbiztonsági feladatokat az államon belül megoldják, (csendőrség, rendőrség, folyamőrség stb.) és amelyek a hadrakelt seregben is táborigendészet szolgálatra elsősorban hívatottak, hanem mindazokra a szervekre és szer-

vezetekre, melyek munkájukkal közvetlen vagy közvetett módon arról gondoskodnak, hogy a hadrakelt seregben rend legyen.

Amint ugyanis a háború kitörése esetén a nemzet egész katonai, gazdasági, szellemi és erkölcsi életének a hadviselés érdekében kell átalakulnia és ennek a nagy célnak a szolgálatába kell mindent beállítani, úgy a hadrakelt seregnél minden parancsnokságnak, hatóságnak és intézménynek össze kell dolgoznia abból a célból, hogy a rend és a katonás fegyelem megrendíthetetlenül és állandóan fenn-tartassék.

Amíg ugyanis békeviszonyok közt elképzelhető az, hogy a közigazgatás és a bírászkodás egymástól éles határvonallal elkülönül és köztük sokszor pozitív vagy negatív jellegű hatásköri viták folynak, addig háború esetén az az ideális állapot, ha a különféle szervek egymást támogatva összedolgoznak és a munkakörükben észlelt tapasztalataikat egymással a hadviselés érdekében kieserélik s egymást kölcsönösen kisegítve támogatják.

Az alábbiakban nem óhajtok foglalkozni a táborigendészet szervezeti felépítésével, miután ezt a kérdést hiánytalanul átfogni nem tudom és az e téren meglévő intézkedések előttem ismeretlenek, hanem e helyett — az elmúlt világháborús tapasztalataimra támaszkodva — a táborigendészet elvi természetét feladatát köré óhajtanám a legjobb tudásom szerint megvilágítani.

Már e ponton szükségét érzem azt is kijelenteni, hogy megítélésem szerint a jövő háborújában a hadművelési körlet, a hadtápterület és a mögöttes országrész sem fogalmilag, sem területileg nem lesz úgy elhatárolható, mint azt a világháború folyamán tapasztaltuk volt. Éppen azért a táborigendészet feladata megoldása körében is számolnunk lehet — sőt kell is — azzal a ténnyel, hogy a harcoló csapataink mögött lévő területen felbukkanó rémhírek nemesak a keletkezési körzetükben okozhatnak bomlasztó hatást, hanem annak káros hatása — ha elejét nem vesszük — messze kisugározhat a frontokra is és hogy egy hadianyaggyárban fellépő sztrájk hatáskörét a harcoló csapataink is megérezhetik. Ezért tehát a rendészet szabályoknak lehetőleg egyöntetűeknek és egységes vonalba, vagyis a hadviselés érdekében beállítottaknak kell lenniük bent az országban és künn a frontokon.

Ha ezek után azt kérdezzük: mi a táborigendészet feladata, a dolog természetéből folyólag azt a választ adhatjuk, hogy a rend biztosítása a hadrakelt seregben. Ha ugyanis valaha és valankor nagy jelentősége van annak a köztudomással vált igazságnak, hogy: „rend a lelke mindennek“, úgy a táborigendészet körében van ennek különösen fontos jelentősége.

Ezek után vessük fel azt a kérdést: miként kell a táborigendészetnek szem előtt tartania, hogy a hadrakelt sereg rendészetének szükségleteit hiánytalanul kielégítse? Erre elsősorban is azt felelhetjük, hogy legelőször is a hadrakelt sereg állományának fizikai és lelki összetételét kell megismernie.

A hadrakelt sereg lelkületének a megismeréséhez viszont az szükséges, hogy megismerjük a tisztikar és a legénység lelki alkotását; vagyis azokat a lelki tulajdonságokat, amelyekből a lelki jellemképük összetevődik; azokat az érzéseket, amelyek a lel-

Megbeszélés a terepen.

Bálint-tórm. felv.

keket hevítik, azokat a gondolatokat, amelyek a harcosok lelkében élnek, azokat a gondokat, amelyek esefleg a lelkeken rágódnak és azokat a hiányérzeteket, amelyekben az elégtelenség vagy fegyelmetlenség a maga bomlasztó csíráit lerakhatja.

Miután pedig köztudomású tény az, hogy a hadrakelt sereg a tényleges állománynak a mozgósítás folytán bevonuló nem tényleges állománnyal hadiállománnyá történő kiegészülése révén jön létre, a hadrakelt sereg lelkiségének vizsgálatánál számolnunk kell egyfelől ennek a két állománycsoportnak: a ténylegeseknek és nem ténylegeseknek egymástól sokban eltérő lelkiségével s vizsgálnunk kell azt a folyamatot is, hogy ez a két állománycsoport hogyan tevődik össze, e két állományból mi-féle fizikai és lelki folyamatok révén alakul ki a hadiállomány és ennek a lelkisége hogyan fejlődik ki.

A tábori rendszet feladatköre már itt megkezdődik. Megkezdődik pedig annak a megfigyelésével, hogy a lelki összeolvadás símán, zökkenés nélkül, avagy csak nehézkesen és kelletlenül megy-e végbe. Annak a megfigyelésével, hogy a ténylegeseknek a nem ténylegesekkel való összekapcsolódását fizikai avagy lélektani akadályok nem nehezítik-e meg.

Ha ugyanis a mozgósítási napokban a behívási parancs iránti engedetlenségek tömegesen fordulnának elő, avagy más, olyan jelenségek mutatkoznának, amelyek a hadiállomány nehézkes megala-

kulását mutatnák; ha az lenne észlelhető, hogy a nem ténylegesek nehezen és nem szívesen vonultak be abba a fizikai és lelki keretbe, amelyet a tényleges állomány a részükre előkészítve tartott, akkor már számolni lehet — sőt kell is — azzal a ténnyel, hogy a lelki összeolvadási folyamat is vagy lassú lesz, vagy tökéletlenül fog végbemenni és a hadiállományt felvett seregben olyan repedések lesznek, amelyek bűvőhelyül kínálkoznak külső bomlasztási csírák elhelyezéséhez.

Nem szabad ugyanis ezen a ponton figyelmen kívül hagyni azt aényt, hogy amíg a tényleges állomány az állam- és nemzetvédelmi szempontokat hivatásszerűen őrzi és letéteményese a katonai eszmének, addig a nem tényleges állomány a hadrakelt sereghez bevonulásakor magával hozza a polgári életből a család- és létfenntartás gondját, az egyéniségre, szabadságra és függetlenségre való törekvést. Már most a hadiállomány katonás lelkisége attól függ, hogyan sikerült ezt a különböző érzületű, foglalkozású, műveltségű és társadalmi állású egyéneket magában foglaló nem tényleges állományt a katonás szellemet őrző tényleges állománnyal közös nevezőre hozni, vagyis a szabadosságra hajló, egyéniségre törekvő polgári lelküket hogyan lehet katonásérvületű, önfeláldozásra kész katonákká lelkileg átalakítani.

Ezt az átalakító munkát — amint jól tudjuk — a tényleges állományú tiszti- és altisztikar végzi el. Azt azonban, hogy ez sikerülhessen, magasabb

eszményi szempontok, a hazaszeretet, a nemzeti igazságtudat, a régi területeink visszaszerzésének a vágya stb. teszük lehetővé; ezek a szempontok ott élnek a bevonuló nem tényleges lelkében is és ezeket úgy hozzák magukkal, mint a esiga a házát.

A tábori rendészet számára tehát rendkívül fontos annak a megfigyelése, hogy ez a lelki összeolvadási folyamat milyen körülmények közt és mennyi idő alatt ment végbe.

Ennek az összeolvadásnak azonban nemcsak lelki, hanem fizikai előfeltételei is vannak. Ahhoz ugyanis, hogy az összeolvadás sikeres legyen, szükségös az is, hogy a hadbavonulók érezzék azt, hogy őket a ruházat, elszállásolás és élelmezés tekintetében előre megtervezett, hiánytalan gondoskodás volta miatt keletkezett lelki résekbe is belerakódhatik az elégületlenség bomlasztó csirája.

A bevonulók lelkében élő magasabb eszményi szempontok eredményezik azt, hogy a hadbahívó parancsnak a nem ténylegesek készségesen engedelmesskednek, ha azután a bevonulókat a csapatstüknl a teljes fizikai gondoskodás veszi körül, akkor már a tényleges tiszt- és altisztikar a bajtársiasság és összetartozandóság érzésének felhasználásával, a szigorúság mellett is mindig igazságos bánásmód emberies melegével, és végül a közösen átértzett hazai eszmények forrasztó tüzevel gyorsan és sikeresen hajtja végre azt az átképző munkát, amelynek segítségével az ütöképes hadiállomány létrejön.

Ezeknek a lelki és fizikai tényezőknak azonban az összeolvadási folyamat befejeződése után is állandóan meg kell lenniök a hadrakelt seregben, mert ezek képezik a fegyelem alkotta bázisnak az alapköveit.

Arra, hogy ez állandóan meglegyen, nemcsak a tábori rendészet ügyel fel, hanem minden parancsnokság, hatóság és intézet egymással összehangolt intézkedéseinek is ezt a célt kell szolgálniok.

Ha a fentiekben vázolt módon a hadiállomány lelki és fizikai vonatkozásban hiánytalanul kiépült és a hadrakelt sereg mozgásba jött, a tábori rendészet kötelessége arról gondoskodni, hogy a felvonuló vagy harcokba bocsátott hadsereget a feladata megoldásánál sem rendellenességek, sem bűncselekmények ne zavarják s az e téren felmerülő rendellenességek kiküszöböltessenek és a bűncselekmények gyors megtorlásban részesüljenek.

A rendellenességek lehetnek ismét a hadrakelt seregnek és utánpótlási vonalainak közlekedését (repülőgépek, gépkocsik, lófogatok és egyéb járművek közlekedési rendjét), vagy a közbiztonság rendjét (világítás, csend, alkoholtogyasztás), vagy végül a hadrakelt sereghez bevonulók, vagy onnan hátrafelé menő egyes személyek irányítását és ellenőrzését érintő szabálytalanságok.

A bűncselekmények a hadviselés érdekét sértetik, vagy veszélyeztethetik, avagy a polgári lakosság személye vagy javai, avagy a bajtársak ellen irányulhatnak.

A bűncselekmények tettesei lehetnek polgári egyének, akik a hadrakelt sereg kötelékén belül kerülnek kézre, avagy a csapataink által megszállott ellenséges ország területén laknak, avagy katonai személyek.

A tábori rendészet feladatkörébe tartozik ezeknek a bűncselekményeknek, azok tetteseinek, részeseinek és érdekeltjeinek kinyomozása és a megtorló intézkedések folyamatbatétele.

Kívánatos, hogy ezen a ponton az egyes tábori rendészeti hatóságok és közegek, valamint a tábori bíróságok a legteljesebb harmoniában dolgozzanak együtt a tábori rendjének biztosítása érdekében.

A tábori csendőrség közbiztonsági feladatkörét illetően példaképen mutatunk rá a jogtalan harácsolások és sarcolások megakadályozására. A szökés és maradozás megakadályozására és az ilyen bűncselekményeken tettenért katonáknak a legközelebbi tábori bíróság elé állítására. Az árdragítások, a kémkedések, a rémhírterjesztések stb. megakadályozása és kinyomozása; a tábori bíróságok előtt tartandó rögtönítélő eljárás sikerének biztosítása céljából szükséges intézkedéseknek — megkeresésre vagy saját kezdeményezésből — a foganatosítása mind olyan feladatok, amelyek a tábori rendészet körébe tartoznak.

A tábori bíraskodással kapcsolatban szükségesnek mutatkozik arra is rámutatni, hogy a Kbp. 465. §-a értelmében a hadrakelt sereg illetékes parancsnoka a tábori csendőrtisztet nyomozati cselekmények véghezvitelével is megbízhatja, amikor is a megbízottat — akit az illetékes parancsnok előzetesen megeskét — ugyanazok a jogok illetik meg és ugyanazok a kötelességek terhelik, mint a Kbp. vonatkozó rendelkezései szerint nyomozást teljesítő honvéd (rendőr) ügyészt.

A tábori rendészet feladatát részben megelőző (preventív), részben megtorló (retorsív) intézkedések végrehajtása által töltheti be.

A preventív tábori rendészeti feladatok ellátásánál emelkedik ki annak a fontossága, amit előzőleg a hadrakelt sereg lelkiségének kialakulásáról és a kialakulási folyamat megfigyeléséről mondtunk volt.

A preventió ugyanis csak akkor lehet célra vezető, ha nem merev szabályok után megy, hanem egyfelől a hadrakelt seregben szolgáló katonák fizikai és lelki állapotához, másfelől pedig annak a területnek a fizikai adottságaihoz alkalmazkodik, ahol a hadműveletek folynak.

A preventió tehát elsősorban megfigyelést igényel; a megfigyelések alapján alakul ki a tapasztalat és az észlelt dolgok tapasztalata mutatja a tárgyi állapot ahhoz, hogy a helyes és szükséges intézkedéseket megtehesük abból a célból, hogy a hadviselés érdekét zavarható körülmények eleve kiküszöböltessenek. Természetszerűleg ennek az intézkedésnek épügy, mint az egész preventiónak a hadviselés érdekét kell feltétlenül szolgálnia.

Tehát a közbiztonsági szolgálati érzék mellett a tökéletes helyi és személyi ismeretek és a hadviselés érdekének feltétlen szem előtt tartása azok a szempontok, amelyek a tábori rendészet körében is megfogják mutatni, hogy hol és milyen irányú preventív intézkedésre van szükség. E tekintetben nem lehet olyan szabályt felállítani, ami minden körülmények között helytálló lenne, mert az intézkedések helyessége és szükségessége mindig a harcoló csapat adott helyzetétől is függ, ezek a helyzetek pedig

Bakos Sándor csendőr felv.

egyre-másra, mindig változtak az elmúlt világháborúban is, miután pedig a jövő háborújának mozgási üteme sokkal gyorsabb lesz, a helyzeti adottságok is gyorsabban fognak átalakulni.

E ponton azonban megjelölhetünk néhány olyan intézményt, amelyik a tábori rendszert preventív feladatának a megoldását elősegítheti.

Ezek közül elsőnek említhetjük a tábori postát és az ezzel kapcsolatos levélcenzura intézményét.

A tábori posta levelezési anyagából ugyanis élénk és megbízható kép tárulhat elénk abban a tekintetben, hogy a hadrakelt seregben szolgáló katonákat miféle érzések, gondolatok és gondok hatják át; míg a hozzátartozók részéről a katonához írt levelekből a polgári lakosság lelkiülete tárul fel a levélcenzurák nyomán. Ebbe a körbe tartozólag rendkívül fontos az is, hogy az írástudatlan katonák kikkel és hogyan iratják meg a hozzátartozóikhoz a haretérről írt leveleiket.

A preventív természetű tábori rendszert feladatok megoldását a pályaudvar-parancsokságok, a vasúti vonalbiztosítás szervei, a lógoltalmi és légvédelmi intézmények és a tábori lelkészek is elősegíthetik, illetve bekapcsolódhatnak a tábori rendszert feladatokba.

(Folytatjuk.)

Sérülések minősítése a BTK. értelmében.

Írta: Dr. BEÓTHY KONRAD egyetemi rendk. tanár, törvényszéki orvos.

Valamilyen elszenvedett sérülésnek a minősítése olyan értelemben, mint ahogyan azt a Btk. előírja és kifejezetten megkívánja, nem könnyű és igen sok zavarra és félreértésre adott már okot. A sérülések között való tájékozást azonban megkívánhatjuk a csendőrtől, mert hiszen a Szut. 402. pontja kifejezetten előírja, hogy „ha a csendőr sem hatósági, sem magánorvostól bizonyítványt szerezni nem tudott... akkor a csendőr jelentésében saját észleletét, valamint a gyógyulás tartamára vonatkozó saját véleményét jelentse”. Hogy ezt a lehető legjobban, leghelyesebben megtehesse, ahhoz az alábbiak ismeretét tartom szükségesnek.

Előre megmondani, hogy egy sérülés mennyi idő alatt gyógyul, sohasem lehet s éppen ezért csakis általában lehet nyilatkozni erről. Hiszen, ha az ember megnéz egy kellőképpen szerkesztett orvosi bizonyítványt, akkor abban minden esetben benne van az, hogy: „ha a sérüléshez fertőzés nem társul”. Tehát mindig kell arra számítani, hogy valamely sérülés nem úgy gyógyul, mint ahogyan azt az ember várná, hanem fertőzés társul hozzá. Ez pedig nemcsak, hogy elnyújtja a sérülés gyógyulását, hanem hosszabb-rövidebb idő alatt halálhoz is vezethet, legyen ez szabad szemmel még olyan „jelentéktelen” sérülés is. A fertőzés veszedelme, az attól való félelem készíti az orvost arra, hogy azonnal fertőtlenítő szerrel lássa el az utolsó karcolást is. De meg: sohasem lehet azt sem tudni, vajjon a sérülés pillanatában fertőződik-e a seb, maga az eszköz viszi-e azt oda be, vagy a kezelés folyamán fertőződik, avagy a sérült szakszerűtlen magatartása okozta-e az utólagos fertőzést, vagy a szervezetben volt-e valamilyen góc, amelyből aztán a vér- és a nyirokkeringés útján került be a fertőző csírák a sérülésbe. Már ebből a rövid figyelmeztetésből is látható, hogy milyen nagy a bizonyítványt kiállító orvosnak a felelőssége akkor, amikor ő egy sérülésről kiállítja azt, hogy az ennyi vagy annyi napon belül gyógyul. Hát még akkor milyen nehéz helyzetbe kerül a csendőr, amikor orvos híján neki kell véleményét jelentenie! A Btk. pedig mindezt nem nézi, hanem megköveteli, mert hiszen *ettől függ az, hogy milyen cím alatt indul meg valaki ellen az eljárás* (vétség, büntett stb.).

Amikor mi a Btk. értelmében sérülésekről beszélünk, akkor megkülönböztetünk két csoportot: halálos és nem halálos sérüléseket.

A halálos sérülésekről később lesz még szó, most a nem halálos sérüléseket tárgyaljuk olyan értelemben, ahogyan azt a Btk. is megköveteli. A 301. §. szerint vannak könnyű és súlyos testi sértések. Ezeknek megkülönböztetése a gyógyulás tartamától függ. Nyolc napon belül gyógyuló sérülés a könnyű, nyolc napon túl, de 20 napon belül gyógyuló a súlyos testi sértés vétségét és 20 napon túl gyógyuló pedig a súlyos testi sértés büntettét képezi. A 303. §-ról még később lesz szó.

Súlyos: azt jelenti, hogy jelentékeny, komoly.

Súlyosnak mondjuk azokat a sérüléseket, amelyek:

testüregeket nyitnak meg, vagy ha ezekben lévő szerveket sértenek;

a külvilággal közlekedő szerveknek a sérülései, így a gége, a nyelőcső, végbél, hüvelysérülések, a máj és vesék sérülése, agyrázkódás, vérzés a koponyaüregben, a gerincevelő zúzódása és rázkódása, egynéhány kivételtől eltekintve, ide tartoznak a csonttörések, olyan szúrt és metszett sebek, amelyek csontokon mennek keresztül, a gégeporcoknak a törése, ízületeknek a ficama, ha egyidőben szalagszakadások is történnek, nagyobb ízületeknek a rándulása, jelentékeny működéskieséssel járó inszakadások, nagy ereknek a megnyitása, idegtörzseknek vagy nagyobb idegágaknak az átmetszése, a szemtekének zúzódása, amelyhez a szem belsejében történt vérzés is társul, vagy a szemlencse kificamodik, a szaruhártyának a maródása, a szemteke megnyitása, a belső fülnek a rázódása, az arcot eléktelelítő sérülések, például az orrsücszak a lemetszése, levágása, egy fülnek az elvesztése, orrtörés a sövénynek az elferdülésével, az arc bőrének nagyobb fokú zúzódása, még akkor is, ha az elcsúfítás nem nagyfokú, nem feltűnő.

Egyéb lágyrészsérülést csak akkor mondunk súlyosoknak, ha azok nagy kiterjedésűek, mint pl. nagy darab bőrnek a test felületéről való leszakítása, nagy izmoknak a szétszakadása, végtagoknak egész vastagságukban való keresztülfúrása, öntudatlanságig terjedő fojtogatás, hányással és az öntudat felfüggesztésével járó, komoly mérgezési tünetek, például világítógáz-mérgezésnél, ismételt hányás és hasmenés arzénfelszívódás után stb. mindmegannyi *súlyos* sérülésnek számítanak orvosi szempontból.

Egészen természetes ez, mert hiszen pl. meggyógyul ugyan húsz napon belül a mellkas szúrt sebe, mégis milyen gyakran gennyes mellhártyagyulladás a következménye ezeknek a sérüléseknek, vagy hogy milyen komolyan kell venni a hasnak egyszerű, szúrt sérülését, azt az mutatja, hogy ilyen esetekben a hasüreget egészen kinyitják, megnézik, hogy nem sérültek-e abban nemes szervek, amelyeknek sérüléséből esetleg lappangó vérzés indul meg s ha azt nem veszik észre, akkor el is vérezhetik a sérült. Ha pedig valaki agyrázkódást szenved el, akkor csak nagy óvatossággal lehet nyilatkozni arról, hogy mi lesz annak következménye, egyébként is az ilyen sérülteket legalább egy hétig ágyban tartják, még akkor is, ha eszméletüket csakhamar vissza is nyerik a sérülés elszívódása után.

Természetesen annak az eldöntése, hogy a testi károsodás más ember beavatkozásának a következménye: egyedül a csendőrré, illetve a bíróra tartozik. Az orvosnak a kötelessége csupán csak az, hogy *véleményével alapot adjon a csendőrnek* vagy a bírónak arra, hogy a sérülés a sértéssel kapcsolatban van okozati összefüggésben s hogy a sérülésnek mi csoda következményei maradtak vissza. Most néhány szóval arról emlékezem meg, hogy a bűnjelül őrizetbe vett eszköz a feljelentésben említett módon alkalmazva, előidézhet-e sérültnek a sérülését, illetőleg, hogy alkalmas-e valamilyen bűnjelül kezelt eszköz a halálos kimenetel előidézésére? Ezt a főtárgyaláson az eszköz felmutatása mellett mindig meg is kérdezik a szakértőtől, mert hiszen könnyen lehetséges, hogy a bűnvádi iratokban olyan sérülé-

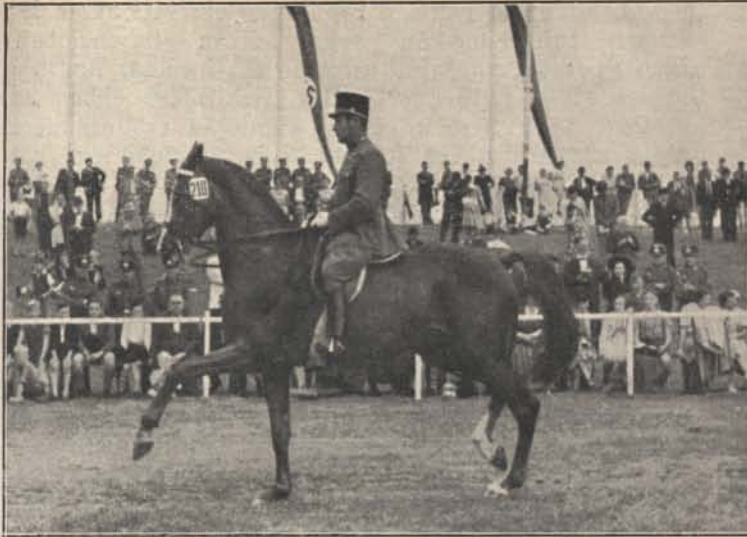
sekről van említés téve, amit az állítólagos eszköz nem is ejthetett a sérültön.

Arról lesz tehát szó, hogy bizonyos eszközt bizonyos módon használva: alkalmas-e az, az állított sérülések létrehozására, illetve a halál előidézésére?

Minden eszköznek a köztapasztalat szerint életveszélyes voltát annak kezelési módja és mikéntje szabja meg. A sérülés és a sértő eszköz alkalmazása azért külön-külön nem bírálható el, hanem csakis együttesen beszélhetünk róla. Éppen azért mindig látni kell az eszközt is, ha arról akarunk nyilatkozni, hogy vele ezt vagy azt a sérülést lehet-e ejteni. A Btk. megfelelő §-a szerint szóba jönnek mindazon eszközök, amelyek emberölés vagy sértés *céljára* lettek szerkesztve, tehát szűkebb értelemben a *fegyverek*: használatra kész lö-, szűrő, vágó eszközök, azután olyan eszközök is, amelyek békés célokra készültek ugyan, de amiket alkalmilag emberölésre is nagyszerűen lehet alkalmazni, mint pl. nagyobb zsebkések, balták, botok. Természetesen minden más olyan eszközt is ide kell sorolnunk, amelyek úgy vannak szerkesztve, hogy bizonyos módon való alkalmazásukkal az ember élete veszélyeztetve lehet, pl. vastag és nehéz tárgyak, de kő-, széndarabokat általában már aligha tekintjük ilyeneknek, ugyanúgy a közönséges poharakat sem, amiket olyan gyakran használnak kocsmái verekedés alkalmával egyszerűen úgy, hogy azokat csak eldobják. Az bizonyos, hogy egyszerű arculütés, vagy megrúgás, boxolás közben megütés következtében is meghalhat az ember, de ezek nem olyan eszközök és sértések, amelyeknek használatából és ejtéséből a *köztapasztalat* szerint halál volna várható; hiszen egyszerű megrúgásnál vagy megverésnél az iskolában a tanulók nem hálnak meg s éppen azért azt mondjuk, hogy az arculütés és a megrúgás *nem* olyan módjai a sértéseknek, amelyeknek a következtében súlyos sérülés vagy a halál beállta volna várható.

Az eszközök, amiket az emberek mindennapi munkájukban használnak, nagyon különbözőek s éppen azért az egyes esetekben más- és másképen kell nyilatkozni.

Egy esetben másfél méter hosszú, 3 cm. vastag vasrúddal verték fejbe valakit. Ebben az esetben úgy kellett nyilatkozni, hogy a vasrúd olyan módon (fejre irányozva) a köztapasztalat szerint életveszélyes sérülést okoz. Ellenben egy másik esetben, ahol két kg-os kődarabot *dobtak* valaki felé, s akinek nem a fejét célozták meg ezzel a kődarabbal, s akinek a testén csak kisebb sérülést okozott a kőnek a horzsolása, nem lehetett ezt mondani. És pedig azért nem, mert egyszerűen *dobott* kővel a valószínűsége annak, hogy éppen a fején találja el az embert: nagyon kicsiny. Az ember testi felülete sokszorta nagyobb, mint a fejnek a felülete s éppen ezért inkább van meg a kilátás arra, hogy a dobott kő a testnek azt a részét éri, amelynek sérülése nemhogy halálos, de súlyos sérülést is csak kivételesen fog okozni. Bizonyos dolog az, hogy *néha*, tehát *kivételesen* érheti az ember fejét is egy ilyen kődarab, amely aztán halálos lehet. Ilyent boncoltam a múlt heteken. Eset: a kibányászott kőtömegeket gépekkel egy magas salakhegy tetejére öntötték ki; a kiöntött kőtömegek a salakhegy oldalán legurulnak s a salakhegy lábánál rendszerint megállnak. Esetemben a lefelé gördülő kövek egyikéről egy 1500 gram-

vitész Biró József százados az aacheni nemzetközi lovasversenyeken a nehéz díjlovaglásban Kont nevű lován I. helyen végzett s ezzel Göring tábornagy tiszteletdíját, — vertezüst tálat — nyerte.

mos darab levált, majd ívben elrepülve, egy, a salakhegy lábától 30 méternyire ülő asszonynak a fejére esett, azt betörte s alig negyed óra alatt a koponya sérülésben az asszony meg is halt.

A leggyakrabban használt eszközök, a zsebkések mindegyike sem olyan, hogy azzal a köztapasztalat szerint minden esetben súlyos, vagy halálos sérülést lehessen előidézni. Az olyan zsebkések, amelyeknek pengéje lötyög, rövid, le van kerekítve s ráadásul még nem is éles, nem tekinthetők ilyen eszközöknek, még abban az esetben sem, ha azokkal kivételesen lehet pl. öngyilkosságot elkövetni.

Kicsiny kaliberű lőfegyvereknél is felvetődhetik azoknak köztapasztalat szerinti életveszélyessége. Különösen féltékenységi drámákkal kapcsolatban gyakran használnak olyan régi rendszerű fegyvereket, amelyekbe a töltés nem is illik bele. Ezeknek a lövedékeknek az erejét a ruha is felfogja, átütő erejük nagyon sok esetben olyan kicsiny, hogy legfeljebb vékony, lapos csontokat, vagy csak a bőrt sértik, s emellett a próbálások tanúsága szerint célozni velük alig lehet. Különösen a fekete löporral töltött kicsiny fegyverek hatását becsülik túl, s így azoknak a köztapasztalat szerinti veszélyességét értékelik hamisan. Ha meghallgatjuk a vádlottakat, ők maguk is azt mondják, hogy halálos, vagy súlyos sértést akartak okozni ezekkel az eszközökkel s az nem sikerült. Erre példák:

36 éves férfi, halálvetű forgópisztollyal kedvesére, majd rendőrré lőtt anélkül, hogy őket eltalálta volna. Ezután magára lőtt, de nagyobb eredmény nélkül. Ekkor látták, hogy még egyszer töltött, majd lőtt. Amikor az ajtót rátörték, az ember öntudatlan volt, de magához tért. A rabkórházban az orvos öt lövést talált a jobb halántékon, a hatodikat a balon, a hetediket pedig a koponya hátsó oldalán. Fejéből négy golyót vettek ki, amelyek egészen felületesen ültek, a többi golyó be sem hatolt a koponyába. Az öngyilkos agysérülést nem is szenvedett el. A fő tárgyaláson azt kérdezték a szakértőtől, hogy a fegyver egyáltalán alkalmas-e arra, hogy azzal életveszélyes sérülést ejtsünk. A fegyverszakértő kijelentette, hogy a kérdéses fegyverből 3—5 lépésre nem lehet biztosan célozni és átütő ereje olyan kicsiny, hogy

puha deszkán sem hatol át s hogy ezek szerint erről a távolságról embert komolyan, súlyosan megsérteni nem lehet. A törvényszéki orvosok is azt mondták, hogy közvetlen közletről a fejre leadott lövések is azt bizonyítják, hogy csak különös körülmények között, de egyáltalán nem köztapasztalat szerint életveszélyes a fegyver.

Annak a kérdésnek az elbírálásánál, vajjon az eszközt olyan módon alkalmazták-e, hogy a köztapasztalat szerint súlyos sérülés vagy egyenesen halálos sérülés volt várható, tekintetbe kell venni a sérülések számát, helyét, mélységét, azt az erőt, amellyel az eszközt kezelték, valamint azt is, vajjon ruharétegeken keresztül hatolt-e az eszköz? Lőfegyvernél ezenkívül a lőtávolságot is. Az alkalmazott erőre lehet következtetni abból, hogy a sértettnek a sérülései csak csekélyek, vagy hogy a sérülések egészen elmaradtak, mert vastag ruhát viselt. Ki ne tapasztalhatta a harcúterén saját magán vagy ismerősein azt a „szerencsés“ esetet, amikor levelezőlapcsomó, óra, óralánc vagy más aktacsomó, ruha fogta fel a lövedék vagy repeszdarabok erejét s az illető sértetlen maradt, vagy csak számba nem jöhető sérüléseket szenvedett el. Épp így tompítja a kalap, a sapka, puskaszíj stb. a vágó vagy szűrő eszköznek az erejét. Hogy az eszközt erővel kezelték, annak a bizonyítéka az, hogy mélyen hatolt be, szerveket, csontokat, porcokat is átütött. Nem lehet azt sem figyelmen kívül hagyni, hogy a támadó eszköz eredeti irányából eltér, valami azt eltéríti s így annak ereje nagyban csökken. Természetes, hogy fordítva is lehet ez, úgy, hogy egy eredetileg más irányban haladó eszköz útjában eltérül s így okoz esetleg halálos sérülést. Lehet viszont, hogy az első esetben azért tér el a sértő eszköz iránya, mert azt a megtámadott téríti ki vagy ő maga tér ki előle, az eszköz a tárgyakon lecsúszik (ruhagombon, kapeson stb.). A fej és a felső test védelmére tartott karoknak a sérülése vágásnál, szúrásnál, lövésnél éppen azért nem ritka, mert azokat a felső test védelmére védekezésül tartják, hogy így esetleg kisebb sérülés árán nagyobb veszedelmet háríthasson el az ember.

(Folytatjuk.)

A repülők harca.

Írta: NAGY BÉLA főhadnagy.

Már a világháború vérzivatarjában kiérdemelte a repülő fegyvernem azt a jellemzőt, amely méltán fölthette el büszkeséggel a hozzátartozókat: „Minden fegyvernemnek minden időben hatásos fegyvertársa és a vezetésnek nélkülözhetetlen eszköze a győzelem kivívásához.”

A világháború befejezése után a kutató elme a technikát még fokozottabb mértékben a repülés szolgálatába állította s az 1914-es év törékeny „játékszelei”-ből alig két évtized leforgása alatt szinte határtalan lehetőségű légifegyverek fejlődtek ki. A korszerű harcászat és hadászat nem is késlekedett, hogy ezeket a repülőgépekben rejlő hatalmas távlatú lehetőségeket szolgálatába állítsa s így a repülés hamarosan kinőtt a fegyvernem szerepéből, hogy a fegyveres testületben a földi erők mellett az *önálló légi erőket* alkossa meg, melyeket azután a Vezér a végső cél: a győzelem érdekében *hol önállóan, hol pedig a földi erők fegyvernemeivel vállvetve* vet be a harcba.

Ez a párszavas meghatározás is már eleve sejteti, hogy a repülők harca — a repülés szinte korlátlan alkalmazási lehetőségeinél fogva — nagyon sokoldalú. Éppen ezért azt, még dióhéjban is, csak úgy tekinthetjük át, ha a célok, illetve a végrehajtás szempontjából osztályozzuk. Jelen cikkemnek az lesz a célja, hogy ennek a harcnak egyik legérdekesebb és a szakembereken kívül kevésbé ismert nemét: az ellenséges repülőterek megtámadását igyekezzem bemutatni.

A siker kivívásához a Vezérnek legalább is a döntés helyén *légifölénnyel* kell rendelkeznie. Ez annyit jelent, hogy saját repülőink szinte háborítatlanul, vagy gyenge légi ellenhatás mellett hajthatják végre feladataikat, még az ellenséges terület felett is, míg az ellenség repülői sem légi, sem földi tevékenységünket nem tudják megfigyelni, illetve zavarani. Amennyiben tehát két korszerűen felszerelt állam egymás elleni harcáról van szó, magától értetődik, hogy ezt a légifölényt előzőleg valamelyik félnek ki kell küzdenie, azaz ellenfelének légi erőit — legalább is a döntés helyén és idejére — harc árán meg kell semmisítenie, illetve alárendelt szerepre kell utasítania.

Az ellenség légi erőit a *levegőben* vagy a *földön*, vagyis repülőtereiken küzdhetjük le. A levegőben való legyűrés különleges erőket, ú. n. vadászereket követel és eredménye számos tényező — köztük a legforgandóbb: a szerencse — függvénye. Az ellenség például állandóan kerüli a harcot a vadászereinkkel s csupán reá nézve igen kedvező körülmények közt veszi fel az eléje vetett kesztyűt; a légi harc a győzöre nézve is sokszor súlyos személy- és gépvesztéssel jár; a már levegőbe emelkedett ellenséges gépek a légtér mérhetetlenje és a rossz látási viszonyok miatt igen könnyen kikerülhetnek a harcra váró vadászok figyelmét stb. Mindezek az okok arra készítetik a légi erők parancsnokát, hogy ellenfelének repülőerőit elsősorban földi alapjaikon, azaz repülőtereiken igyekezzék megsemmisíteni.

Ki tudja?

Kik voltak az önálló Lengyelország eddigi köztársasági elnökei?

A földön ugyanis a repülőgép elveszti azt a lényeges tulajdonságát, hogy három dimenzióban igen gyorsan mozoghat s egyéb földi célhoz hasonló mozdulatlan céltárggyá válik. Leküzdése ebben az esetben már nem követel különleges erőket, mert elpusztítására a repülőbombák is megfelelnek, sőt talán jobb is, mint a géppuskatűz, mert a bomba zúzó-, illetve repeszhatásánál fogva akkor is tönkretetheti a földön lévő gépet, ha nem talál telibe. Különösen nagy hatás érhető el akkor, ha gépek hangárakban vagy a szabadban, de szorosan egymás mellett helyezkednek el. Ilyenkor egy jól célzott nagyobb súlyú bomba a hangárt a benne lévő egész gépállománnyal együtt (néha tíz-húsz gép) a multnak adhatja át és ezért a fényes eredményért korántsem kell annyi kockázatot vállalni, mint a légi harcban. Mindezekből tehát nyilvánvaló, hogy az ellenség légi erői legelőnyösebben földi alapjaikon semmisíthetők meg.

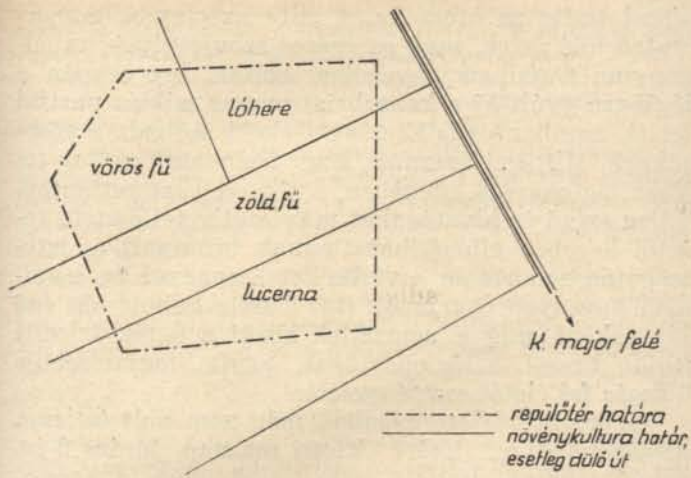
A támadás azonban magától értetődőleg kiváltja a védelmet is. A földi alapok megtámadása ellen legelső védekezési mód a repülőterek *rejtése*. Ez a rejtés mindenekelőtt arra terjed ki, hogy a repülőter földrajzi fekvése maradjon ismeretlen az ellenség előtt. Minthogy pedig a békerepülőtereket megszűre látható építményeikkel és legtöbbször szabályos guruló mezőjükkel nem lehet titokban tartani, minden állam már a béke előkészülete alatt ú. n. *hadirepülőtereket* telepít s az ellenségeskedések megkezdésekor ezekre települ át repülő egységeivel.

A hadirepülőtereknek békében csupán a talaját készíti elő a repülés céljaira s helyzetüket, illetve számukat rendszerint csak a vezetőség ismeri. Legtöbbnyire jóval nagyobb számban állnak rendelkezésre, mint amennyit az egységek létszáma megkövetelne, mert ezáltal az egyes alakulatok időnként változtathatják települési helyüket s így elkerülhetik alapjaikban az ellenség által való felismerését.

Ez a repülőter általános fogalmú rejtése. Emellett azonban arról is gondoskodnak, hogy maga a repülőter — most mindig hadirepülőterről lévén szó — ilyen mivoltában is megtévessze az ellenséget. Ebből a célból a repülőteret rendszerint bozótok vagy major mellé telepítik, hogy a gépeket a bozótok vagy a major épületei mellett, esetleg *burkoló hálóknak* vagy *ponyvák* (mimikri-színre vannak festve) segítségével rejtve elhelyezhessék. Magát a gurulómezőt gondosan áttanulmányozott terv szerint több sávra osztják és eme sávok mindegyikébe különböző növésű és színű növényzetet tenyésztenek, lehetőleg úgy, hogy a repülőtéren kívül lévő növényi kultúrának sávjai magán a repülőtéren természetes folytatást nyerjenek. (Lásd a vázlatot.) Nagyon fontos továbbá, hogy az odavezető utak ne legyenek árulók.

Természetesen fel kell készülnie a repülőternek a *tevékeny légvédelemre* is. Ezen a téren leghatásosabb védelem a *megelőzés*, vagyis, ha mi semmisítjük meg az ellenfelet alapjain vagy a levegőben, mielőtt még ideje lenne saját alapjainknak a megtámadásra.

Bármilyen fokú saját légifölény esetén is kell számolnunk azonban az ellenség meglepő megjelenésével. Ezért minden repülőternek el kell látva lennie földi légvédelmi tüzeszközökkel (légvédelmi géppuskák és géppuskák), hogy a támadót tüzzel tarthatózkodásra, sőt visszavonulásra kényszerítsék.

Repülőtér növényzeti (szinváltozati) rejtése.

Leglényegesebb azonban, hogy a repülőparancsnokság, illetve a repülőtér gondosan kapcsolódjék bele az általános légi figyelő- és jelentőszolgálatba, hogy az ellenséges repülők közeledéséről idejében értesülhessen és a kellő ellenrendszabályokat megtehesse. Eme ellenrendszabályok legelsője a saját vadászerek — amennyiben rendelkezésre állanak — bevetése, hogy az ellenséges támadókat még a repülőtérünk elérése előtt elfogják és megsemmisítsék (visszatérésre bírják). A további teendő a repülőtérén lévő gépek biztonságba való helyezése (elrepülés), valamint a légvédelmi tüzeszközök tűzkész állapotba való hozása.

Minthogy a mai 400—500 km/óra sebességek mellett a támadók pillanatok alatt igen nagy távolságot repülhetnek be, mindenki előtt világos, hogy a repülőtér olyan távol kell az arcvonaltól telepíteni, hogy a légi veszély bejelentése után a repülőtérnek még elegendő ideje legyen az említett rendszabályok megtételére.

Ami a földalatti hangárok kérdését illeti, bár a szaksajtóban már évek óta kísért, ilyen megoldással még nem találkozunk. Éppen északi szomszédunkról, Cseh-Szlovákiáról terjedtek el az utóbbi években olyan hírek, hogy pl. Ungvárott, Munkácsen stb. földalatti hangárokat épít. Nos, ezek a hírek — saját szemünk is igazolhatták — ügyesen vezetett hamis propagandának bizonyultak s azóta se hallunk földalatti hangárokról. Mindez azonban nem zárja ki, hogy közeljövőben, amikor a műszaki és harcászati követelményeket előnyös megegyezések útján össze lehet egyeztetni, velük is számolnunk kell.

Ennyit a védelemről. S lássuk most, mit tesz a támadó!

A támadásra elsősorban a bombázókat használjuk fel, mert a bombák, ha nem is a célban ülnek, repeszdarabjaik által még súlyos károkat okozhatnak és emellett tölcsereik révén a gurulópályát is tönkreteszhetik.

A bombázás végrehajtására zuhanóbombázók is tekintetbe jöhetnek. Általában akkor kerül sor alkalmazásukra, ha a repülőtér igen erős földi légvédelemmel rendelkezik, mert nagy mozgékonyaságuk révén inkább kikerülhetnek annak hatását.

Szükség esetén azonban vadászok is felhasználhatók kis gyújtóbombákkal, illetve géppuskatüzükkel a földön álló gépek elpusztítására.

Végrehajtásnál az eredmény alapja a meglepés, mert ebben az esetben az ellenséges gépek nem tudnak elmenekülni és a földön könnyűszerrel megsemmisíthetők. Ezért a meglepésre, azaz az ellenséges légitígyelők éberségének kijátszására minden eszközzel törekedni kell. Ebben legjobb segítőárs az időjárás, a földrajzi alakulás s nem kevésbé a harcoshá beleszületett fufang. Legnagyobb akkor lehet a siker, ha a repülőtér akkor rohanják meg, amikor a rajta elhelyezett egységek feladatuk teljesítése után térnek vissza s éppen üzcmányagpótlás, illetve ápolás alatt állanak.

Amennyiben lehetséges, a légvédelmi tüzeszközök lefogására (leküzdésére) külön csoportot kell alkotni, melyet néhány perccel később követ maga a zöm. Ez a felfogórész álljon legelső sorban zuhanóbombázókból, illetve vadászokból.

A nyilvántartás céljából elengedhetetlen a hatás megfigyelése. Erre lehetőleg külön repülőgépet különítenek ki.

Hogy már most a földi alap megrohanásában a támadás vagy a védelem lesz hatásosabb, számos mellékkörülmény fogja majd eldönteni s a harenak igen sok változata adódik majd elő. Már csak ebből a szempontból sem lesz érdektelen, ha végigtekintünk azokon a példákön, melyeket a világháború óta lezajlott nagyobbstilű háborúk tárnak élénk enek az igazán különleges repülőharenak a tekintetében.

Az olasz—abesszin háború, különösen repülés tekintetében, az egyenlőtlen ellenfelek küzdelmét mutatta.

Az abesszinek az egész konfliktus alatt csupán néhány repülőgéppel rendelkeztek, melyeket különböző repülőtereken helyeztek el. Élettartamuk azonban eléggé tisztavirágyszerű volt, mert mihelyt az olasz repülők megtudták állapítani hollétüket, azonnal szétbombázták és géppuskázták őket.

A 158. sz. hadijelentés szerint a Cidle Amadirtól (Quoram) északra fekvő térségen egy olasz gép 1936 március 17-én két hárommótoros abesszin gépet vett észre egymástól mintegy negyven méterre. Egy drb. 50 kg-os és néhány tucat gyújtóbombát vett reájuk és olyan szerencséje volt, hogy az 50 kg-os bomba a két gép közé esett.

Eredmény: a hárommótorosok egyike lángrobbant, a másika pedig erősen megsérült.

Több mint nyolc óra elteltével eme utóbbi repülőgép még mindig a repülőtérén volt, tehát nyilvánvalóan nem tudott onnan felemelkedni. Ezután egyik olasz gép géppuskatüzésővéja elegendőnek bizonyult arra, hogy ez is égő máglyává váljék.

A 160. sz. hadijelentés szerint az olasz bombázók Dabat repülőtérén (Addis-Abeba) március 19-én egy repülőgépet vettek észre, melyet kb. 24 drb. kissúlyú robbanóbombával azonnal szétromboltak. Ugyanezen a repülőtérén március 21-én egy másik abesszin repülőgépet is megsemmisítettek gyújtóbombáikkal (162. sz. hadijelentés).

Összehasonlíthatatlanul gazdagabb a repülőterek elleni támadások tekintetében az 1936—1939-ig tartó spanyol polgárháború. A támadókedv itt elsősorban a nemzetiek sajátja volt, ami annak a javára írható, hogy vezetésük kezdetől fogva fölényesebbnek bizonyult a vörösökénél és ez a vezetés a jól kiképzett olasz és német önkéntes repülőket állandóan a

nagy cél, azaz a győzelem érdekében alkalmazta. A vörös légierők kezdetben csupán külföldi kalandorokból állottak s viszonyaik csupán akkor javultak, amikor a szovjet ügy személyzetben, mint anyagban hathatósan segítségükre sietett. Ettől (1937. január) kezdve a nemzeti repülők — bár kezdeti fölünyüket az általános nagy képből a háború végéig megőrizték — a vörös földi alapok megtámadásánál sokszor igen nagy nehézségekbe ütköztek és sokszor számolnoki kellett alapjaiknak megrohanásával.

Nem esoda tehát, hogy mindkét fél, különösen a hátrányban lévő vörös, igen nagy körültekintéssel járt el alapjainak kiválasztásánál és annak védelmére, illetve rejtésére az agyafúrtságig mindent felhasználott. Nem áttalottak *színtelt repülőtereket* berendezni hasznavehetetlenné vált repülőgépekkel, néhány parancsnoksági sátorral és papírmásé gépkocsikkal s így vezetni félre az ellen figyelmét a valójában használt repülőtérrel.

A harcoló feleknek tehát legelőször is arra kellett törekedniök, hogy az ellenség repülőterét pontosan felismerjék és csak azután kerülhetett sor a felismert repülőtér megrohanására.

A Bilbao körüli hírhedt „vasöv“ ellen 1937 júniusában végrehajtott támadásnál a nemzeti hadvezetőség részére elengedhetetlen követelménnyé vált a helyi légifölény kivívása, hogy ezután összes repülőerőit a kis számban rendelkezésre álló tüzéség tüzésnek kiegészítésére, illetve pótlására használhassa fel. Ennek a követelménynek megfelelően, június első napjaiban, a viscayai nemzeti légi egységek összefogott erővel meglepetésszerűen lerohanták a Bilbao közelében települt és ismert repülőtereket — elsősorban Sondicát és Lamiacot — s az ott talált vörös gépek nagyrészét bombáikkal, illetve géppuskatüzükkel megsemmisítették.

Ebben a vörös repülőterek elleni megrohanásban igen érdekes szerepet játszott a Somorrostro melletti vörös repülőtér elintézése. A nemzetiek felderítőgépei ugyanis több körülményről arra következtettek, hogy a baszk városka határában vörös repülőerők tanyáznak, de a szűk rétecské, melyeken csak imitt amott látszott némi földhányás, nem árultak el semmi biztosat. A repülőparancsnok azonban nem csüggedt s mindegyik nemzeti gép, amelyik csak felszállt Bilbao irányában, második feladatként Somorrostro környékének megfigyelését kapta.

A kitartást végre is siker koronázta. Június 4-én az egyik Romeo 37 típusú (olasz) felderítő azzal a régóta várt megfigyeléssel tért vissza, hogy Somorrostronál igen sok gépet — elsősorban vadászokat — látott az egyik réten. Miután ez a repülőtér helyzeténél fogva igen kedvező alkalmat nyitott a vörösöknek arra, hogy a vasöv ellen induló, illetve onnan visszatérő nemzeti bombázókat meglepetésszerűen megtámadják, az utóbbiak repülőparancsnoksága a felderítő jelentésének tudomásulvétele után azonnal a vörös „fészék“ kifüstölésére határozta el magát.

Viotti százados vezetése alatt tíz Fiat Cr-32, típusú vadászgép — amilyenekkel a Trianon után megújított magyar légierők első dicsőséges légi győzelmeiket aratták Pálóc légtérben ez év márciusában — induló a most végre felfedezett ellenség ellen. A meglepetés azonban már nem sikerült, mert a vörös légifigyelő- és jelentésszolgálat idejében érte-

síteni tudta az oroszokat s mire az olaszok Somorrostro fölé értek, már az összes szovjetgépek, mindannyian Curtissok, levegőben voltak. Így csupán a légiharc gyúlt ki a kantabriai tenger sziklás partjai felől, azonban ez is kemény leckét szolgált a vörösöknek. Mit sem használt, hogy tizenhatan voltak tíz olasz légionárius ellenében, a tömzsi Fiat rettenthetetlen szívű és hivatásukat művészetig fejlesztett vezetői kezében ellenállhatatlannak bizonyult és egymásután sodorta le a vörösöket a spanyol ég csábítóan mosolygó azurjából. Héf Curtis hullott alá égő fákyaként, míg a nemzetiek közül a derék trieszti Guidó Presel, a légionáriusok egyik legvitézebbje áldozta fel életét eszményeiert.

A vörös légierő azonban még nem volt teljesen megsemmisítve. Ezért Viotti másnap, június 5-én, reggel megint elindult századjával, hogy a somorrostri vörösöknek megadja a végső dőlést. Ma azonban jóval óvatosabban járt el, mint előző napon, mert még a nemzeti területen kirepült a tenger fölé és így a vörös repülőteret a tenger felől, hátulról támadta meg. Minthogy a tengeren hiányzott a vörösök légifigyelő- és jelentésszolgálat, a meglepetés teljesen sikerült és a vörösök csak akkor vették észre a nyakukba zúduló veszélvt, amikor a Fiatok már fejük fölött keringtek. Csúpan három Curtissnak sikerült még idejében a levegőbe emelkedni és a tengerpart mentén Santander irányában elinalni; a többi hat tehetetlenül tűrte a reájuk esapó Fiatok géppuskazáporát. Egymásután jelentek meg a lángnyelvek a felszakadt benzintartályok nyomán s csakhamar hat máglya jelezte az előbb még oly büszke szovjet gépmadarak nyomát.

Egyébként, hogy milyen ügyesen telepítették a vörösök a somorrostri repülőteret, jellemző Mario Massainak, a Corriere della Sera c. olasz lap Spanyolországba küldött repülőtudósítójának a közlése. Nevezett a városka elfoglalása után jelent meg a volt vörös repülőtéren és szinte hitetlenkedve adja elő: „Ha nem lenne itt hat gép megfeketedett váza, sohasem gondoltam volna arra, hogy ezen a szűk rétecskén, amelynek tulsó oldalán némi földhányás látszik, ritkás füvel, repülőtérül szolgált...“

A spanyol polgárháborúban nemzeti részen küzdő német vadászrepülők egyike, a „Légion Condor“-ban a következőképpen adja elő az X. vörös repülőtér megtámadását:

„...“ *„Repülőgépvezetők!“* — csegett fel a századparancsnok érces hangja. Tisztek és altisztek sereglenek köréje. Ma alacsony támadást kell végrehajtani az egyik vörös repülőtér ellen, mint ezt már az előző nap estéjén tudomásul vettük.

Még majdnem teljesen homály borít be mindent. A repülőgépszerelők a gépeken serénykednek és a motorok nagyrésze már mozgásban is van a szükséges bemelegítés végett. A kipuffogókoszorúk végén szabályos ütemekben pattannak fel a lángnyelvecskék. Emberi hangok harsogják túl a motorok zúgását és kelepelését... a hangármster, a főszerelők parancsai. Mi egy kissé félreállunk. A „Capitano“, mi tisztek így hívjuk századparancsnokunkat, — megadja feladatunkat és célunkat:

„Alacsony támadás az arcvonal mögött 100 km-nyire fekvő ellenség's vörös repülőtérre...“

Mi két, egyenként négy repülőgépes rajban fogunk támadni. Az első rajt maga a századparancsnok, a másodikat pedig „Jakob“, a már hét légi győzelemmel rendelkező főhadnagy vezeti. Ezután következik a repülőgépvezetők és a gépek beosztása. A megközelítést a tenger felől 4500 m magasságban hajtjuk végre. A tengerpart felett zuhanásba megyünk át és kelet-nyugat, azaz hosszirányban redcsapunk a repülőtérre. Ezután fordulás, jobbforduló, majd újabb támadás, de most északról-délre. Felderítőink a repülőtér szélén mindenütt

felismerték a legjellemzőbb vörös vadászokat, a Curtisseket és a Ratakat¹. Ezért a további támadások a helyzet, azaz a földi elhárítás, ellentámadás a levegőből, szerint. A kapitány megjegyzés emlékünke vései: „Rajok maradjanak együtt. A gyülekezésre a támadást abba kell hagyni! Visszatérés: a tenger felé! Csak motorhába vagy ellenséges találat esetén szabad egyenesen az arcvonal irányában visszatérni!”

Az arcvonal menetét trékről mindenki pontosan áttanulmányozza és még mindent megbeszél a legapróbb részletig. Indulás 6 h 30'-kor. Most a parancsadás elmaradhatatlan együttjárója: „Van-e valami kérdeznivaló?...” „Nincs! Köszönöm! Géphez!...”

En az alakzatban utolsóelőttinek repülök, néhány rövid szót váltok még Kaczmarekossal — egy altiszt és pompás fickó, aki bármilyen mozdulatnál is rajtaragad az emberen — s azután „Bele!” Keleten a heggek mögött feldereng a hajnal. Az eg teljesen tiszta. Itt, a völgyben alant könnyű reggeli pára és átkozott hideg van. Végre itt a gépem. Már egy teljes negyedórája járt. „Indítás 40 és lövéskész!” jelenti nekem a hűsleges első szerelőm, egy hamburgi szálla. Egy ilyen szorosán hozzám kötött cimborának keztnyujt az ember. „Jó reggelt!” „Jó reggelt, hadnagy úr!” Belebújok a készentartott éjtörnyökhöz. Szerelőm a jobb, én a bal csattot kapcsolom be; ezt így állapítottuk meg egyszer és mindenkorra, mert ha különösen gyorsan kell cselekedni, például riadóndál stb., az ilyen tudataltat beidegződött mozdulatoknak igen nagy hasznót vesz az ember. Bemészom az ülsőbe, bekötöm magam. Benzincsapot, hűtőt felnyitok, a hálózatot és a gyújtást bekapcsolom. Kész. Elöl már „kurblizzák” a gépet. „Szabad!” Meghúrom az indítót, lassan gázt adok s már pereg is a légszavar. Az oxigénvezeték csatoráját rögzítem, a kabinzárt ellen nyomom, egy utolsó pillantás még a műszerekre. Minden „Claro”. Indulhatunk. Könnyed biccentés: a féktuskókat el. Szerelőm jellemeli a kezét. Kezdekhet gurulni. Az első rajz már az indulási vonalon vár, a második éppen most kezd mozgásba jönni. A repülőgép helyzetlémpáit kénytelenek vagyunk bekapcsolni, mert különben alig lehetne a órpeket látni. En a rajparancsnok bal oldalra gurulok. Nyolc motor fut ezer fordulatszám mellett, nyolc vadász áll készen az indulásra. Kész! Most — a századparancsnok gázt ad — az első raj. Most a második. En szorosán a rajparancsnok mellett. Nevelésesen kis kézmozdulat, a gázemelőt ellen nyomom, és már hihetetlen erővel és sebességgel ragadja az ezer lövő a gépet a magasba.

Kapaszkodunk... 2000... 3000... 4000 m. Keleten világosodik. nemsokára felvillan a naplányér a Földközi-tenger síma tükre mögöl. Nyugatra, Kataloniába. A vögyek talajközből burkolóznak. Eppen most bukkán fel a nap karimája a vízből a horizontra. Az ember szeretne egy pillanatra megállni. Pompás látvány — mily gyakori itt fenn — a felhőknek, az égnek és a napnak ez a hihetetlenül gazdag színvegyülete.

Figyelem! Már majdnem két hossznyival lemaradtál! Gázt adni... úgy... most már jól! Oxigéncsatorát a szájba! Oxigénpalackot felnyitni! Szemeink a messi végtelen kutatók. Ha valami jön most — azok a jölsimert ádok pontoskák a távolban — akkor a repülőgép ingaszerű mozgásával jelezük, ha csak maga a századparancsnok nem adja már a jelet; ő lát ugyanis rendszerint a legjobban. Eltekintre azonban ettől, ilyen korán még senki sincs úton csektől a testvérektől.

A magasságmérő lassan átrezeg a 4500 méterre. Mélyen alattunk a tengerpart. Itt még minden alszik. Vagy talán a feljüket vállalk közé húzva menekülnek a „refugios”-ba (óvóhely).

Balra, a síkság felett az első napfényben megjelennek a Pyreneusok havas csúcsai. S íme itt — meredeken alattunk világosabb folt látszik a talaj egyforma szürkeségében — ettől a helységtől északkeletre kell célunknak lennie. Szemeink pattanásig figyelnek. A századparancsnok enyhén jobb fordulóba megy át, mi túlmegyünk rajta. Ezután bal forduló s

támadási alakzatba, balra-lépcsőbe, tagozódunk. Minden pilanatban elkezdődhet.

Látod! Eppen most bukik alá a „Capitano”; mi is: megnyomni, a hűtőt becsukni, a légszavart állítani, a világító körélgömböt bekapcsolni és le, mintha liften ülnénk. Így négyszáz-ötszáz kilométeres sebességgel „abaja!”. Egyik szemmel az előző gépen, a másik szemmel pedig a cél után kutatva. A repülőteret átkozottul nehezen lehet felismerni, könnyű pára üli meg. Most már a körélgömbön át kormányozni, 1500—1000—700—600 — így — most pontosan célozni! A repülőter jobboldali szélét tartani! Alig lehet látni; sőtét kis árnyékok. Ember, itt balra már repülnek is... Curtissok!... egy... kettő... három, egyikük már el is repült, de jobbról már egy „Me”² mögéje szegődött. Róla már gondoskodás történt.

Balra tölem egy Curtiss húz el, hogy alulról megtámadjon. Fordulok egyet, balra lecsúszom és reál! A szemtelen...! Cukk... elzúgnak egymás mellett. Eppen a talaj felett veszem kézbe a gépet... magasba! Most egy majomüt következett; nyilként szökken madaram újra a magasba. Kezd csökkenni a sebességem, most „hüszszemekkel” minden irányba; sehol egy vörös fickó a láthatáron. Cakk... körbe és újra le. Kereszben a repülőterre, ahol egyes gépeket látok állni. Összes géppuskáim tüzkeszek, mindegyik csővel az egyik vörös madárira rontok rá. Egyre nagyobb lesz... a sebesség szinte érrítő... de jól céltartani... s íme... kis lángnyelvek! Legfőbb ideje... a botot hasra rántani! Egy szempillantás alatt ellérik a repülőter. Hátrapillantok: még nem ég semmi sem. Meredeken húzom magasba a gépet, majd bukóforduló balra. Rövid tekintet jobbra-hátra... én Kaczmarek... megbeszélésünk szerint ott van. Alant mindenütt a „Me”-jeink, a fehér jelzések pillanatonként csillannak fel a nap sugaraiban.

Megegyszer sebesen le. Ugyanaz a cél! Tisztán bennertani... tisztán... igen... így! Mint izzó szegek, csapódnak bele a fehér foszforcsikók a Rata törzsébe! A fonálkereszt közepe a motorral! Végre... hurrá!... füstgomoly... szűrő... El... Magasra! Egy „Me” gyülekezőjelet ad... oda! Még egy pillantás hátra: a repülőteren több helyen tűz. Három... négy... összesen hét égést számolok össze. Ez aztán lenne egy eredmény! Ifjú, ifjú, ez jó móka volt! Nincs talán egy kissé meleg itt benn a kabinban? A hangos lelkesedés közben az oxigéncsatorát még mindig a számban tartom és még mindig kérdőzöm rajta. Lento, lento! Most már hazafelé! Irány haza, alacsonyrepülés a tengerpart mentén.

Tizenöt perc múlva már látjuk is repülőterünket. Szorosán felzárkózunk, rányomunk a repülőterre, magasra rántunk, egyenként leszállunk s már gurulunk is a század férőhelyére. A szerelőket beintetegetnek bennünk. A motort kissé kijáratjuk, kikapcsolunk. A légszavar vág még néhányat, majd ő is megáll. Szerelőm már előttem is áll: „Minden rendben van, hadnagy úr?” „Igen, mindenki leszállt!” „A 98-as hiányzik még, hadnagy úr!” „Ki repülte?” „W. a'tiszt...”

Kikészálódok a gépből. A századparancsnokhoz megyek és jelen kezem: „Leszálltam! A gép rendben!”

Megbeszéljük az eseményeket: mindegyikünk előadja a saját élményeit. Megfigyeléseink összevetése alapján az eredmény két égő gépben tárul fel. Ez igazán derék dolog lenne. Ta'an hozzájön még egy géplelvés H. a'tiszt által, aki sokáig lőtt egyhuzamban egy menekülő Curtist. Mindazonáltal, még semmi sem biztos. A harcállásponthoz hajtnak, mert itt talán közelebbieket is mégtudhatunk a felderítők jelentései alapján a „98-as” sorsáról

Századparancsnokunk jelenti előjáró parancsnokunknak a század visszatértét. Eppen most szállt le az a felderítőgép, amely a támadásról felvételeket készített. En láttam őt a támadás alatt „Me”-jeink között cikázni. Egy főhadnagy lép közeink és üdvözöl bennünk. Mindnyójunk szeméj a függ. Jelenti a parancsnoknak az eredményt: „A repülőteren tizenegy égő ellenséges vadászrepülőgépet figyeltem meg!” Büszkeség tölti el keblünket, de még egyebet is várunk: „Hasonlóképpen — folytatja a főhadnagy — megfigyeltem egy „Me”-t, amely majdnem derékszögben felcsapódott a talajon. A gép mindkét oldalán, kb. húsz méternyire széles, világos lángnyelvek. Kiugrást nem láttam. Előzőleg ez a „Me” egy Rata volt, mely lángborult.” Ez tipikus W. altisztre...! Mindannyian megértjük. Ő, anélkül, hogy a századra ügyelt volna,

¹ Mindkettő orosz gyártmány, amerikai szabadalmak után. A kétfedelű Curtis (orosz hivatalos megjelölése „I-15”, elnevezése „Chato”) igen mozgékony, de kevésbé sebes, míg az egyfedelű, behúzható futószerszű, vaskostörzsű Rata (orosz hivatalos megjelölése „I-16”, elnevezése „Mosca”), igen sebes, de kevésbé mozgékony vadászgépnek bizonyult. Az elfogott vörös pilóták szerint főleg az utóbbi igen nehezen kezelhető, ami egyéb előnyei mellett igen súlyos hátrányt jelentett reá nézve a nemzeti vadászok elleni harcában.

² Me-109 német vadászgép, egyfedelű, behúzható futószerszűvel. A Budapesti Főzetársalmi Repülőter felavatásán (1937 június) egy század mutatkozott be belőlük a magyar közönségnek.

egyedül ottmaradt még és tovább folytatta a támadást. Eközben a földi légvédelem valószínűleg eltalálta. Még ét ugyan bennünk valami halvány remény, hogy hazatér... Nagyon rámenős vadász, jól ismerjük eljárását az első légi győzelme óta. Több, mint öt percen át vívott elkeseredett harcot, míg végre is a vörös menthetetlenül aláhullott.

Miután az összes beérkezett híreket tudomásul vettük, S. hadnaggyal együtt a századhoz indultunk. Hallgattunk. Valószínűleg mindketten ugyanarra gondoltunk. Bármily fényes volt is az eredmény: egy hiányzik közülünk s nem is fog többé visszatérni..."

A spanyol háborúban egyébként 1939 február 5-én érték el a nemzetiek a legszebb eredményt az ellenséges földi alapok megrohanásában:

Két rohamrepülő kötelék (Breda 65 típusú gépekkel) egy vadászosztály közvetlen biztosítása mellett 12 h 40'-kor elindult, hogy a figuerasi, valamint a Villahuoga mellett települt vörös repülőteret megtámadja és a katalán vörös légierőt végleg megsemmisítse.

Figueras repülőterén a rohamrepülők négy Ratát leptek meg és villámgyors rácsapásaikkal lángbaborították azokat. Öt Rata éppen a támadás előtt emelkedett a levegőbe. Ezeket a kísérő vadászok (Fiat Cr. 32.) vették gondjaikba s míg egyet lángbaborítva lőttek le közülük, a többi négy jobbnak látta a francia földre menekülni. Egy azonban valószínűleg erősen megsérült a légiharc alatt, mert a francia határ közelében zuhanásba ment át.

Villahuegánál jóval szerencsésebbek voltak az olaszok, mert a repülőterén igen sok Ratát és Curtist, valamint két bombázót tudtak meglepni. A Bredák gyors, pontosan kivitt rácsapásaikkal először a két bombázót gyújtották fel, melyek közül az egyik valószínűleg fel volt töltve bombákkal, mert felrobant. Sorsukat huszonnégy Rata és Curtiss, valamint egy üzemanyagszállító gépkocsi követte, mely éppen a géptöltést végezte.

A támadás kezdetén a földi légvédelem még élénken igyekezett tüzét ontani az apokaliptikus szárnyas végzeteire, de az első rájuk irányított géppuskaszóra a kezelők ijedten szeleltek el óvóhelyeikre. Így az egész művelet alatt egy kísérő vadászgép sérült meg komolyabban a légelhárító géppuskatűztől s kénytelen volt Barcelona közelében — de már nemzeti területen — kényszerleszállani. Rajta kívül még nyolc gép kapott találatot, de ezek társaikkal együtt visszatértek alapjaikra.

A vörös repülés ezen a fekete napján csupán egy helyen néhány perc alatt 30 vadász és 2 bombázógéppel lett szegényebb és ez nem jelentett kevesebbet, mint a katalán vörös légierő teljes megszűnését...

A kínai harcteret minden szempontból, tehát a légiháború szempontjából is a japán fölületes vezetés jellemzi, amely, miután a vizsályt nem sikerült Északkinára összpontosítania, légierőinek első céljául az ellenséges repülés létfeltételül szolgáló alapok: az első és másodrendű repülőterek, repülőgépgyárak (Hangchow, Kanton, Nanchang), raktárak és utánpótlási források elrombolását, vagyis a légi uralom kiküzdését tűzte ki.

A terv gyakorlati megvalósítására 1937 augusztus 15-én tette az első lépést, amikor a sanghai harcok fellángolásának hírére (augusztus 13.) azonnal ideirányította a 26 900 tonnás Kaga repülőgépvivőt mintegy 50 darab bombázó-, vadász- és felderítőgéppel. A Kaga augusztus 15-én be is érkezett a hangchowi öbölbe és gépei a formozai alapokról elindultak-

kal együtt késedelem nélkül megkezdték működésüket: 9—12 gépes csoportokban bombazáport zúdítottak Hangchow, Nanking és Nanchang repülőtereire.

Ettől az időtől kezdve a Chekiang, Kiangsi, Anhwei és Kiangsu (itt voltak a legjobban berendezett kínai repülőterek) tartományok repülőterei jóformán mindennap állandó céljai voltak a japán repülőeknek, sőt volt olyan nap, hogy egy napon két megrohanást kellett elszenvedniök.

Mialatt tehát Kína minden figyelmét és repülési tevékenységének nagyrészét arra fordította, hogy a shanghai-arcvonalon helyi légisikert esikarjon ki s mialatt mit sem törődve a japán repülőalapok megtámadásával, látszólag minden vágyát a kivénhedt Izumo zászlóshajó Wangpooba való sülyesztésében látta, Japán távolba nézett és légierőit — még áldozatok árán is — az ellenséges repülőalapokra irányította, hogy végül is kiküzdje a légiuralmat. S tényleg: néhány héttel a légierők beavatkozása után, a kínai repülés, bár kezdetben mind számban, mind minőségben felülmúlta a japánt és a honi terület által nyújtott előnyök összessége mind rendelkezésére állott, kénytelen volt engedni. S míg a kínai repülés egyáltalán nem tett komoly kárt a japán flottában, a japán repülők elpusztították vagy legalább is komolyan megrongáltak a hadbavonuló kínai repülőgéppáronány egyharmadát, nem is szólva azokról a rombolásokról, melyeket a földi berendezéseken (hangárok, javítóúthelyek, rádióállomások, raktárak stb.) követtek el.

Csak ekkor rémültek fel a kínaiak s ettől fogva — légierőiket kimérendő — azok alapjait olyan mélyen vették vissza az ország belsejébe, hogy a repülőterek kívül estek a japán távolbombázók hatáskörén. Igaz, hogy ez azzal a kockázattal járt, hogy a kínai repülők nem tudtak időszerűen beavatkozni a harcokba és az ország mélyéből való előrevetésükhöz közbeeső repülőterekre volt szükség (üzemanyag-töltés miatt), de a kínaiak inkább vállalták ezt a hátrányt, csakogy repülőiket megóvhassák földi alapjaikon... *S ez nem jelent mást, mint a japán légifölény elismerését, melynek kiküzdésére a japán vezetéstől kezdettől fogva oly nagy súlyt helyezett.*

S mit láttunk most szeptember 1-én, amikor a szárnyaikra bocsátott német légierők Lengyelországnak jóformán egész légterét keresztül-kasul szelték? A bevetett repülőegységek céljai minden bizonnyal a lengyel repülőterek voltak s nem volt olyan számításba jöhető lengyel repülőalap, amely mindjárt az ellenségeskedés első napján ne szenvedte volna el a német légi megrohanást. Ugyanez megisméltódott a következő napon is és szeptember 3-án este a német hírszóró állomások már büszkén repítették szét az aetherben: „...A német légi haderő harcabadobásának döntő hatása után a Lengyelország ellen harcban állított mindkét légiflotta egységei korlátlanul uralkodnak a lengyel légtér felett...”

Mit jelent ez a pár szavas mondat? A lengyel fővezérség már a hadjárat harmadik napján elvesztette a szemét, amellyel a több ezer kilométeres arcvonalon lejátszódó mozgó, mégpedig igen gyorsan mozgó háborúban az ellenséget megfigyelheti és így elhatározásaihoz alapot nyerhet. Ezzel szemben a német repülők szinte zavartalanul száguldhattak a lengyel róna felett s míg egyrészt értékes adatokat szolgáltathattak vezetőségüknek a nagyvonalú vezetés nélkül maradt lengyel seregekről, másrészt idősze-

Balonyi örsünk virágos kertje.
Rákos János tiszthelyettes felv.

rően avatkozhattak be a földi harcokba a végső győzelem céljai érdekében.

Az eredmény nem is lehetett más, mint az előtünk lejátszódó gyors tragédia.

A repülők működéséről egyébként olyan szűkszavú értesülések látnak napvilágot, hogy mindenki bizonyára érdeklődéssel olvassa egy szemtanú vezérfonalas leírását is egy lengyel repülőter megtámadásáról.

A „Nachtausgabe“ repülőtudósítója résztvevő azokban a német bombatámadásokban, melyek első ízben szántották fel a lengyel mezőket:

„Belesikít az éjszakai csendbe a távbeszélő. A ...-i repülőter ébredezni kezd. A mezők zöldjére nehezedő ködfátyolt úgy fúrja át a fényszórók vakító fénye, mintha a vajaskenyéren ezernyi vékony tű hatolna át. A téren mozdulatlanul, bebukolt légszavakkal pihennek a hatalmas hárommótoros bombázók és homályban szunnyadó méneknek látszanak, amelyek csak az ostor patlogására várnak, hogy szélvészként nekiszárguljanak a légnek. Az újságíró a rádiótávíráshoz közelében foglal helyet: egy géppuskát kell kezelnie abban az esetben, ha lengyel gép támadná meg a gépet...

A köd megritkult kissé; még egy utolsó pillantás a térképre s a pilóták felkapcsolják az éjtörnyöt, felveszik a rádióvevővel felszerelt fejvédőt és ezzel készek is az indulásra. Ugyanígy a gépek is.

Indulás.

Feladat: Bombatámadás az X. és Y. repülőter ellen. Huszonötpercnyi repülés a ködtenger felett. Ekkor hirtelen zuhanórepülés, a hangárok hihetetlen gyorsan közelednek, az egyik bombakioldókar lenyomódik, a gép egy pillanatig még megtartja irányát s mialatt a gépvezető felveszi és újra felfelé irányítja, a földről fekete füstoszlop emelkedik az égenek: telitalálat. Még egyszer zuhan alá a gép, leveli a soronlevő bombát, emelkedik, újra zuhan, talál, átfúrja magát a füst és a kigyulladt hangárok lángtengere közt s közben géppuskával is dolgozik...

Két géppuska ontja haláltosztó tűzét a földről, de a repülőgépekről csupán olyan gyermekeknek látszanak, akik a sást parittyával szeretnék lehozni dírodalmából. Két lengyel vadászgép, melyeknek még a támadás előtt sikerült a levegőbe emelkedniük, eltűnik a keleti horizonton anélkül, hogy meg merné támadni a bombázókat. Ezután lehullanak az utolsó bombák és a századok megkezdik visszavonulásukat.

Eddig a tudósítás. Egyéb részletek a lengyel repülőalapok megrohanásáról egyelőre nem állanak rendelkezésünkre, de annyi bizonyos, hogy a német légierők Lengyelországban iskolát állítottak fel és a később megírásra kerülő hadtörténelemben a lengyel hadjárat során a gyors csapatok mellett a légi-erők működését is aranybetűkkel fogják bevésni. S ezeket az aranybetűket a lengyel földi alapok elleni harcukkal érték el.

Hősök a tengeren.

Írta: TENGHERÉSZ.

(Folytatás.)

Megemlítetttem, hogy ha a Wolf teljesítménye a legnagyobb volt a német segédcirkálók között, akkor viszont a Seeadler segédcirkáló, vállalkozásának eredményessége mellett, a legkalandosabbnak tekinthető.

1915 július 24-én az U-26. német búvárnaszád a Hebrid-szigetektől nyugatra feltartóztatta az 1571 tonnás Pass of Balmaha nevű amerikai vitorlást. A vitorlás pamutot szállított s mivel a közelmúltban ment át angol tulajdonból amerikai tulajdonba, a német búvárnaszád parancsnoka elkobozta és fedélzetére egyetlen német matrózt vezényelt azzal a parancssal, hogy az amerikai vitorlást, a Németország számára igen fontos rakományával, német kikötőbe vesse. A német matróz fegyverzetét egyetlen ismétlőpisztolyból állott és értett annyit a hajózáshoz (navigáláshoz), hogy az amerikai kapitányt a hajó vezetésében ellenőrizni tudta. Mielőtt a zsákmányolt hajót útjára bocsájtotta volna, a német búvárnaszád parancsnoka megfenyegette az amerikai kapitányt, hogy parancsait teljesítse, mert ő naszádjával a vizalatt követni fogja és vonakodás esetén azonnal megtorpedózza. Hogy fenyegetésének nyomatékot adjon, jó darabig követte az amerikai hajót, látócsövét, hol az egyik, hol a másik oldalon mutatva, de azután alámerült és útjára ment. A fenyegetés elég volt az amerikai kapitánynak. A német búvárnaszádok tekintélye akkoriban már az egész világon magasan állott. A német matróz ellenőrzése mellett a Pass of Balmaha szerencsésen befutott Cuxhaven német kikötőbe. A hajón levő német matrózt ekkor érte élete legnagyobb meglepetése. A hajó gyomrából egy angol tiszt és 6 angol matróz került elő, akik az egész utat végig csinálták vele. Az amerikai hajóra ugyanis a német búvárnaszád fellépése előtt valamely angol hadihajó is küldött különítményt azzal a parancssal, hogy a hajót átvizsgálás céljából angol kikötőbe vezessék. A furfangos amerikai kapitánynak sikerült ezeket a nem kívánatos vendégeket ártalmatlanná tenni és a hajó gyomrába zárni. De ugyanekkor az egyetlen német matróz és a búvárnaszád parancsnok fenyegetései előtt meghajolt és hajóját a legesekélyebb ellenállás megkísérlése nélkül a kapott parancshoz híven, német kikötőbe vezette. A Pass of Balmaha német matrózának dupla szerencséje volt. Az U-36 sohasem tért vissza útjáról, mert áldozatul esett az egyik angol búvárnaszád csapdájának.

Az 1916. év folyamán több német segédcirkáló küldött ki a tengerészeti hadvezetőség többé-kevésbé jó eredménnyel. Ebben az időben Kling német tartalékos tengerész hadnagynak különös ötlete támadt. Az eddigi segédcirkálók természetesen valamennyien gőzhajók voltak. Kling hadnagy azt javasolta, hogy tegyenek próbát vitorlás hajóval is. Az ötlet használhatónak látszott. Vitorlášhajóban az angolok a XX. században nem igen gyaníhattak német hadihajót és így valószínűnek látszott, hogy a vitorlás segédcirkáló könnyen, gyanúeltés nélkül keresztüleszhat az angol blokádvonalon. Kling hadnagy terve az volt, hogy a vitorlás segédcirkáló a passzát szelek között fekvő szélesendes zónába

hajózzon és ott a veszteglő ellenséges vitorlás-hajókra vadásszon. A német tengeri hadvezetőség Kling hadnagy ötletét felkarolta. A választás a fentemlített Pass of Balmaha nevű amerikai vitorlásra esett, melynek átépítését, felszerelését és megfelelő legénységgel való ellátását a legnagyobb titoktartás mellett megkezdték. Az új segédcirkáló parancsnokául gr. Luckner kapitányt nevezték ki, aki fiatal éveit vitorlás hajókon töltötte s így e hajók elsőrendű szakértője volt. Kling hadnagy az új segédcirkálón az I. tiszti szerepét töltötte be. A legénységet Luckner kapitány válogatta össze. A hajót természetesen átalakították. Segédmotort építettek bele, hogy a szelek szeszélyétől bizonyos mértékig függetlenítsék. A segédmotor a hajót 8—9 tengeri mérföldnyi óránkénti sebességgel tudta előre-hajtani. A hajó rakhelyiségeit is megfelelően átépítették, hogy a löszert, üzemanyagot és a várható foglyokat befogadassák. A hajó mint segédcirkáló a „Seeadler“ nevet és az Irma árnevet kapta. A Seeadlernek ugyanis norvég lobogó alatt, mint Irma nevű, deszkákat szállító, ártatlan norvég vitorlásnak kellett az angol blokádvonalon átsurrannia. Fegyverzetül a Seeadler 2 drb 10.5 cm-es gyors tüzelő ágyút kapott. Az ágyúkat a deszkarakomány gondosan leplezte. A Seeadlernek számolnia kellett azzal, hogy a blokádvonalon való átvonulása közben angol hadihajók megállítják és átkutatják. A norvég Irma szerepére tehát jól fel kellett készülnie. Ezt a feladatot Luckner kapitány mesterien oldotta meg. Minden kriminalista tanulhatna belőle. Luckner kapitány a legkisebb részletekig menő tervet alkotott magának és azt pontosan végre is hajtotta. A hajóra csak norvégül tökéletesen beszélő matróz és tiszt került. Az is természetes, hogy a tiszt és legénységi elhelyezéseket a norvég király és királyné falra függesztett arképei díszítették és hogy a norvég gyártmányú gramfonok mellett csak norvég lemezek állottak. Luckner kapitány azonban óvatosságában ezeken is túlment. Matrózai zsebében valóságos norvég szépek által írt és norvég matrózoknak szóló agyonolvasott levelek, norvég igazolványok, származási iratok, a pénztárcákban norvég pénzek húzódtak meg. Luckner kapitány biztosra ment. Nem akart azon a bizonyos naranshéhjjon elesüszni. Úgy rendezett el mindent, hogy a hajóra lépőnek azt a benyomást kellett nyernie, hogy norvég levegőt szív és Norvégia kellős közepén tartózkodik. Külön mestermű volt a hajónapló hamisítása, amelynek aggályos részeit a tengervíz tette kissé olvashatatlaná. Nem tartozik ugyanis a ritkaságok közé vitorlás hajókon, hogy az átesapó hullámok sós vize a kapitány kajütjét és a benne őrzött hajóokmányokat sem kíméli meg. Az esetleges angol ellenőrzők a hajó minden porcikáját, a legénység minden ruhdarabját, használati tárgyát átvizsgálhatták. Más mint norvég gyártmányt sehol sem találhattak. Erről Luckner kapitány bölcs előrelátással gondoskodott.

A Seeadler 64 főnyi legénységével, amely a várható feladatokra természetesen alaposan be volt sulykolva, 1916 december 21-én futott ki a tengerre, mint az Irma nevű norvég vitorlás. A blokádvonalon a Seeadler szerencsésen átjutott. Az erősen viharzó tenger ebben nagy segítségére volt. A Faröer szigetek és Izland között kijutott a szabad Atlanti Óceánba.

A legénység már azt hitte, hogy túl van minden veszélyen, midőn az Avenge nevű angol segédcirkáló felbukkant a láthatáron, nagyobb sebességénél fogva utolérte a Seeadlert és zászlójelzéssel megállást parancsolt neki. A Seeadlernek engedelmességre kellett. Az angol segédcirkáló 1 tisztből és 15 matrózból álló átkutatási különítményt küldött a Seeadler fedélzetére. Most kellett annak eldölni, hogy a Seeadler norvég maszkja tökéletes-e és nem csúszott-e be valami hiba. Az átkutatás bár igen szigorú volt, minden baj nélkül zajlott le. Luckner kapitány gondos előkészületei kitűnő eredménnyel letették a vizsgát. Az angol tiszt szentül meg volt győződve, hogy ártatlan norvég vitorlásra járt. De nem is csoda, mert a norvég kapitány „felesége“ sem hiányzott a fedélzetről. A szerepét az egyik fiatal német matróz játszotta, aki fogfájást színélve, bekötött arccal, feködött a kapitány kajütjében. Az angol tengerésztiszt az angoloktól megszokott lovagiassággal érdeklődött, hogy léte felől és mély részvétellel javulást kívánt. Azzal távozott a Seeadlerről, hogy kb. másfél óráig még vesztegelnie kell, amíg a segédcirkálóról a „folytassa útját“ zászlójelzést nem kapja. Nehéz másfél óra volt ez a Seeadler parancsnoka és legénysége számára. Joggal tarthattak attól, hogy az angol segédcirkáló szikratávíróján Norvégiából felvilágosítást kér, hogy az Irma nevű vitorlás valóban kifutott-e valamelyik norvég kikötőből. Ebben az esetben a Seeadler sorsa rövid néhány pere alatt beteljesedett volna, mert eredményre való kilátással, az angol segédcirkálóval, az erőviszonyok miatt, nem vehette volna fel a hareot. Az angol azonban teljesen nyugodt volt és nem tett ilyesmit. A várakozási idő elteltével az angol segédcirkáló árbócán felszökött a „folytassa útját“, majd a „szerencés utat“ jelzés. A Seeadler ugyancsak zászlójelzéssel köszönetet mondott, majd vitorláit felvonva, dél felé igyekezett.

(Folytatjuk.)

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

A számológépművész.

A *Domenica del Corriere* engedélyével olaszból fordította: néhai AMBRÓZY GYULA tábornok.

Legutóbb végignéztem egy színházban egy kis előadást, mondjuk mutatványt, amely emlékezetembe idézte a háború alatt teljesített katonai kémszolgálat legkülönösebb viszontagságait. Ezt a mutatványt egy úgynevezett csodaszámoló adta elő, aki rendkívüli gyorsasággal tudott minden számtani feladatot megoldani, melyeket neki a közönség szeszélye feladott. Néhány pillanat alatt, azaz oly nagymérvű gyorsasággal, mely jóval túlhaladta egy számológép munkájának a gyorsaságát is, a csodaszámoló az összeadások, kivonások és gyökvonások pontos eredményével szolgált a közönségnek. Igen nagy bámulatot keltett aztán azzal, midőn a közönség soraiból harminc különböző hallgató által mondott számokat a bemondás sorrendjében leírt hibátlanul, majd e mutatványt úgy adta elő, hogy először a legutoljára hallottat írta le s így visszafelé s végül a legelsőül hallottat.

Azt hiszem, nyilvánvaló, hogy ezek a csodaszámológépek nem csupán azáltal tesznek szert ilyen szédítő

gyakorlatra, hogy bizonyos természeti adományait használják fel, hanem olyan különböző rendszereik is vannak, melyek az emlékezőtehetséget fokozni képesek.

Nincs most itt helye annak, hogy ezeket a rendszereket megmagyarázzam; legyen elegendő — azok számára, akik azokat nem ismerik — csupán arra rámutatnom, hogy léteznek olyan különös rendszerek, melyek alapján könnyen és rendezetten lehet az emlékezetben olyan számokat megtartani, melyek még az említettél is több számjegyből állnak. E rendszerek egyik fajtája, hogy számokat szavakba ültet át, azokkal helyettesít s így teszi könnyebben megismerhetővé azokat.

Köztudomású dolog volt, hogy X. államnak sikerült néhány Hollandiában lakó kémével állandó érintkezést fenntartania, és pedig egy titkos futárok-ból álló, igen pontos és kiterjedt szolgálat révén. Ez a szolgálat abban állott, hogy szakavatott egyéneket bízott meg azzal, hogy külföldön lakó kémeinek és viszont, közleményeket, parancsokat stb. kézbesítsenek.

Ilyen futár nem sok volt és bár azok természetesen a legnagyobb óvatosságot tanúsították, mégis gyakran váltak igen kellemetlen kalandok főszereplőivé. Miután igen értékes hírek vívői voltak, a szövetségnek titkos kémiszolgálatát elkezesedetten vetette ki rájuk hálóját, amiből kifolyólag többen közülük még életüket is elvesztették veszélyes megbízatásuk intézése közben. Az általuk gondosan kézbesített okmányok nagyon természetesen rejtjelezettek voltak. Olyan rejtjelezett írásokat is felfedeztek, amelyek láthatatlan tintával fehérneműre íródtak, volt, hogy nemlétező sebre alkalmazott kötelék rejtjelezett írással volt „bélelve”, volt csupaszbőrön írt levél, volt paróka alatt, a fejtetőre írt jelentés, volt sok minden agyafúrt, óvatos, merész módja az üzenetváltásnak.

A hírvivők ellen indított ez a mi vadászatunk tehát rendkívül nehéz feladatot rótt ránk. Valamennyi között emlékezetes marad az 1916 február havában végrehajtott vállalkozás, amikor az angol hírszerzőszolgálat néhány holland vasutasnak ölfőzött merész ügynökének sikerült azon ürügy alatt, hogy a vasúti jegyeket ellenőrzik, egy B.-ből származó és onnan irányított titkos futárt kloroformmal elaltatni és iratait elszedni. Volt ennél izgalmasabb munka is. A „II. számú iroda” Richemond nevű őrnagyának volt alkalma felfedezni és ártalmatlanná tenni egy egészen sajtószerű módszerrel dolgozó titkos futárt, aki bennünket tevékenységével hosszú időn át nagy mértékben nyugtalanított. Az utazások ellenőrzése céljából igen pontos megfigyelő szolgálatot szerveztek. Ez a legaprólékosabb vizsgálatnak vetette alá az utasok személyét, mozgását és poggyászát és el lehet mondani, hogy ezen személyeknek még csak egy taglajtése sem került el Richemond őrnagy alárendeltjeinek a figyelmét, akik szolgálataik eredményéről előljárójuknak minden este igen pontos jelentéseket küldtek. Volt azonban az utazók között egy kb. 30 év körüli magas, sovány, sasorrú egyén, aki valóságos talány volt. Férfi és női ügynökeink egyikének sem sikerült reá vonatkozólag valamelyes határozott adatot szerezni és mégis kétségtelen dolog volt, hogy ellenséges kém és pedig titkos futár. Nem kerülték el figyelmünket gyanús személyekkel való gyakori

érintkezései, miért is vámvizsgálatok ürügye alatt és mindenféle más úton-módon sikerült motozásokat végeznünk poggyászában, de sohasem akadtunk abban semmire.

Richemond őrnagynak azonban mégis sikerült néhány érdekes adatot szereznie ennek az embernek a múltjára vonatkozólag. Megtudta, hogy ez a sejtett kém, mint csodaszámoló, már jóval a háború előtt több ízben mutogatta magát összejövelekek alkalmával. Az is kiderült, hogy mint csodaszámoló, már két évvel ezelőtt olyan nagy sikert aratott egy katonai körben, hogy azért élénk ünneplésben volt része, sőt egy ezredes vendégül lakásába is meghívta. Hírszerzőink ezeket az értesüléseiket még azzal egészítették ki, hogy ez a különleges személyiség azonnal eltűnt, mikor a háború kitörésekor a behívási parancsot megkapta. Lehetetlen volt nem észrevenni mindezt és számításainkban nem is mulasztottuk el ezeket.

Richemond őrnagy újból és újból elolvasta a hírszerzői által beküldött jelentéseket, hosszú időre gondolataiba merült. Ha az ellenségnek sikerült ezt az embert kémei közé besorozni, erre bizonyára egészen különös okai voltak. Tudtuk régen, hogy az ellenséges hadvezetőség előszeretettel alkalmazott különleges képességű embereket, különösen bonyolult és nagyon kényes kémiszolgálatok ellátására. Richemond őrnagy — így okoskodva — minden gondolatát arra az egyetlen különleges előnyre összpontosította, mely a megfigyelés alatt álló egyénnél a többivel szemben megvolt, vagyis annak a számológépi képességére.

Az őrnagy agya lázas tevékenységgel működött, mert mindenáron be akarta igazolni annak a gyanúnak az alaposágát, mely benne kialakult. Hirten, mint egy szikra, villámlott keresztül agyán a magyarázat. Néhány pillanaton keresztül azonban még határozatlannak látszott; az eset oly rendkívüli és újszerű volt, hogy egyenesen képtelenségnek látszott. És mégsem lehetett az másképp, mint ahogy ő ezt következtette. Ez a titkos futár nem volt a rejtjelezett híreknek olyan egyszerű továbbítója, mint a többi kartársa, ez a futár a titkos híreket magába az agyába véste be. Mily rettenetes rejtkehely!

Richemond őrnagy szerint tehát az ellenségnek sikerült a csodaszámológépi egyikét szolgálatába állítani, aki nagyon is otthon volt az úgynevezett számtani alapon való emlékezés művészetében s így képes volt egy nagyon hosszú számsorozatot is szilárdan emlékezetébe vésni. Ennek a nagyon sajtószerű futárnak a többivel szemben az az előnye volt, hogy teljes biztonságban érezhette magát, mert természetesen lehetetlen volt tőle az általa így vitt híreket elvenni.

Mit lehetett ez ellen az ember ellen tenni? A támadási terv azonnal készen állott. Alaposan meg kellett őt figyelni és kivárni azt az időt, míg valami megbízatással a szövetségesek területére lép. Csak így volt lehetséges őt letartóztatni. A kedvező alkalom nem sokáig váratott magára. Egy hónap

Ki tudta?

A portyázó magyarok 951-ben Augsburgnál csatát vesztek. Csak hét magyar jutott haza onnan megcsónkítva, ezek voltak a gyászmagyarok.

mulva és pedig pontosan 1916 júniusában ezt a különleges hírnököt Észak-Franciaország egy kis városában elfogták. Miként azt könnyen előre sejteni lehetett, sikerült a bőrét megmentenie, mert dacára a beható kihallgatásoknak, nagyon könnyű volt tagadnia titkos futári minőségét. Természetes, hogy nem találtak nála egyáltalában semmiféle adatot, okmányt, amely őt a maga valójában igazolta volna. Ilyen körülmények között, mint gyanús személlyel, nem lehetett mást tenni, mint gyűjtőtáborba internálni. Ezután meg lehetett állapítani, hogy Richemond őrnagy merész gyanúja minden tekintetben megerősítést nyert, mert attól az időponttól kezdve, amikor ezt a titokzatos egyént ártalmatlanná tették, az ellenséges kémiszolgálatban kifejezett tájékozatlanságot észleltünk.

Portyázás.

Női bundát jegy nélkül lehet vásárolni Németországban, kenyeret azonban csak jegyre. A kenyér és a bunda ősrégi ellenfelek, családok egész sora omlott már össze ebben a küzdelemben. Ha a kékrókák, cobolyok és egyéb szórmetermelő négylábuak tudnák, hogy bundájuk mennyi könnyet, tragédiát, bukást okozott már a földön, még az ő állati szívük is megessne az embereken és valamennyien disznósörtébe öltöznének: ne legyen többé bundakenyérharc! (Tisztelettel kérjük az olvasót, ne magára gondoljon, az ő bundája biztosan nem ette le a kenyeret és tisztességet a családi asztalról, de gondoljon a szomszédokra, ott feltétlenül talál egy-egy ilyen kietlen családi asztalt, tehát igazat ad nekünk.) A háború borzalmas dolog, de tragikumában is van egy kegyetlenül világos eredménye: kihozza a dolgok lényegét. Fejbeveri, felébreszti az embereket a békeélet sok hazugságából és haszontalanságából. A mindig, mindennel elégedetlen asszony könnyezve simogatja a bevonult férfi felöltőjét és ezerszer fohászodik a nap minden órájában: Csak még egyszer visszajöjjön! ... A korhely, garázda férj ugyanekkor arra gondol: — Csak még egyszer visszatáljak! ... A háború lerántja trónjáról a bundát is: tessék, ez szabad préda, ez nem értéke a nemzet életének, vigyétek, semmi közöm hozzá, de a kenyérhez csak akkor juttok hozzá, ha a nemzet létérdeke enged és csak annyit szelhetek belőle, amennyit ez az érdek megenged. A kenyér drágább arany az aranynál, a kenyér maga az élet. Hiába a zsebben akármennyi ezresbankó, selymes bundát adnak érte, de öt deka kenyeret nem, ha nincs hozzá az a bizonyos kis cédula, a kenyérjegy. Nálunk is jártak már ilyen idők, nálunk is hosszú sorokban vártak az emberek a jegy kenyérre. Valljuk be, hogy akkoriban jobbak, őszintébbek voltunk egymáshoz. Örültünk a napikenyernek, hozzásegítettük az embertársunkat is és boldogan összenevetünk, ha közösen 10 deka vajat is sikerült valami ügyes fondorlattal megszerezni a darab kenyérhez. Nyíltan, szégyenkezés nélkül beszélünk róla, hogy bizony korog a gyomor, lyukas a cipő, elfogyott a szén, hogy éhesek, rongyosak, nélkülözök vagyunk. Lepattogott rólunk a nagyképüsködés, nem hazudtunk, mert nem hazudhattunk egymásnak, hiszen az üres kamra, a hideg szoba, a kopott öltözet az első hazugszónál megfogott volna. Keserves dolgok voltak azok, de szépet is adtak: a nyílt szívű emberi közös-

séget. Senki sem akart többnek látszani, mint ami, mert általánossá lett a gond, lemondás, küzdelem a mindennapokkal. Ez az általánosság felszabadította az embereket a látszat hatalmából, mindenütt előbújt a valóság és ez a valóság a maga szürkeségében tiszteletreméltóbb, szebb volt, mint aztán később a kölcsönkért porcellánnal, hitelbe vásárolt csemegével megrakott, kifizetetlen villanyárammal csillogóvá tett vendégasztal, amit mosolygó emberek ülnek körül, de sokszor senki sem tudja, mi lappang a másik mosolya mögött? Megindult újra a verseny a csillogó nagy semmiért: a látszatért. Akik azelőtt egymás mellett ácsorogtak a kenyérváró sorban, erről nem beszélnek. Hallgatólagosan megegyeztek, hogy ez nem volt igaz, meg sem történt és fesztelen csalással csevegnek sok szépről és jóról, ami csak látszólag van meg, de ez éppen elég ahhoz, hogy a másik vesekövet kapjon tőle. A bunda elősompolygott száműzetéséből, a kenyér pedig ott szárad szerényen, elfelejtve, a kamra polcán.

Hát most újra megérkezett a kenyérjegy. Igaz, hogy hozzánk még nem, de elérkezhetik akár holnap. Nem volna célszerű már a gondolatához is előkészíteni a terepet? Ha átmenet nélkül ébredünk rá, ugyan hogy fogunk egymás szemébe nézni, hogyan tudjuk majd egyszerre, egy tömegben elsikkasztani a sok hazugságot és látszatot? Okosabb dolog ehhez idejében hozzáfogni, hogy aztán ne fejetlen menekülés legyen a nóta folytatása, hanem legalább az a bizonyos rendezett, tervszerű, sztratégiai visszavonulás, ami nem egy hadvezért mentett meg a bukástól. Zarándokoljunk oda az elfelejtett, hálátlanul elhunyt kenyérhez, terítsünk neki az asztalra egyszerű, de szűzféher terítőt, üljük körül csendben az asztalt, mondjuk el a mindennapi kenyér fohaszát és fogadjuk meg, hogy mátol fogva nem ájulunk el, ha a szomszédasszony függönyén finomabb a csipke, mint a miénken ...

A toloncháznak már vannak fecsegő-vendégei, a budapesti rendőrség komolyan nekifogott az ilyenirányú tisztogatásnak. Bizonyos, hogy a toloncházba nem nagyon kíváncsoznak az emberek, hát azután majd jobban ügyelnek a szájukra. Legutóbbi számmunkban mi is megírtuk: mennyire fontos nemzeti ügy az, hogy a fecsegés megszűnjék, hogy a rémhírtérjesztők ne garázdálkodjanak szabadon. Története a csendőrség működési területén ilyen nyakoncsípés, azt nem tudjuk, valószínűleg igen. Mi célszerűnek látjuk, ha ismételten felhívjuk bajtársaink figyelmét erre a nagyon fontos kötelességre. Piacon, vasútállomáson, kocsmában mindig akad szájaskodó ember, tanukat is könnyű biztosítani, nincs tehát semmi ördögösség benne, hogy mi is fülönfogjunk néhány fecsegőt, népijesztgetőt. Ha csak egyet-kettőt ártalmatlanná teszünk, a többi elnémul ettől, mert a hatóságok nem tréfálnak ezen a téren. Nem szabad kézlegyintéssel elintézni az ilyen értesüléseinket, hanem a legkomolyabb szigorral kell azokat tisztázni. Minden fecsegés, ami alkalmas arra, hogy a magyarság erejébe és jövőjébe vetett hitet megingassa, büntetendő cselekmény, a csendőrnek tehát fel kell jelentenie, sokkal inkább, mint egy-egy tyúklopást. Egyáltalában értsük meg, hogy a mai időkben a közhangulat megvédése egyik legfontosabb feladatunk. Amelyik csendőr azt mondja, hogy ugyan, hadd locsogjanak az emberek, annak fogalma sincs a

mostani hivatásáról. Csinálhat százával más kihágási feljelentést, portyázhatik hófehér lelkiismerettel, pontossággal, ha nem lát és nem hall, ha nem viszi a hatóságokhoz azt, amit a füle és szeme megfogott, akkor nem ér a szolgálata semmit. Mindenkinek meg kell értenie, hogy nem lehet manapság szundikálni, nem lehet egyetlen szót sem jelentéktelennek tekinteni, mert a fecsegők most sokkal komolyabb ellen-ségei a társadalomnak, mint a tolvajok, betörők.

Bizonyos, hogy minden falunak megvannak a maga fecsegői. Az is bizonyos, hogy amelyik így ártalmatlanná teszi őket, dícséretes munkát végez vele. Csak néhány kezdeti erélyes intézkedés kell ahhoz, hogy a többi fecsegő befogja a száját, de ha mi magunk is közömbösen sétálunk el az ilyen dolgok mellett, akkor persze egyre nyugtalanabb lesz az örskörletünk, ami nem kerül el sem az előljárók, sem a hatóságok figyelmét s hogy ezért dícséretet nem kapunk, azt mindenki elhiheti. Nem szoktunk ezeken a hasábokon ismételtetni, de most ezt nemcsak elnézhetőnek, hanem elengedhetetlennek tartottuk.

EMLÉKEZZÜNK!

Végh Dávid cecei örsbeli csendőr az orosz harc-téren szerzett járványos betegségben 1914 október 2-án Munkácson meghalt.

Pap Dakos Sándor bakonyjákói örsbeli csendőr, címz. őrmester a szerb harctéren szerzett betegségében 1914 október 2-án Brckán meghalt.

Lichner Pál málnapataki örsbeli 2. oszt. őrmestert 1918 október elején Oszenica és Prijepolje között szerb komitácsik agyonlőtték.

A románokkal Fuzstacelinánál 1917 október 2-án vívott ütközetben elesetek: Sikorszki Zsigmond őrnagy, a brassói szárny parancsnoka; Csontos Antal őrmester az országos csendőriskolánál; Bartha József brassói szárnybeli, Illyés János sztina-szereatai, Jánosi Károly predeáli, Kelemen János alsóárpási, Molnár Sándor szásztyukosi, Oszkai Gábor lövői, Suba József nagyszebeni, Szekeres Dénes alsóvisti, Szücs János vakaria-marei örsbeli csendőr, címz. őrmesterek; Benedek József alsóárpási és Katona János sósmezői örsbeli csendőrök.

Ugyanakkor román hadifogságba estek, ahol elpusztultak: Biró István sepsiszentgyörgyi szárnybeli és Pál Imre predeáli örsbeli csendőr címz. őrmesterek, Illyés Szilárd szárazajtai örsbeli csendőr.

Szalai Vince tótkeresztúri örsbeli csendőr a románokkal a Tulisa-magaslaton vívott harcban 1916 október 4-én elesett.

Karai Ernő berhidai örsbeli csendőr az oroszokkal harcolva 1914 október 8-án a Beszkid-hágón elesett.

Gábor Tivadar zajugróci örsbeli csendőr, címz. őrmestert 1916 október 9-én Brankovinában egy szerb rabló agyonlőtte.

Benedek László sajókazai örsbeli csendőr címz. őrmester az orosz harctéren szerzett betegségében 1916 október 11-én Stryben meghalt.

Málnási Miklós kimpulunyági örsbeli csendőr címz. őrmester a románokkal harcolva szenvedett sebesülése folytán 1916 október 11-én Békéscsabán meghalt.

Sáromberki Ziegler Károly főhadnagy, a nagy-szombati szakasz parancsnoka, 1914 október 12-én Felsősebes és Toronya között orosz golyótól találatra elesett.

A Magyarostetőnek a románoktól 1916 október 12-én történt elfoglalása alkalmával elesetek: Orosz Mihály őrsvezető címz. őrmester, a pesterai őrs parancsnoka; Baka Antal alsóvisti, Lőrincz Bálint barcarozsnyó-villanytelepi, Rózsás János szili, Szi-tás András alsótömösi örsbeli csendőr címz. őrmesterek és Szabó Miklós plaul-foini örsbeli csendőr.

Kovács Lajos mosonszentjánosi örsbeli alőrmester 1918 október 12-én az olasz harctéren meghalt.

Hajas Mátyás 2. oszt. őrmester, az alsóbalogi őrs parancsnoka, orosz hadifogságból való szökése alatt kiállott fáradalmi következtében 1917 október 12-én Aradon meghalt.

Krizbai György alsóporumbáki örsbeli csendőr a románokkal az Ojtozi-szorosban vívott harcban 1916 október 14-én elesett.

Székes Sándor zakárfalusi örsbeli csendőr címz. őrmester szerb komitácikkal vívott harcban 1918 október 14-én Takovo mellett elesett.

CSENDŐR LEKSZIKON.

44. Kérdés. Az 57.000/1938. K. K. M. rendelet szerint Budapest Székesfőváros területén kívül az ország egyéb részében azokat az üzleteket, amelyek kizárólag vagy túlnyomóan élelmiszert árúsítanak, november 1-től április 30-ig reggel hét órától nyolc óráig szabad nyitvatartani. Vonatkozik-e ez a rendelkezés az olyan falusi vegyeskereskedésekre, amelyekben élelmiszert, pl. kenyert, péksüteményt, kolbászt, szalámit stb. árúsítanak ugyan, de kevés mennyiségben; az üzletki árúja túlnyomórészt nem élelmiszer, hanem egyéb használati cikk, amit a falusi vegyeskereskedők általában árúsítani szoktak.

Válasz. A falusi fűszerüzleteket és vegyeskereskedéseket, amelyekben háztartási vagy személyi szükségleti cikkeken kívül élelmiszert is árúsítanak, általában olyanokként kell tekinteni, amelyekre a hivatkozott rendelet vonatkozik, vagyis ezeket november 1-től április 30-ig vasárnapokon és ünnepnapokon reggel hét órától nyolc óráig nyitva szabad tartani. Azért helytálló a rendelet ilyen értelmezése, mert a 2. §. 3. bekezdése szerint május 1-től október 31-ig az említett területen reggel hat órától nyolc óráig az összes nyílt árúsítási üzleteket nyitva szabad tartani, tekintet nélkül arra, hogy azokban egyáltalán árúsítanak-e élelmiszert, vagy sem. A rendeletnek ezek a rendelkezései abból a felfogásból indulnak ki, hogy a kisebb községek és a tanyák lakosai, cselédek, munkások, napszámosok, de szorgos munkaidőben még a gazdák is rendszerint csak vasárnap érnek reá, hogy a legközelebbi nagyobb helységbe bemennek és a szükséges vásárlásaikat elvégezzék. Ezért intézkedik úgy a rendelet, hogy nyáron, munkaidőben, vasárnapokon és ünnepnapokon két órán át minden üzletet nyitva lehet tartani, míg téli időben, — amikor a falusi embernek hétköznap is több szabadideje akad — a nyitvatartást egy órára és az élelmiszerüzletekre korlátozza.

Különösen nem lehet a falusi fűszerüzletek vasárnapi nyitvatartását kifogásolni akkor, ha a tulajdonos nem foglalkoztat alkalmazottat, hanem a vevőket maga, vagy valamelyik családtagja szolgálja ki. Természetesen nem vonatkozik a rendelet olyan vegyeskereskedésre, amely egyáltalában nem árúsít élelmiszert, de faluhelyen nem igen van ilyen.

A csendőr alkalmazkodjék az ellenőrzés gyakorlásában a főszolgabíró felfogásához. Az említett rendelet 5. §-a ugyanis felhatalmazza az alispánt, hogy ott, ahol korábbi vagy későbbi üzletnyitás kívánatos, vagy ahol a rövidebb nyitvatartási idő megállapítása vagy esetleg a teljes munkaszünet

elrendelése a fogyasztóközönség érdekeinek sérelme nélkül lehetséges, a rendeltől eltérően is intézkedhessék, azzal a korlátozással, hogy a zárás időpontját kilenc óránál későbbre nem állapíthatja meg. Ha tehát ilyen korlátozásra szükség volna, a hatóság bizonyára intézkednék. Ami pedig azt a kérdést illeti, hogy egyes, névleg megjelölt üzletlajdonosok olyanoknak tekinthetők-e, mint akik túlyomóan élelmiszert árusítanak, legcélszerűbb szintén a főszolgabíróhoz kérdést intézni és az ő döntése szerint eljárni. Így meg lehet takarítani a felesleges feljelentéssel járó munkát. Azt azonban ellenőrizni kell, hogy a november 1-től április 30-ig terjedő időszakban a nyitvatartott üzletekben élelmiszereken kívül egyebet ne árusítsanak.

45. Kérdés. Milyen rendelkezések szabályozzák a községi közmunkakötelezettséget?

Válasz. A községi közmunkakötelezettség alaprendelkezéseit az 1890. évi I. t. c. tartalmazza, de van több módosító rendelkezés is.

A községi közmunka kétféle: 1. ígásmunka és 2. kézi munka. Az ígásmunkát igavonó állatokkal (ló, szarvasmarha, öszvér, számár), a kézi munkát emberi erővel, illetőleg munkateljesítménnyel kell szolgáltatni.

Az 1920. évi XXVII. t. c. 3. §. 2. pontja a közmunkakötelezettséget kiterjesztette a géperejű járművek közül is azokra, amelyek közötti adóval nincsenek megróva (pl. hengerek, gőz- vagy motorekék vontatói, traktorok stb.).

Azok, akiknek vonóállataik vannak, ígás munkát kötelesek szolgáltatni, még pedig minden vonóállat után évenként legfeljebb két ígás napszámot. Az állatokat aszerint kell egyes vagy kettős fogatban előállítani, ahogyan a tulajdonos azokat rendszeresen használja. A hármas vagy négyes fogatot is csak kettős fogatnak lehet számítani.

Minden, a községben élő módon épült közönséges lakóház (polgárház) birtokosa, tekintet nélkül arra, hogy egy vagy több háza van-e, évenként legfeljebb négy kézinapszámot szolgál. Akinek a háza kőből vagy téglából van, az évenként legfeljebb hat, akinek pedig emeletes háza van, az minden egyes emelet után további két-két kézinapszámot köteles szolgáltatni. Aki nem a saját házában lakik, azt évenként egy-egy kézinapszám teljesítésére lehet kötelezni.

Minden családtag utáni évenként egy-egy kézinapszámot kell szolgáltatni, tekintet nélkül arra, hogy önjogúak (nagykorúak)-e vagy sem. Háromnál több kézinapszámra azonban akkor sem lehet a családfejt, illetőleg a családtagokat kötelezni, ha az utóbbiak száma háromnál nagyobb is.

A közmunkatartozást vagy személyesen, vagy pedig más által lehet teljesíteni. Ha azonban vonóállatok tulajdonosa az ígás napszámot más által teljesíteti, a helyettesítendő ígás erő nem lehet kevésbé munkaképes annál, amelyet pótol (pl. akinek jó lovai vannak, nem küldhet maga helyett közmunkára olyan fogatot, amelybe két rossz ló van befóva). A kézi napszámot is lehet más által végeztetni, de a felfogadott helyettes nem lehet olyan személy, aki a közmunkakötelezettség alól fel van mentve.

Közmunkára a község minden lakosa köteles, de fel van mentve a kötelezettség alól: 1. az államfő; 2. a királyi uralkodóház minden tagja és az udvartartásuk; 3. aki még nincs 18 éves, vagy 60 éves elmúlt; 4. nők (de ha a házuknál velük egy kenyéren élő férfi családtag vagy szolga van, ezek a nő helyett közmunkakötelesek); 5. a női családtagok személyükre nézve; 6. azok a szegődött szolgák — a személyüket illetőleg — akik másnak a szolgálatában állanak és így a személyükkel nem rendelkeznek szabadon (pl. a gazdasági cselédek, háztartási alkalmazottak stb.); 7. az elismert vallásfelekezetek papjai saját személyükre; 8. a népiskolákban alkalmazott tanítók saját személyükre; 9. a honvédség tény-

leges szolgálatban álló tagjai és a családtagjaik; 10. a tényleges szolgálatban nem álló tisztek és katonai hivatalnokok; 11. a katonai rokkantellátásban részesülő rokkantak; 12. az állami, államvasúti, posta-távírdai, törvényhatósági és községi tisztviselők és szolgák a saját személyükre; 13. a csendőrök, pénzügyőrök, vasúti pályőrök, börtön-, fogház- és fegyőrök és végül 14. az erdő- és mezőőrök a saját személyükre.

Az ígás közmunka alól fel vannak mentve: 1. a m. kir. honvédség mindennemű fogata; 2. a postafogatok; 3. a lélkészekként alkalmazott papi személyeknek azok a fogatai, amelyeket a fiókközsegekben előforduló egyházi működéseik rendes teljesítésére használnak; 4. azok, akik a honvédségtől használatra kincstári lovakat vettek ki, e lovak után; 5. az állami, államvasúti, posta-távírdai, törvényhatósági és községi tisztviselőknek, valamint a pénzügyőri biztosoknak és végül a csendőrségnek és a rendőrségnek hivatalos használatra tartott fogatai.

A községi közmunka tartozását mindenki tetszése szerint természetben dolgozhatja le, vagy pedig megválthatja. A közmunkaváltás összegét a törvényhatósági bizottság a helyi viszonyok szerint állapítja meg. A törvényhatósági bizottság kötelezően kimondhatja, hogy a közmunkatartozást mindenki köteles pénzen megváltani, de ez a kötelezettség a közmunkatartozás felénél többre nem terjedhet. Vagyis ez azt jelenti, hogy a törvényhatósági bizottság a közmunkatartozókat csak a tartozásuk felének megváltására kötelezheti, de természetesen mindenkinek jogában áll, hogy önszántából az egész közmunkakötelezettségét megválthassa.

KÖNYVISMERTETÉS.

Kihágások és felsőbbírósi határozatok. Földművelésügy.

Összeállította és magyarázatokkal ellátta Tusnádi *Élthes* Gyula dr. m. kir. kormányfőtanácsos, egyetemi m. tanár.

Rendőri büntetőjogszolgáltatásunk még alig két évtizeddel ezelőtt komoly nehézségekkel küzdött. A háborús élelmelési és anyagellátási nehézségek, a fokozott haszonserzési vágy s a lazább erkölcsi felfogás a kihágások számát hatalmasan megnövelték. Ezzel a megnagyobbodott ügyforgalommal nem állott arányban a hivatali ügyintézés teljesítő-képessége, a kihágások nagy tömege elévült s ekként a bűnösök közül igen sokan megmenekültek jogellenes cselekményük vagy mulasztásuk jogkövetkezményeitől.

Az ügyintézés késedelmességének egyik jelentős tényezője tulajdonképpen az volt, hogy az eljáró hatóságoknak olyan szakkönyv, amely őket a kihágások főmklégében megfelelően eligazította volna, alig állott rendelkezésre.

Az utóbbi évtizedekben a megizmosodó igazgatási szakirodalom a rendőri büntetőbíráskodás kérdését is tárgykörébe vonta.

Tusnádi *Élthes* Gyula dr. egyetemi m. tanár, a Kihágási Tanács büntetőbírája úttörő munkása azoknak a törekvéseknek, amelyek a kihágási ügyintézés az alaki és az anyagi rendőri büntetőjog egész anyagának rendszeres feldolgozása és közreadása útján is megjavítani kívánják.

Több mint két évtizedes szolgálati beosztásából kifolyóan *Élthes* a rendőri büntetőjognak minden kérdésével behatóan foglalkozhatott s azt a gazdag anyagot, amelyet a közvetlen megfigyelés tár a szakember elé, helyes megérzéssel mindenkori részére hozzáférhetővé tette.

Szakk munkáiban a fejlődés biztos vonalát láthatjuk; minden igyekezetével azon van, hogy a feldolgozott anyagot rendszerben és tartalomban lehetőleg tökéletesítse.

BÉLYEGZŐK,

VÉSNŐKI MUNKÁK, ZOMÁNTÁBLÁK
KOVACS LAJOS
A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
BUDAPEST, VII.,
KÁROLY-KRT. 7.
TELEFON: 136-200

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVAJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBARAI

A „Rendőri Büntetőjog Tára“ c. újabb kiadványsorozatának ezúttal III. kötete jelent meg „A Kihágások és Földművelésügyi Határozatok. Földművelésügyi“ címen.

Ez a gyakorlati kézikönyv a földművelésügyi igazgatás rendkívül megnövekedett, teljes joganyagát tárgyalja. A műnek egyik legnagyobb és legszükségesebb fejezete az élelmiszerek előállítására és árusítására vonatkozó jogszabályokat közli, élén a mezőgazdasági terményhamisítás tárgyában kiadott 1895 XLVI. törvényekkel. E fejezet tárgyalja a tej és a tejtermékek, az állati és a növényi zsírok, a margarin, a méz, a paprika, a vető- és a fűmagvak, az abrakakarmányok, a trágyaneműk, a péksütemények, a gyümölcslevek és a szörpök, a gyümölcszések és kocsonyák, az ecetfélék, a kávéfélék, a leveskészítmények, a fűszerek, a növényvédelmi szerek, a fagyalt, a kakaó- és a csokoládéfélék stb. előállításának és forgalombahozatalának rendszerét, a kihágásokat és az eljáráni hivatott hatóságokat.

A mű különösen fontos részei és önálló fejezetei még a következők: a gazda, a háztartási és a gazdasági cselédek közötti jogviszony; a birtokos és a gazdatiszt, a munkaadók és a mezőgazdasági munkások (az erdőmunkások, kubikusok, stb.) közötti jogviszony, a gazdasági Tanács sokszáz elvi jelentőségű határozatával és számos felvilágosító jegyzettel, úgyhogy az olvasó az egyes tárgyköröknél csoportosítva, könnyen és gyorsan áttekinthető módon találja meg a legfrissebb, hatályban levő joganyagot.

Igen nagy előnye a műnek, hogy a szerző a hatalmas jogszabályanyagot mindenütt a megfelelő helyen kiegészítette a m. kir. Hatásköri Bíróság, a m. kir. Kúria, a m. kir. Közigazgatási Bíróság és a Kihágási Tanács sokszáz elvi jelentőségű határozatával és számos felvilágosító jegyzettel, úgyhogy az olvasó az egyes tárgyköröknél csoportosítva, könnyen és gyorsan áttekinthető módon találja meg a legfrissebb, hatályban levő joganyagot.

A mű rendkívül gazdag fenti joganyagából láthatjuk, hogy *Élthesnek* ez a nagy kódex a közbiztonsági és közrendészeti szolgálatban nagy segítség.

Mivel a műbe számos új törvény van felvéve, a mű használhatósága előre láthatólag évtizedekre biztosítva van.

Nagy értéket ad a műnek az, hogy a műbe felvett joganyagot a földművelésügyi minisztérium illetékes osztályvezetői és szakelődői előzetesen felülvizsgálták és annak összeállításában tevékeny részt vettek.

A belügyminiszter a munkát, mint igen alkalmas segédkönyvet, beszerzésre a csendőrségnek és a rendőrségnek 276/1939. B. M. számú körrendeletével a Belügyi Közlöny 1939. évi július 23-iki 33. számában, a 854. lapon, melegen ajánlotta.

A mű terjedelme 1040 oldal. Ára vászonkötésben 26 P és 62 fillér postaköltség. Megrendelhető részletfizetésre is a szerzőnél (Budapest, XI., Fadrusz-u. 4. IV. 2.).

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Gyilkosság kiderítése.

Írta: POLGÁR JÓZSEF tiszthelyettes. (Pécs.)

1934 július 18-án 13 órakor a helvéciai őr az alábbi esetet jelentette be távbeszélőn a pécsi nyomozó alosztályparancsnokságnak:

„Mohácsi András* helvéciai lakos ma reggel az őrön panaszolta, hogy az éjszaka folyamán felesége meg akarta ölni, borotvával nyakát akarta lemetezni. Ő felébredt, mire felesége leugrott az ágyról és kifutott az udvarra. Azóta még mindig nem jött vissza. A kivezényelt járőr Mohácsi Andrásnét a panaszos kamrájában felakasztva, holtan találta“.

Az alosztályparancsnokság a nyomozás lefolytatására engem és Gönczy Antal törzsőrmester helyszínelő fényképészt vezényelte ki. Július 19-én 9 órakor érkezünk a helyszínre, hol a következőkről értesültünk:

Mohácsi Andrásné holttestét még előző napon a Kecskemétri kiszállt hatósági bizottság felboncolta. A boncolási jegyzőkönyv adatai szerint 158 cm magas, gyenge testalkatú női hulla volt. Lábai jól kivehető hullafoltok és orrából váladékkal kevert vérzivárgás nyoma látható. Az akasztási barázda jól látható. Más külsérelmi nyomok nem észlelhetők a holttesten.

A vizsgálóbíró intézkedésére a hullát még július 18-án elszállították Kecskemétre és eltemették.

A nyomozást vezető őrparancsnok, Farkas János tiszthelyettes, ezután közölte velünk Mohácsi András előadását, mely a következő volt: „Július 17-én 21 órakor feküdt le feleségével a szobában levő ágyba. Ő nyomban el is aludt, de úgy 23 óra tájban arra ébredt fel, hogy erős fájdalmat érzett a nyakán. Kezével odakapott és felült, mire felesége leugrott az ágyról és kifutott az udvarra. Erre ő is lelépett az

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

SZOMBATHELY:

Vásároljunk a SZOMBATHELYI

„TAKARÉKOSSÁG“

útján, mert így előkelő, megbízható kereskedőknél mindent beszerezhetünk, kényelmes fizetési feltételekkel 1 helyen fizetünk.

70 kereskedő!

Központi iroda: SZOMBATHELY, ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-ÚT 19.

Tüzelőanyagot

elsőrendű minőségben, méltányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett pontosan szállít

Bierbauer Ádám
Szombathely, Magyar-u. 1. Tel: 76.

ÓRÁK

Omega
Doxa
Schaffhausen
Zenith stb.

arany, ezüst, ékszer, ajándéktárgyak nagy választékban.

FEINER GYULÁ-nál SZOMBATHELY Gr. Széchenyi István-u. 6.

Keresetény magyar fizlet.

Szaksszerű javítások.

Kerékpárok,

Irógépek megbízható bevásárlási helye
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fizetési feltételek.

motorkerékpárok, alkatrészek, szakszerű javítások, zománcozás.

MAYER ÉS FLECK
Szombathely, Belsikátor 3.

IRÓGÉP

(WANDERER-CONTINENTAL)
ALKATRÉSZEK, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMÁKÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSSEN cégt. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FŐTÉR

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

ágyról, meggyújtotta a petróleumlámpát és szétnézett, hogy mi történt. Ekkor észrevette, hogy a nyakán egy sebből vérzik és hogy az ágyon a borotvája feküdt. Ijedtében megfogta a borotvát és ledobta a szoba közepére és azután elment egy közeli szomszédjához. Ott aludt a szomszédja istállójában reggelig. Azután elment egy másik szomszédjához és elpanaszolta, ami vele történt, majd megkérte azt, hogy menjen vele haza a lakására, mert egyedül nem mer hazamenni, fél a feleségétől. Szomszédja el is kísértte őt a lakására. Ott mindent átkutatott a felesége után, de nem találta sehol. Ezért elment az örsre panaszt tenni az esetről“.

Az örsparancsnok azonnal kivezényelte magát szolgálatba és Mohácsi András lakására ment. Ott a kamrában Mohácsinét felakasztva, holtan találta. A kamra ajtaja belülről be volt támasztva egy doronggal, de úgy, hogy azt bárki kívülről is megtehetette. Ezzel kapcsolatban Mohácsi András előadta a járőrnek, hogy azért nem kereste feleségét a kamrában, mert az ajtó zárva volt s így nem is gondolt arra, hogy ott megtalálhatja.

A járőr rögtön helyszíni szemlét tartott a kamrában, amelynek folyamán a következő adatokat jegyezte fel: „A hulla hálóingben lógott a kötélén. Lábujjai 3 cm-re, sarkai pedig 14 cm-re voltak a földtől. A hulla fejének legmagasabban fekvő része 23 cm-re volt a gerenda alsó szélétől, amelyre fel volt akasztva. A hulla alatt, vagy közvetlen közelében nem volt sem szék, sem más olyan tárgy, amelyre önakasztás esetén rálephetett volna“.

A járőr megállapította azt is, hogy Mohácsi Andrásné néhány évvel idősebb volt, mint a férje, és részeges, erkölcstelen asszony hírében állott.

Időközben a kecskeméti szakasparancsnok és a pécsi nyomozó alosztálytól Bárdos József tiszthelyettes polgáriruhás nyomozó is odaérkezett a helyszínre. Ők is bekapcsolódtak a nyomozásba.

Az eset megbeszélése után a nyomozást végzők csak újbóli alapos helyszíni szemléstől reméltek tiszta képet nyerni arról, ami Mohácsi András és felesége között lejátszódott. A helyszíni szemle sem ígérhetett azonban sokat, mert a bírói szemle megelőzte a nyomozókat és a hulla már el is volt temetve. Mindezek ellenére a higgadt és alapos helyszínelés meglepő adatokat juttatott a nyomozóknak, és pedig:

1. Az ágyon levő párna, amelyen a Mohácsi házaspár aludt, több helyen nagy vérfoltokkal volt tarkítva. Mohácsi András nyakán azonban csak kis, metszett sérülés volt s azonfelül ő maga mondta, hogy a sérülése után rögtön leszállt az ágyról és ijedtében elment a szomszédja istállójába aludni. A párnán levő vérfoltok nagysága tehát nem állt arányban a sérülés mérvével és körülményeivel. A látszat az volt, hogy valaki szándékosan vérezte be a párnát.

2. A gerenda, amelyre Mohácsiné fel volt akasztva, 195 cm-nyi magasságban volt a földtől. A hulla testmagassága 158 cm, a sarkai és a föld közötti távolság 14 cm, a koponyatető és a gerenda alsó széle közötti távolság pedig 23 cm volt. Ezekből a

SZÉKESFEHÉRVÁR:

Tetőtől-talpig felöltözhet

Knazovitzkynál,

Székesfehérvár
Telefon: 163.

Egyenruházati cikkek is nagy választékban
Kedvező fizetési feltételek.

GYŐR:

Kerékpár, rádió, gramofon, csillár, részletre is

IFJ. VARGA JÓZSEF-NÉL

GYŐR, Árpád-u. 50. sz. • Javítás Kúcsöznés

IRÓGÉP

összes rendszerű alkatrész bevásárlásunknál forduljunk bizalommal
Keresztény szolgálat!

Farkas Vilmos céghez

GYŐR, Árpád-út 30.

Kedvező fizetési feltételek. • Javítások.

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmesszebbmenő jóállást vállalok.

Alapítva: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester!

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

Vásároljunk Székesfehérváron

a Gondűző

bevásárlást rendszerével!

Hittelt nyújt kényelmes résztörlesztés mellett mégis készpénzárón!!! Székesfehérvár közkedvelt régi megbízható üzleteiben. — Kérjen tájékoztatót és vásárlási igazolványt. — Díjtalanul küldi a „Gondűző” központi irodája, SZÉKESFEHÉRVÁR, NAGY SÁNDOR-ÚT. A 5.

CSENDŐR

vásároljon a

Központi iroda:

GYŐR,

Deák Ferenc-u. 18.

Győri Takarékoság

utján, mert így előleg nélkül vásárolhat 60 előkelő megbízható győri cégnél 6-1/2 havi hitellel s havonta csak 1 szer 1 helyre kell fizetnie.

Számos kifizető elismerés. Megbízható jó munkát. Csak mesternél rendeljen.

HORVÁTH MIKLÓS

Lakberendező kárpitosmester GYŐR, DEÁK F.-U. 25

Készít mindennemű kárpitosmunkát • Hálószooba és kombinált bútorok tervek szerint, elsőrendű kivitelben • Szolid árak. • Alapítva 1900-ban • A címre ügyeljen!

arany-
ezüst

ÓRÁK OPITZ LAJOS

ÉKSZEREK, AJÁNDEKTÁRGYAK megbízható kivitelben. Kedvező fizetési feltételek!

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ
GYŐR, BAROSS-ÚT 21.
ALAPÍTÁTOIT 1879.

A „TAKARÉKOSÁG” tagja. Aranybevéltő hely. Javítások

mérési adatokból — következetes gondolkodás mellett — kimutatható, hogy ha a kötélén lógó hulla sarkai 14 cm-re vannak a földtől, akkor — miután nem volt olyan tárgy a közvetlen közelben, amelyre Mohácsiné ráléphetett volna — önakasztás esetén Mohácsinének legalább 30—35 cm-t a magasba kellett volna ugornia, hogy fejét a kötélhurokba beilleszthesse.

Kísérletek alapján a nyomozók megállapították, hogy a fentiek szerinti önakasztás végrehajtásához akrobata ügyesség kellett volna. De miért fárasztotta volna magát ennyire Mohácsiné, amikor a kamra tele volt olyan tárgyakkal, amelyekre ráállhatott volna?

3. A fagerenda ama részén, ahol a hullát tartó kötélt rá volt erősítve, egy kb. 1 cm mély, kötéltől eredő bemélyedés volt. Ez a nyom csak a gerenda felső, kissé korhadt részén keletkezett.

A nyomozók ugyanazt a kötelet ráerősítették a kérdéses gerendára és az egyik nyomozó — ki sokkal nehezebb volt mint Mohácsiné — ránehezedett a testsúlyával és himbálta magát rajta. A kísérlet után azonban a gerendán csak alig észrevehető kötélnyom mutatkozott. Ezután a nyomozó derekára kötötték a kötelet és annak szabad végét átdobva a gerendán, kezdték a nehéz testet felhúzni a magasba. Ez a kísérlet igazolta, hogy a kötélt erős surlódása folytán mélyebb nyom keletkezett a gerenda felső részén. A nyomozók ezekről a kötélnyomokról Poller-féle mintázatot készítettek és a bíróság rendelkezésére bocsátották.

4. A kamra homokos talajában keresgélve, az egyik nyomozó egy kis fekete gombot talált, amely már bele volt taposva a homokba. A gombon egy kevés kékszíni posztó volt, amiből arra lehetett követ-

zetetni, hogy a gomb erőszakkal szakadt ki valamilyen ruhadarabból. A gomb és a szövet között egy 40 cm hosszú, szőke hajszál volt beszorulva. A hajszál színe (tanúk előadása szerint) megegyezett Mohácsiné hajának a színével.

Amikor a nyomozók Mohácsi András ruháit átvizsgálták, észrevették, hogy az ünneplő ruhájához tartozó mellényéről egy gomb hiányzott, a gomb helyén pedig a mellény anyagából is ki volt tépve egy kis darabka. A talált gomb ugyanolyan volt, mint a mellény többi gombjai és a rajta lévő szövet darabkáról is meg lehetett állapítani, hogy Mohácsi András mellényéből való.

Július 17-én, amikor a Mohácsi házaspár között a tragédia történt, ünnepnap volt s a tanúk előadása szerint, Mohácsi akkor viselte is az ünneplő ruháját.

A felsorolt adatokból arra kellett következtetni, hogy Mohácsi András akasztotta fel a feleségét. Ezeket az adatokat kiegészítették még az eset egyéb körülményei, és pedig:

a) Mohácsi azt adta elő, hogy felesége akkor ugrott le az ágyról, midőn őt már megsebesítette a borotvával. Ez ellen szól ismét a következtetés:

1. Mohácsiné miért ágyban fekve kísérte meg átmetszeni a férje nyakát, hiszen állva sokkal biztosabban és könnyebben hajthatta volna végre?! Ideje és alkalmá volt elegendő.

2. Az asszony tudhatta, hogyha ágyban fekve hajtja végre a tettet, akkor ő maga is nagyon véres lesz. Már pedig nem valószínű, hogy ezt akarta volna.

b) Mohácsi nyakán csak a bőr volt kissé átmetszve. Pedig, ha valaki ölési szándékkal, borotvával megvágja egy ember nyakát, ott valószínűleg halálos, vagy legalább is súlyos seb keletkezik.

c) Mohácsi az egész házban és az udvarban ke-

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

telles lakberendezések, egyes bútorok, kárpitozott bútorok, szőnyegek, kelenyék, 6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

IFJ. KELE LÁSZLÓ író-számológép javítóüzeme,
Budapest, VI., Hajós-u. 26/b.

Telefon: 117-814.

Új és használt írógépek és számológépek eladása, javítás, karbantartás és írógépkellékek raktára.

Vétel-csere.

ÚJ TÉRKÉPEK

íródak, autósok, esendőrség, katonák számára

KÓKAI LAJOS-nál Budapest, IV., Kamermayer-utca 3.

A M. Kir. Honvéd Térképészeti Távbeszélő: 189-444 és 189-464
Intézet főbizományosa. Áttekintő-lap, szakárjegyzték ingyen!

Hegedű, Harmonika, Tárogató,
Gramofon, Rádió

és az összes hangszerek legjobbak
itt a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen

Mi THEBRIS

MAGYAR MÁSOLÓ

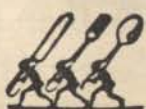
ÍRÓNT HASZNÁLUNK

GYÁRTJA

SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

BARNA ANDOR

látzerspecialista, optikai és fotoszaküz-
lete. A m. kir. Honvéd-
ség, OTBA, MABI Posta, HÉV szerződéses szállítója.
Budapest, VI., Andrássy-út 26. — Telefon: 316-546.
(Az „Opera” kavéház mellett). A testület tagjainak
10 % enedmény Vidéknek készséggel küld árajánlatot

Wellner evőeszköz

az asztal díszé

reste a feleségét, csak a kamrában nem kereste. Ez arra mutat, hogy jól ismerte a kamra titkát.

Mohácsi András a felsorolt tárgyi bizonyítékok felsorolása után még mindig tagadta a gyilkosság elkövetését. A helvéciai örs járőre ennek ellenére elfogta és a tárgyi bizonyítékokkal együtt átadta a kecskeméti kir. ügyészségnek.

A kecskeméti kir. törvényszék Mohácsi András bűnügyében felmentő ítéletet hozott. A kir. ügyészség fellebezésére ezt az ügyet 1935 márciusban a budapesti kir. ítéletábrá, mint másodfokú bíróság, lefolytatva és Mohácsit bűnösnek kimondva, 6 évi fegyházbüntetésre elítélte. Mohácsi András csak ott, az ítélet kihirdetésekor tört meg. Ekkor így kiáltott fel: „Bűnös vagyok és bűnhődni akarok“.

Sokan már mosolyognak, ha ezen a helyen a helyszíni szemle alapos megtartásának fontosságára mutatunk rá. Elcsépeelt dolog — mondják a mosolygók. Pedig nem az. Ez a nyomozás is arra int, hogy a helyszíni szemle fontosságára újból és újból való rámutatás nem felesleges. Ebben a bűnügyben 3 helyszíni szemle volt és csak a harmadik hozott eredményt. Világos, hogy az első kettő nem lehetett alapos. Így utólag az egész rejtély megoldása magától értődőnek és egyszerűnek látszik. Csak le kellett olvasni a megoldást a helyszíni adatokból. Igen ám, de ehhez meg kell találni azokat az elszórt betűket, amelyeket a helyszíni nyomok, elváltozások, helyzetek, bűnjelek képviselnek, azokat össze kell tudni illeszteni és ha ez kész van, el is kell tudni olvasni. Az első két helyszínelés nem talált elég betűt, de az összeillesztés és elolvasás sem sikerült.

Az adatok jelentőségének felismeréséhez, ellenőrzésükhöz a legcélravezetőbb eszköz a kísérlet. A nyomozó járőrök nagyon helyesen jártak el, midőn kiadósan igénybevétték ezt a kitérő segédeszközt.

Dieséreték. A m. kir. Kárpátcsoport parancsnokság okirattal megdicsérte: a debreceni VI. kerület állományaiba tartozó *Bacsonyi Jenő, Bártfai Pál* tiszthelyetteseket, *Gerezi Sándor* törzsrörmestert, *Gyebnár István, Hetey Lajos, Tóth István, Dajka Sándor, Varga Márton, Kovács Imre, Szedlák Péter, Szanka István, Berényi István, Bartók Pál, Győri Béla* próbacsendőröket, Kárpátalja országrésznek az anyaország-hoz történt visszaesatolása alkalmával az ellenség előtt tanúsított bátor magatartásukért, továbbá *Honi János* alhadnagyot, *U. Nagy József, Pályi Dániel, Kisfügedi János, Kovács Károly II.* tiszthelyetteseket és *Karácsony Tamás* törzsrörmestert, Kárpátalja országrésznek az anyaország-hoz való visszaesatolása alkalmával a hadműveletek során teljesített kimagasló szolgálataikért.

Csendőr-járőr megtámadása. A nyáregyházai örs állományaiba tartozó *Császár András* és *Kovács Pál* csendőrökből állott járőrt szeptember 10-én este táncmulatság szétoszlata közben *Zatykó Pál* nyáregyházai lakos megtámadta, *Kovács* csendőrt tégladarabbal jobb vállán megdobta és elmenekült. *Zatykót* a járőr elfogta és a kir. ügyészségnek átadta. *Kovács* csendőr sérülése jelentéktelen.

Az Országos Tisztí Tudományos és Kaszinó Egyesület előadásai október hóban. *Október hó 2-án:* „5000 km. autobuszon Olaszországban.“ Vetített képekkel. Előadó: *Dr. Cholnoky Jenő egyetemi tanár*, a Magyar Földrajzi Társaság elnöke. — *Időszóró, soronkívüli előadás: Október hó 4-én:* „A német légierők szerepe a lengyel háborúban.“ Vetített képekkel és filmmel. Előadó: *vitéz Szentnémedy Ferenc vk. alezredes.* — *Október 16-án:* „Magyarország katonai helyzete gróf Zrinyi Miklós korában. Zrinyi véderőtervei.“ Vetített képekkel. Előadó: *Markó Árpád ezredes*, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja. — Mindkét előadáson az O. T. K. tagjai,

P É C S:

ÍRÓGÉP gyári új és használt,
alkatrészek — javítás — csere
KOVÁCS JÁNOS cégnél
P É C S, Deák-u. 4.
Megbízható, pontos kiszolgálás. Kedvező fizetési feltételek.
A m. kir. csendőrség szállítója.

Kerékpár
Alkatrészek
Szakszerű javítások
összes márkák

Petrovits
P É C S, Széchenyi-tér 14.
Megbízható magyar cég.

**FEGY-EREK, LŐSZEREK, RÁDIÓ, CSILLÁR,
SPORTCIKKEK, KERÉKPÁR és ALKATRÉSZEK**
SZALAY JAKAB
cégnél, PÉCS, Majorossy L-u. 9. Telefon: 28-66.
Szakszerű javítások Kedvező fizetési feltételek. Törv. állandó híres szakértő.

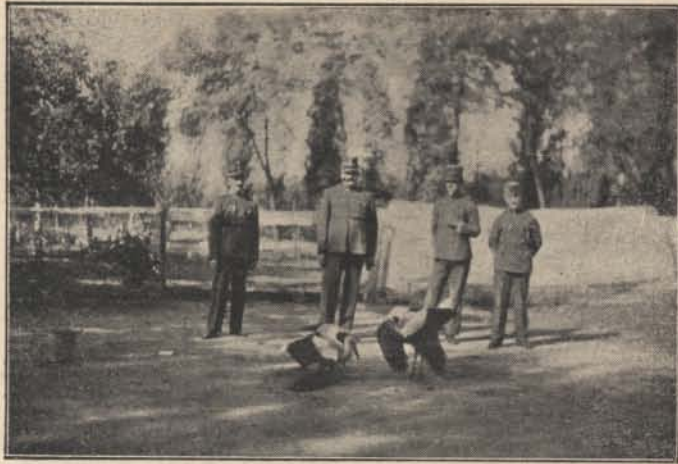
Óriási választék teljes
Lakásberendezésekben
vásároljunk **BÜTORT**
A Baross szövetség t a g j a **Klein Béla** műbútorasztalos bútorkraktárából. **PÉCS,**
Kedvező fizetési felt. **DEÁK-U. 3. sz.** Magyar Bolt!

Vásároljunk arany-ezüst
ÓRAI, ÉKSZERT
művészi kivitelben méltányos áron kedvező fizetési feltételek mellett
REMFS FERENC
órász és ékszerész mesternél
PÉCS, Király-u. 41.
Szakszerű pontos javítási üzem.

CSENDŐR VÁSÁROLJON A
Pécsi Takarékoság
útján, mert így előleg nélkül vásárolhat 70
előkelő, megbízható pécsi cégnél 6-7¹/₂ havi
hitellel s havonta csak 1x1 helyre kell fizetnie
Központi iroda:
DUNÁNTÚLI BANK RT-nél PÉCSETT

családtagjai, sárgaszínű meghívóval vagy csak az előadókra érvényes külön meghívóval ellátott vendégek vehetnek részt. Az előadások 18 órakor kezdődnek.

A mártélyi örs gólyái. A mártélyi örs legénysége két árván maradt gólyafiókat nevelt fel. Az öreg gólyákat agyonlőtték a gazdák, mert elhordták a baromfit. A pár hetes két gólyafiók az éhségtől elesigázva kiesett a fészekből az út

árkába, onnan szedték fel és vitték haza azokat a laktanyába. Sok nehézséggel sikerült őket felnevelni, aminek során még repülni is tanígtatták kézzel-kézre dobálgatással. A két szelíd gólya ma is ott él az örsön s szórakoztatja nemes szívű nevelőit. Üdvözlünk az örsöt.

Címe változását közölje velünk pontosan, mert lapját csak akkor kapja pontosan.

A csendőrségi jutalmazási alapra felajánlott feljelentési jutalékok. *A budapesti I. kerületben:* Boros János tiszthelyettes, Biharszegi Elek törzsörmeister és Nagy Béla II. csendőr együtt 5 P 96 f., Galló Mihály törzsörmeister és Gerencsér Imre csendőr együtt 5 P 96 f., Kocsis András örmeister és Tarkó Mihály csendőr együtt 9 P 94 f., Brassai

Sándor tiszthelyettes és Tar Imre csendőr együtt 6 P 22 f., — *a székesfehérvári II. kerületben:* Hegedüs Ferenc és Gyergyói János csendőrök egyenként 5 P, Nagy György, Egri Sándor törzsörmeisterek, Virágos György csendőr, Hajdu János prb. csendőr egyenként 2 P 50 f., Fehér Nándor törzsörmeister és Szabó Lajos prb. csendőr egyenként 1 P 25 f., Fehér Pál törzsörmeister 1 P 12 f., Varga István csendőr 1 P 11 f., Losonczy József tiszthelyettes, Bokor László, Pető Lajos törzsörmeisterek és Fodor József örmeister egyenként 4 P 97 f., Kovács Sándor II. és Varga János törzsörmeisterek egyenként 37 P 28 f., Csücs János törzsörmeister és Olaj László örmeister egyenként 13 P 64 f., Gazsi András törzsörmeister és Cserhádi Ferenc csendőr egyenként 2 P 80 f., — *a szombathelyi II. kerületben:* Kovács Ferenc VI. törzsörmeister 3 P 32 f., Székelyi István törzsörmeister és Töke János csendőr egyenként 3 P 31 f., Márton József és Tóth Károly törzsörmeisterek egyenként 12 P 44 f., Vincze György törzsörmeister és Vincze István örmeister egyenként 27 P 32 f., Vizvári István tiszthelyettes, Balázs Imre örmeister, Hegedüs István II. és Biró János I. csendőrök egyenként 4 P 97 f., Gyórfi János és Horváth György örmeisterek egyenként 7 P 50 f., Katona József törzsörmeister és Keresztes István csendőr egyenként 1 P 25 f., Papp József V. törzsörmeister, Kovács József VI. és Tancos Péter csendőrök egyenként 24 f., — *a pécsi IV. kerületben:* Potó Lajos és Szaboles János törzsörmeisterek egyenként 6 P 62 f., Fejes János csendőr 6 P 62 f., Zrinyi József tiszthelyettes 60 f., Cserős Albert csendőr 89 f., S alay János III. csendőr 1 P 01 f., vitéz Balogh Mihály tiszthelyettes 14 P 90 f., Finta István törzsörmeister 2 P 49 f., Galambos Mihály és Tölgyesi János csendőrök egyenként 2 P 48 f., — *a szegedi V. kerületben:* Dankó Béla tiszthelyettes, Várhalmos György törzsörmeister és Bognár László örmeister együtt 28 P 49 f., Tamás István tiszthelyettes és Fias József örmeister együtt 1 P 72 f., Horváth Lajos törzsörmeister és M száros László örmeister együtt 9 P 58 f., Kovács Boldizsár tiszthelyettes és Faragó Ferenc örmeister együtt 5 P, — *a debreceni VI. kerületben:* Borbély Viktor tiszthelyettes 1 P 12 f., Zsadányi László tiszthelyettes 2 P 55 f., Kertész Miklós tiszthelyettes 03 f., Szabó István II. tiszthelyettes 80 f., Fenyő János tiszthelyettes 5 P 96 f., Benedek Lajos tiszthelyettes 1 P 50 f., vitéz Kéki Gyula tiszthelyettes 19 f., Juhász Zsigmond tiszthelyettes 14 f., Borbély Viktor tiszthelyettes 41 f., vitéz Kéki Gyula tiszthelyettes 37 f., Fekete Lajos törzsörmes-

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V. Nádor-utca 15.

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest. V., Nádor-u. 24

NAGY IMRE

Budapest, Fővám-tér 5.
Távbeszélő: 186-829 és 186-870.

cs és kir. udvari szállító
virágkereskedő

Vászon, fehérnemű,
kelengye legjobban

Mössmer-nél

IV. Váci-utca 1. Távbeszélő: 388-132.

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTOROK NAGY VÁLASZ-
TÉKBAN RÉSZLETRE IS KAPHATÓK. SAJÁT MŰHELYEK.

Paőr Vincze,

RUDAPEST, Király-utca 77. sz.

A JÖNÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,
BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.
Speciálítás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

Csere, vétel, eladás

Hornyák Szilveszter Rádióantikváriuma

Bethlen Gábor utca 4. Baross tér sarok
KELETI KÁVEHÁZ MELLETT

TELEFON: 14-42-03.

Kérje most megjelent árjegyzékemet!

Csekk számla száma: 37.307.

LICSÁJER JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGÓGYÁRTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

SPECIALISTA AZ AUTÓRUGÓK GYÁRTÁSÁBAN.
MINDENFÉLE KOCS'KHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.

ter 51 f., Szilágyi István törzsrőmester 15 P 26 f., Kovács János II. törzsrőmester 1 P 89 f., Kovács József törzsrőmester 22 f., Papp Miklós törzsrőmester 87 f., Szabó Elek törzsrőmester 1 P 57 f., Eecsei Jenő törzsrőmester 5 P 96 f., Tukaacs Mihály törzsrőmester 1 P 26 f., Kiss Lajos törzsrőmester 3 P 07 f., Vig József törzsrőmester 2 P 25 f., Gál András törzsrőmester 3 P 18 f., Gilányi Sándor törzsrőmester 08 f., Szabó Elek törzsrőmester 4 P 12 f., Harmati János törzsrőmester 14 f., Orbán Lajos törzsrőmester 1 P 79 f., Farkas Károly törzsrőmester 1 P 79 f., Kovács János II. törzsrőmester 28 f., Karikás György törzsrőmester 27 f., Varga Márton törzsrőmester 1 P 65 f., Nagy István és Eszenyi János törzsrőmesterek egyenkint 1 P 95 f., Tasnádi Ferenc törzsrőmester 49 f., Csorba Mihály törzsrőmester 9 P 82 f., Varga Sándor törzsrőmester 52 f., Szücs István őrmester 59 f., Csete Béla őrmester 1 P 80 f., Ádám Antal és Kulesár Márton őrmesterek egyenkint 4 P 20 f., Varga Lajos I. őrmester 23 f., Solymos Tamás őrmester 3 P 18 f., Varga Lajos I. őrmester 1 P 65 f., Ujjalusi János őrmester 70 f., Zsohos Imre őrmester 1 P 65 f., Császi Lajos őrmester 11 f., Biró János őrmester 05 f., Szücs Sándor őrmester 11 f., Selymes Károly őrmester 06 f., Papp Sándor őrmester 49 f., Módos Mihály és Szücs Sándor őrmesterek egyenkint 10 f., Barta Lajos és Lakatos Mihály őrmesterek egyenkint 9 P 81 f., Ráti János esendőr 1 P 13 f., Varga Ferenc esendőr 1 P 90 f., Záhori Sándor esendőr 1 P 34 f., Kerékgyártó Imre esendőr 1 P 58 f., Szabó Sándor esendőr 5 P 96 f., Szilágyi László esendőr 5 P 97 f., Gere Gábor esendőr 52 f., Szabó Sándor III. esendőr 53 f., Török Bertalan esendőr 15 f., Ragályi Sándor esendőr 15 f., Tari Lajos esendőr 1 P 26 f., Silye Sándor esendőr 83 f., Romhányi Jenő és Csüri Sándor esendőrök egyenkint 1 P 16 f., Bodó Antal esendőr 3 P 18 f., Ignácz Márton esendőr 08 f., Csapó Imre esendőr 4 P., Kerékgyártó Imre esendőr 20 f., Sáfrány Elek esendőr 12 f., Török Bertalan esendőr 6 P 48 f., Ragályi Sándor esendőr 5 P 63 f., Csapó Imre esendőr 37 f., Silye Sándor esendőr 1 P 63 f., Varga Imre esendőr 70 f., Karaacs László esendőr 41 f., Patos István esendőr 1 P 95 f., Csikós Imre esendőr 52 f., Rimóczi István prb. esendőr 60 f., Danyi Ernő prb. esendőr 17 P 94 f., Orbán Lajos prb. esendőr 03 f., Koszta Mihály prb. esendőr 87 f., Balla Sándor prb. esendőr 24 f., Armos Károly prb. esendőr 57 f., Mile Sándor prb. esendőr 51 f., Pocsai Bertalan prb. esendőr 83 f., Tóth József prb. esendőr 14 f., Berei Sándor prb. esendőr 1 P 79 f., Szabados János tiszthelyettes 1 P 27 f., U. Nagy József és Szabó Károly tiszthelyettesek egyenkint 1 P 02 f., Bartha Bertalan törzsrőmester 50 f., Pásztor Béla őrmester 74 f., Tolcsvai Antal őrmester 50 f., Tapolezai József esendőr 74 f., Szondi György esendőr 50 f., Elek Pál törzsrőmester 22 f., Izsó Ambrus tiszthelyettes 95 f., Szabó Sándor II. törzsrőmester 5 P., Nagy Sándor és Kertész József őrmesterek egyenkint

2 P 50 f., — a miskolci VII. kerületben: Szennai Endre őrmester 1 P 85 f., Kovács Lajos törzsrőmester és Gólya József esendőr együtt 12 P 79 f., Németh Péter alhdgy., Szaniszló Dániel törzsrőmester és Csirke Ferenc prb. esendőr együtt 2 P 95 f., Sóvári István és Milnár Antal esendőrök együtt 3 P 67 f., Pálos József és Kovács György őrmesterek együtt 18 P 86 f., Németh Dezső őrmester és Iski János esendőr egyenkint 5 P., — a kassai VIII. kerületben: Asztalos József és Gaál Zsigmond törzsrőmesterek egyenkint 07 f., Szaboles István törzsrőmester 4 P 64 f., Nagy Gábor II. esendőr 14 f., Harmath Péter esendőr 4 P 50 f., vitéz Kalocsai János törzsrőmester 4 P 12 f., Kuna Károly prb. esendőr 4 P 13 f., Dobos György tiszthelyettes 3 P 14 f., Bakk Károly törzsrőmester és Borszéki Péter esendőr egyenkint 1 P 40 f., Képiró László tiszthelyettes 1 P 42 f., Fenyves Mihály prb. esendőr 1 P 58 f., Szoboszlai István őrmester 15 f., Szilágyi Sándor és Kovács Imre törzsrőmesterek egyenkint 20 f., B. Borai Mihály törzsrőmester 1 P 24 f., Baesai Sándor őrmester 1 P 02 f., Varga Gyula törzsrőmester 18 f., Molnár Béla prb. esendőr 41 f., Tamás Géza tiszthelyettes és Tóth János prb. esendőr egyenkint 12 f., Mészáros János törzsrőmester és Nagy Sándor esendőr egyenkint 08 f., Magyar József tiszthelyettes 1 P 05 f., Biró Miklós törzsrőmester 4 P 41 f., Paráth György törzsrőmester 4 P 40 f., Kádas Imre törzsrőmester 2 P 33 f., Faragó Imre esendőr 2 P 22 f., Tokodi Lajos és Krasznavölgyi Miklós esendőrök egyenkint 4 P 87 f., Siklós Ferenc törzsrőmester és Timár Gábor esendőr egyenkint 69 f., Alföldi Mihály törzsrőmester 72 f., Harmati Péter esendőr 71 f., Juhász Gusztáv őrmester és Kovács József II. esendőr egyenkint 57 f., Kertész Miklós tiszthelyettes és vitéz Szücs József esendőr egyenkint 2 P 50 f. tettenérei és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien *felajánlották a csendőrségi jutalmazási* alapra. A felajánlott összegeket a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Székelly János ny. áll. tiszthelyettes, szolnoki lakos 3 pengőt küldött be a szerkesztőséghez a *csendőrségi jutalmazási* alapra. Az összeget — melyet a honvédelmi miniszter úr elfogadott — rendeltetési helyére juttattuk.

Minden előfizetőnk olvassa el a szeptember 15-i számunk 642. oldalán közölt üzenetünket.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy a csendőrségi zsebkönyvet a tényleges szolgálatban álló tiszti és legénységi bajtársak csak az illetékes gazdasági hivatal útján rendelhetik meg s az árát is a gazdasági hivatal vonja le. *Közvetlen megrendelést tényleges állományúaktól nem fogadhatunk el. Nyugállo-*

Adakozz a Honvédelmi Alapra!
Erős hadsereg, erős nemzet!
Minden fillérrel erősebbek vagyunk!

U N G V Á R:

„KERESZTÉNY SAJTÓ”

lap és könyvterjesztő vállalat papíráruk és írószerék

KALUJA SÁNDOR
U N G V Á R, Telefon: 311

BARNA BÉLA

elektrotechnikai és rádió vállalata
U N G V Á R,
Nagyhid-utca 7. Tel. 11.

GAAR

KENYÉRGYÁR,
KERESZTÉNY CÉG. U N G V Á R.

NYIREGYPHÁZA:

Kerékpárt, Rádiót
kedvező részletre is
eredeti STEYR-WAFFENRAD
kerékpár körzetképviselő

BICZÁK
műszerésznél
Nyiregyháza, Bethlen-u. 27.

VÁSÁROLJUNK!

VÁSÁROLJUNK! kiváló minőségű Szaboles m. legnagyobb keresztény cég (akáraban)
Órátmayer István
arany-ozüst órák és ékszerész, aranyérmes
Ékszer mester-nél. Törv. hites szakértő
szőlés és alpacca, dísz és ajándéktárgyak! Kedvező fizetési feltételek.

BUTORAI SUHANEZ L.
Kárpitos és bútortároló csarnoka
SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJAJA Aranyérmes!
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4. Tűbiztos és tűtűz

mányú tisztí és legénységi bajtársaink a zsebkönyvet közvetlenül rendelhetik meg a szerkesztőségnél, az árát pedig a zsebkönyvhöz mellékelt belizetési lapon fizetik be, a zsebkönyv elküldése után. A zsebkönyv ára 1940. évre is előreláthatólag változatlanul 2 pengő 50 fillér. Megrendeléseket csak november 5-ig fogadjunk el.

A m. kir. csendőrség központi gazdasági hivatala Budapest, II., Fő-utca 71. szám alá költözött. Tivbeszélő hívószáma: 154-457. Postai küldemények címezése Budapest, 2. Postaf. 6k 36.

Ki tud róla? Aki Szederkényi Elek volt csendőrszázados, vagy Po'ák Mátyás volt csendő-tiszthelyettes (utóbbi régebben az esztergomi szárnynál szolgált), vagy Polák Mátyásné született Szederkényi (Sporni) Anna lakóhelyét és közelebbi címét tudja, azt a kaposvári II. csendőrszázály parancsnoksággal közölje abból a célból, hogy Szederkényi volt százados visszahagyott és Kaposváron őrzött magántárgyai kiadására nézve, velük az osztályparancsnokság érintkezésbe lépessen.

Eladó jó állapotban levő Remington-gyártmányú írógép. Megtekinthető a szerkesztőségben.

A **BUVÁR** új száma pompás képekkel illusztrált cikkeket közöl a mikroszkóp fejlődéséről, a zürichi kiállításról, a libiai autószertráról, a Székelyföld szövőiparáról, az ősvilági állatokról, a csecszemő tornájáról, Xántus János küzdelmes életéről. Valamennyit kiváló magyar tudósok írták. „A tudomány műhelyéből” című rovat a természettudomány és a technika időszerű kérdéseivel foglalkozik.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Török A. és Társa bankház (IV., Szervita-tér 3.) mellékletét.

Csendőrségi tollforgót árusít. köt. javít. *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidekköz 5., I.sz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. tthts. Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsörmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Arak és munkadíjak: szép. új dísztoll, válogatott tollból 10 P. szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P. régi toll átkötése 1 P. pótlással 2 P. beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P. pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsörmester (Hajdúböszörmény, Szilagyi Erzsébet körút 35.) kappanfarokból különleges gondnád készült tollforgókat 30, 25, 20 és 15 P-ért árusít. Megtekinthető vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

Egyenruhák
Dolgári ruhák
Gyermekruhák
Esőkabátok
Ballonkabátok

kiváló minőségben, elegáns szabásúak, méltányos áron a keresztény alapítású

Ruhaipari és Kereskedelmi Rt.-nél

B u d a p e s t,
VI., Andrásy-út 27.

SZEMÉLYI HIREK.

Elölépett tiszthelyettségé a budapesti I. kerület állománya **Tarró József** törzsörmester v.

Új őrsparancsnokok. A miskolci VII. kerületben: **Gál Miklós** tiszthelyettes, a kassai VIII. kerületben: **Horváth István** VII. és **Varga Demeter** tiszthelyettes őrsparancsnokká, a debreceni VI. kerületben: **Papp Mihály** tiszthelyettes, a miskolci VII. kerületben: **Kiss Pál** és **Sándor Mihály** törzsörmester v. ideiglenes őrsparancsnokká kinevezetett.

Véglegesítették. A budapesti I. kerületben: **Bartucz József**, **Lukácsi István**, **Varga Péter**, **Kovács József I.**, **Papp József III.**, **Fülep Gyula**, **Szögeszki Lajos**, a székesfehérvári II. kerületben: **Fodor Gyula**, **Feketi Mihály**, **Gyarmati György**, **Jakab József**, **Varga Ferenc I.**, **Fenyvesi István**, **Horváth István II.**, **Kurcz József**, a szombathelyi III. kerületben: **Takács József**, **Szemes Antal**, **Horváth János III.**, **Keszthelyi Ferenc**, **Csendőr János**, **Rózsás Antal**, **Radnóci Ferenc**, **Éles János**, **M. száros János**, a pécsi IV. kerületben: **Győrei Ferenc**, **Lakat Lajos**, **Németh Antal II.**, **Nagy Ferenc II.**, **Tóth Sándor VI.**, **Mohos Ferenc**, a debreceni VI. kerületben: **Pap Károly**, **Mecsei Pál**, **Lakatos Antal**, **Lipcsei Ferenc**, **Bencsik László**, **Tóth-Kása Péter**, **Tóth László**, **Vincze József**, **Szécsényi Ferenc**, **Erdei Imre**, a miskolci VII. kerületben: **vitéz Csontos András**, **Buzás István**, **Domán János**, **Tóth Péter**, **Záborszki István**, **Sarus János**, **Katona András I.**, **Zsigmond László**, **Priekop Béla**, **Bozó János**, **Lajos Imre**, a kassai VIII. kerületben: **Kelemen József**, **Fekete Simon**, **Miklós János**, **vitéz Tarnai Miklós**, **Rácz István**, **Helényi János**, **Ecsödi János**, **Juhász András**, **Márton János**, **Tóth József**, **Király Gábor**, **Barna Ferenc**, **Takács Lajos**, **Pocsai József**, **Szabó Gábor**, **Csipő István**, **vitéz Varga Zsigmond**, **Schitz Károly**, **Illés Mihály**, **Sipcs Béla** és **Lengyel János** csendőrök a próbaszolgálati idő letöltése után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: **Gulyás József** tiszthelyettes **Hamza Ilona** Análiával Budapesten, **G. J. József** tiszthelyettes **Táncos Juliannával** Aszárán, **Polgár István** törzsörmester v. Czeglédi Jolánnal Szombathelyen, a székesfehérvári II. kerületben: **Kapó Mihály** törzsörmester **Kiss Máriaival** Nagyszakácson, a szombathelyi III. kerületben: **Vörös István** tiszthelyettes **Szabó Margittal** Középszakácson, a pécsi IV. kerületben: **Balogh István** örörmester **Horváth Máriaival** Csurgón, **Kiss Bálint** törzsörmester **Nagy**

Ha petroleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

125 gyertyaiényes kezelésmentes, lágyféhér világítás. Régi lámpáját átalakítjuk
ismertető díjmentesen küld:

Aladdin, RT. Budapest, VII., Nyár-u. 7.

Új és újjáépített ÍRÓGEPEK legolcsóbban, kedvező hordozható és irodai fizetési feltételekkel
íj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49.
Telefon: 131-632.

ELŐLEGNÉLKÜLI KÉSZLET-FIZETESRE

SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-101
EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-101

Fotelágyak, paplanok, vasutatorok, futószőnyegek, lebernyeművásznak, ruhaszőnyegek „Barom” Szőnyeg- és Kárpitonként
Budapest VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak áruajánlata

KAUFMANA. ÉS TÁRSAI BUDAPEST, II., Margit-krt 52.
Telefon: 167-097.

Csendőrségi nyomatványok és felszerelési cikkek nagy rakára. Árjegyet ingyen és bérmentve küldünk Postos és telekiismeretes kiszolgálásról cégünk régi jó hírneve kezeskedik

Lidiával Teklafalun, a szegedi V. kerületben: *Pázsit Lajos* tiszthelyettes Ficsor Irénnel Kecskeméten, a kassai VIII. kerületben: *Vasas György* tiszthelyettes Harmati Iónával Püspökladányban, *Németh Ferenc* II. törzsörmeister Mészáros Máriával Büdszentmihályon, *Szabó Elek* törzsörmeister Révész Erzsébettel Dombrádon, *Csizmazia Dávid* törzsörmeister v. Hajas Jolánnal Nagysimonyiban, *Kiss István* III. örmester Pál Emiliával Vásárosnaményban, *Viasz István* törzsörmeister v. Kósi Margittal Letenyén, *Kathi Sándor* törzsörmeister Szigeti Irmával Püspökladányban, *Szuroni Demeter* törzsörmeister Kuna Gizellával Kállósemjénben, *Ba'ogh Géza* II. törzsörmeister Bányai Margittal Vámospéresen, *Kővári Ferenc* törzsörmeister Henger Évával Bareson.

Született. Vitéz Csikszentmihályi *Balla József* örnagy feleségének György-József-Attila-Gyula fia, továbbá a budapesti I. kerületben: *Zombori József* törzsörmeister feleségének Etelka-Éva leánya, *Nagy Berta'an* csendőr feleségének György-Miklós fia, *Zöld István* tiszthelyettes feleségének Csaba-Sándor-Károly fia, *Tasi István* törzsörmeister feleségének Mária-Olga leánya, *Sz. Tóth Antal* örmester feleségének Margit-Mária leánya, a székesfehérvári II. kerületben: *Almási Sándor* alhadnagy feleségének Mária-Magdolna leánya, *Dömötör Imre* törzsörmeister feleségének Imre fia, *Rakó Sándor* tiszthelyettes feleségének Éva-Ibolya leánya, a szombathelyi III. kerületben: *Edvi Gyula* törzsörmeister feleségének István fia, *Pomózi Lajos* törzsörmeister feleségének Márta leánya, *Németh József* XI. törzsörmeister feleségének József-Árpád fia, a pécsi IV. kerületben: *Gulyás János* tiszthelyettes feleségének Mária-Rózsa leánya, *Kőrösi József* tiszthelyettes feleségének Kálmán fia, *Víg Imre* törzsörmeister feleségének Anna-Mária leánya, a szegedi V. kerületben: *Onodi János* törzsörmeister feleségének János fia, *Török Antal* törzsörmeister feleségének Mária-Ilona-Borbála leánya, a debreceni VI. kerületben: *Papp Mihály* tiszthelyettes feleségének László fia, *Jóó János* törzsörmeister feleségének János fia, *Márvány József* törzsörmeister feleségének József fia, a miskolci VII. kerületben: *Máté Sándor* törzsörmeister feleségének Sándor-István fia, *Kovács György* örmester feleségének Katalin-Edit leánya, *Pálmai Dezső* örmester feleségének Margit leánya, *Szabó Sándor* III. tiszthelyettes feleségének Mária leánya, *Moecár József* tiszthelyettes feleségének József-Sándor fia, *Darvas János* törzsörmeister v. feleségének Irén-Ágnes leánya, *Sághi Mihály* törzsörmeister feleségének Gizella leánya, *Horváth Imre* törzsörmeister feleségének Teréz-Erzsé-

bet leánya, a kassai VIII. kerületben: *Németh József* X. törzsörmeister feleségének Zsuzsanna-Etelka leánya, *Szalay József* tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Katalin leánya, *Terjék Balázs* törzsörmeister feleségének Klára leánya.

Halálozás. *Varga István* ny. törzsörmeister Sárkeresztésen, *Füredi Tamás-József* ny. csendőr Neszmélyen, *Szabó Béla* sv. alhadnagy fe'esege Pécesen, *Víg Imre* törzsörmeister *Anna* leánya Siófokon, *Tihanyi Lajos* ny. tiszthelyettes Szegeden, *Lánczi Sándor* ny. tiszthelyettes Karcagon elhalt.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények jogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalra, lehetőleg tróggéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kéziratot nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válasz helyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesejtjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

SCHMIDT M.

BUDAPEST, VIII., VAS-UTCA 5.

Szlijgyártó, nyerges, bőröndös.

Készít, kocsi és lovagló szerzőmokat, bőrönd és finom bőrárakat, vadász és sportcikkeket.

DÓCZY DEZSŐ

irodagépjavitó üze
számológép specialista

BUDAPEST, V., Bálvány-u. 3. Tel. 183-787.

Új és használt írógépek roltáron. Csendőrség tagjainak 10% engedmény.

NŐI RUHÁK és KABÁTOK

készen, szalon kivitelben ó havi hitelre is

Árvai József-csónél,

BUDAPEST, VIII., SZENTKIRÁLYI-UTCA 1/b. Távbesz.: 140-655.

Bcross-szövetség ezüst érdméve kitüntetve.

STETTNER ANDRÁS

okl. gépészmérnök

üzem és irodafelszerelési vállalata,

BUDAPEST, I., Attila-u. 75. Tel. 161-119.

Irodai gépek, fe'szere'ések, all'atrészek, nyomtatványok, papírosok stb.

BŐR, CIPŐ és CSIZMAFELSŐRÉSZEK,
valamint kellékek legolcsóbb beszerzési forrása

NÉMETH JÁNOS

bőrkereskedő és felsőrészkészítő

BUDAPEST, VII., Vesselényi-u. 17.

Gör Nagy Illés

CSŐ és FÉMBUTOR ÜZEME

Budapest, X., Ceglédi-u. 15. távb.: 348-193.

AZ **ETERNA**-ORA

olyan, mint a katona,
teljesen megbízható,
pontos és kitartó.
Világmárka 1856 óta.

Közlemények különnyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszulunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevet, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszulunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel.

Kérdések kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrlélexikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Legkisebb előfizetési idő: félév.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

Ipar. Az özvegy, aki elhalt férje iparát özvegyi jogon folytatja, csak akkor köteles üzletvezetőt alkalmazni, ha tanoncot akar tartani. Ha nem tart tanoncot, az ipart üzletvezető nélkül folytathatja akkor is, ha nincs szakképzettsége. Ha tanoncot tart, üzletvezetőként csak mestervizsgát tett egyént alkalmazhat.

Sz. S. örm., Alsódabas. A bírói gyakorlat a ruházati cikkeket általában életszükségleti cikkeknek tekinti, ha azokra a tettesnek vagy olyan hozzátartozójának, akinek eltartásáról ő köteles gondoskodni, multhatatlan szüksége van. Nyáron is csak kell öltözködni, akinek tehát nyári ruhája sincsen, kényszerhelyzetben cselekszik, ha nyári ruhát lop, a cselekménye tehát tulajdon elleni kihágás. Ha a két nadrág értéke nem haladja meg a tíz pengőt, az esetet tulajdon elleni kihágásnak kell minősíteni. Ha a gyanúsított — mint Ön írja — igen szegény sorsban él, a bíróság az esetet valószínűleg szintén kihágásnak fogja minősíteni. Az, hogy a cselekmény elkövetése idején tél van-e vagy nyár, mellékes; a gyanúsított kényszerhelyzete mértékadó. A Kb.k. 126. §-a nincs érvényben, helyette a Bn. 51. §-át kell alkalmazni.

Pusztavaas. Olvassa el a folyó évi 11. számunk 382—383. oldalán a 20. (sajtóhiba folytán 00-val van jelezve) lekszikonválaszunk két utolsó bekezdését.

M I S K O L C:

Órák

arany, ezüst, ékszerek, ajándéktárgyak szükségletünket szerezzük be

NAGY ALBERT órás és ékszerésznel
Miskolc, Zsolcai-kapu

Kedvező fizetési feltételek!

Az összes rendszerű új és újrapíftett

IRÓGÉPEK

Állandóan raktáron

A m. kir. csendőrség szállítója
KEDVEZŐ RÉSZLET FIZETÉS

KERTÉSZ IMRE
TURUL IRÓGÉPVÁLLALATA
MISKOLC, Széchenyi-u. 56.

FELVIDÉKI ŐRSŐK FIGYELMÉBE!

Polgári és egyenruhát megbízható minőségben és kivitelben mértékután, egyenruházati cikkeket vásároljunk

KOSZORU IMRÉ-nél

A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓJANAL
SZEKSZÁRD, Alkotmány-utca 18. sz.

Izléses átalakítások, külön zubbony — gallérok is kaphatók!
PÓSTAI SZÉTKÜLDÉS. KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Szeretném tudni. A régi anyakönyvekben gyakoriak az ilyen megkülönböztetésül szolgáló jelzők, mint pl. katona, dobos, huszár, stb. Rendszerint az azonos nevéket különbözőtették így meg aszerint, hogy melyikük volt katona stb. Ha az okmányokból kitűnőleg az apja és nagyapja nevéét „hy“-al írták, az Ön születési anyakönyvi kivonatában pedig „i“-vel van írva a neve, kérheti a BM. úrtól nevének helyes megállapítását. A 2 pengős okmánybélyeggel ellátott kérvényhez csatolni kell apjának és nagyapjának születési és házassági anyakönyvi kivonatát.

Sátortábor. A Cs.—20 Határozványok 31. pontjában megszabott napi 50 fillért kórházban léte idejére a karhatalmi próbacsendőrről is fizeti.

Késmárk. A jelzett ház csak a házadó alól mentes. A különféle pótdók kivétele jogos, azokat köteles fizetni. Az öszszegyet a helyi viszonyokhoz arányítva szabják meg. A m. kir. adóhivatalhoz címzett 2 pengős bélyeggel ellátott kérvényben kérheti adójának mérséklését azoknál az okoknál fogva, melyeket nekünk megírt.

Szentpéterur. A nemesség, illetve a nemesi előnév használatára még nem jogosítja fel az, hogy elődeinek vagy akár az Ön anyakönyvében, okmányában az előnév vagy a „nemes“ jelző szerepel. A nemességet igazolni kell, amire nézve bő ismertetést talál lapunk 1936. évi számainak 41. és 47. oldalán. Az igazolásnak röviden ez a módja: a nemességszerző, vagy nemességét igazoló, esetleg valamely 1848. előtti nemesi összeírásban szereplő őstől való leszármazást születési és házassági anyakönyvi kivonatokkal bizonyítani kell. Az így felszerelt és bélyeggel ellátott kérvényt azután a B. M. úrhoz kell szolgálati úton felterjeszteni.

Kolozsvár. 1. A lapot 1939. június 30-ig fizette elő. 2. Az amerikai mogorót (földi mogoró) kb. szeptember vége felé kell felszedni. Előzetesen meggyőződhetik az érettségéről úgy, hogy óvatosan kikapar néhány szemet s ha ezek kb. selyemhernyógubó nagyságúak és ujjal nyomkodva elég kemények, kapával felszedhető az egész termés. Néhány éretlen szem is fog akadni, de az éretlen is maradt volna. A termést kb. 3—4 hétig a padláson vagy más szellős, száraz helyen szárítani, forgatni kell.

Származás kutatása. Olvassa el „Szentpéterur“ jeligés üzenetünket. Ha nemes is volt a nagyanyja, ez Önre nézve kihátással nincs, mert a nemesség apai ágon száll át. Az „y“ használatát hiába kérné.

Betekines lexikon választ kap.

V. E. J. A honvédség és csendőrség tagjai a katonai illetményrendszer körébe tartoznak. Karoly csapatkereszt után

SZEKSZÁRD:

BÚTORT A KESZÍTŐTŐL VÁSÁROLUNK!!!
A legegyszerűbbtől a legkiválóbb
kivitelig — Megbízható minőségben — Kedvező fizetési feltételek mellett —
Megrendelésre terv után is.
Laskó Károly asztalos üzemé és bútorkészítő Szekszárd, Széchenyi-utca 11.

ÓRA ARANY EZÜST ÉKSZER

DISZTÁRGYAK, AJÁNDÉKOK. BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSUNK
TÓTH JÁNOS, SZEKSZÁRD
KASZINÓBAZÁR. — KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Kerékpárok, Autó és motorkerékpár javító üzem.
Motorkerékpárok,
Alkatrészek **RENDÁS SZEKSZÁRD,**
Széchenyi-u. 29.
Puch, Méray-Puch A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

hadipótlékot nem kapnak, mert a Károly csapatkeresztet hivatalosból folyólag szerezték meg. Ezzel anyagi hátrány a polgáriakkal szemben nem éri őket, mert illetményeik magasabbak az ilyen fokozatú polgári állásban lévőkénél.

Bodrogköz. 1. A zsidótörvény végrehajtásáról szóló 7720—1939. M. E. számú rendelet 68. §. szerint a származást igazoló okmányokat illetékmentesen állítják ki, de a *felekezeti anyakönyvekből* vagy egyéb feljegyzésekből készített kivonatok kiállításáért 1 pengő szedhető. Az *állami anyakönyvvezető* eszerint *kiállítási díjat* nem szedhet. Ha pedig az egyházi hatóság csak 2 pengőért hajlandó kiállítani az okmányt, fel kell hívni a figyelmét a rendeletre s ha ez sem vezet eredményre, a főszoigabíró intézkedését kell kérni. 2. Irjon ajánlottan. Ha így sem kapják meg a hozzátartozók — amit alig hinnénk —, írjon ugyancsak ajánlottan az illetékes anyakönyvvezetői, illetve lelkészi hivatalnak. Az okmányok után fizetendő díjakat legelőszőrűbb az ott élő hozzátartozókkal rendeztetni. Ha ez nem lehetséges, a Magyar Nemzeti Bank devizapénztáránál (Budapest, Szabadság-tér 8) kell engedélyt kérni az összeg elküldésére. Az engedélyt — mely csupán egy napra érvényes — személyesen, vagy megbízott úján kell megszerelni (írásbeli úton nem lehet) s a pénzt nemzetközi postapénzávánnyal elküldeni. Szlovákiával nincs megállapodás ezért oda nem lehet ilyen úton pénzt eljuttatni. 3. Arra is kiterjedt. Most már engedélyezik, ha szükséges s a szolgálat is engedi.

Déneslaki örs. A 156.600/VI. b. 1925. számú belügyminiszteri körrendelet 1. §. 7. pontja szerint a poggyász viteldíját és poggyászzállítási díjat a fürdővadás tartama alatt a battonmenti örsök megerősítésére és a fürdőkülönítményekre legább 3 hónapig ideiglenesen vezényelt esendőrlegénység is felszámíthatja. Ez a rendelkezés azon alapszik, hogy a fürdőszolgálatra vezényelt legénység köteles bizonyos előírt, nagyobb mennyiségű ruházatot magával vinni, ami — a huzamosabb vezényelési időt is tekintve — a szükséges magánholmival együtt tekintélyes poggyászt jelent. Ha már most a vezényeltet rajta kívül álló okból a három hónapnál korábban is vonultatják be az örsre, ugyanazt a nagy poggyászt kénytelen hazaszállítani, amelyet vezénylésekor magával vitt. A poggyászdíjakat tehát felszámíthatja. A kerületi parancsnokságtól kérheti a felszámítás engedélyezését.

Kiskomárom. Az illetékes osztály nyilvántartásában több Molnár Ferenc főhadnagy áll, így közelebbi adatokra van szüksége (hivatásos, vagy tartalékos tiszt-e, születési éve és helye), hogy a keresett Molnár főhadnagy címe megállapítható legyen. Amennyiben bővebb adatokat tudna meg, írjon újból.

Kolozsvár (Gy. A.). Arról nem tesz említést a rendelet, hogy testvérek egy okmányt is használhatnak leszármazásuk igazolásául. Annak idején, mikor az okmányok bemutatására

sor kerül, bizonyára rendezik az ilyen nyilvánvalóan egyszerűen is megoldható eseteket. A kétfős beszerzést ezért egyelőre mellőzzék. Elgondolása helyes.

Titra. A legénységi állományúaknak csak a szülőhöz bejáról kell beszerezniük az okmányokat. 1. Olvassa el „Bodrogköz” üzenetünk 2. pontját. 2. Az ajánlott levél feladó vényével igazolja, hogy a lépéseket megtette. 3. Olvassa el „Kolozsvár (Gy. A.)” jelíges üzenetünket. 4. Az anyakönyvi kivonatnak szövegszerűen kell egyeznie az eredeti anyakönyvvel. Az ösök neve mellé beírt megkülönböztető jelzőket tehát nem lehet kihagyni. Olvassa el „Szeretném tudni” jelíges üzenetünket is.

Helyesbítés. 1939 szeptember 15-én megjelent 18. számunk 652. oldalán „Kalocsa” jelíges üzenetünk felülről számított 4. és alulról számított 5. sorában előforduló „elfoghatja” szavakat kérjük „megbilincselheti” szavakra helyesíteni.

Cser Kálmán. Örülünk, hogy eljutott ide s ha szíve vágya egészen nem is teljesedett, töltse el hittel és erővel az a tudat, hogy ott is ereje teljességével szolgálhatja hazánkat. Üdvözljük.

55.616. Lexikonban felelünk.

Erdély hazatér. Most már engedélyezik, ha a szolgálati viszonyok egyébként engedik.

Felvilágosítás. 1. A Btk. 344. §-ában levő „ez vagy más jelenlevő” kifejezést úgy kell érteni, hogy az erőszaknak vagy fenyegetésnek a birtokos vagy bírláló, vagy pedig más jelenlevő ellen kell irányulnia. A „más jelenlevő”-nek azonban a sértettel valamilyen érdekközösségben kell állania (pl. hozzátartozója, alkalmazottja, megbízottja), mert különben nem képez az eset rablást. Idősebb bajtársa példa keretében is megmagyarázza ezt Önnek. Olvassa el a Pinczés-Bék. idetartozó lapjait. 2. Olvassa el a Szut. 21. pontját. 3. Ha szükséges, most már engedélyezik.

V. J., Csepel. A Károly csapatkereszt igénylésének határideje — kivéve a visszatért Felvdéken lakó igényjogosultakat — 1938. december 31-én lejárt. Lásd 1938. évi 9. Cs. K.-ben. Ha tehát csak ezért lenne szüksége a kéredezett címre, a keresést mellőzzük. Ha más okból is kellene, írjon újból.

Gyilalja. Stadler Kálmán őrnagy címe: Kassa, hadtestparancsnokság.

Periar. Ha szülés alkalmával közvetlen életveszély vagy életveszélyes sürgősség esete forog fenn, akkor a közkórházi ápolásból felmerülő költségeket a Cserba terhére a 130.800—VI. b. 1936. számú körrendelet 11. §. 14., illetve a 15. bekezdése szerint lehet elszámolni. A lakáson történő szülésből felmerülő költség megtérítése, illetőleg szülési segély engedélyezése nem tartozik a Cserba szolgálatával közre. Ha azonban a lakáson történő szülésből folyólag — a fentidézett körrendelet 12. §-ában előírtaknak megfelelően — műtét válna

FORBÁTH és RÉVÉSZ
 Budapest, V. Bótvány-u. 26. Tel.: 110-219
 A m. kir. csendőrség tartalmak kedvező fizetési feltételek

HORÁK SIMON
 PAPIRKÉPKERET (PASSEPARTOUT) MŰINTÉZET
 Rákóczi-ut 8/b. Dohány-utca 5/a.
 Vidéki megrendelések pontos és gyors ellátása.
 Fényképeknek mindenféle kivitelben és árban kaphatók.

SCHMIDT GYULA
 EZÜSTÁRÚGYÁR udvari szállító,
 Budapest, VII., Nyári-utca 13. Telefon: 140-135.
 Alapítva 1882. A m. kir. Honvédség szállítója.

Újrendszerű bútorhitel!
 Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr
ELŐLEG NÉLKÜL
harminc egyenlő havi részletre,
 vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre.
 Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.
KARDOS TESTVÉREK
 Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

Borsay János fényképész műterme
 VI., KIRÁLY-U. 72. • TELEFON: 110-617
 ABUDAPESTI HELYŐRSÉG FÉNYKÉPÉSZE.
 MŰVÉSZI MUNKA. • SZOLID ÁR • K.

Bamberg Kálmán-né
 afrikai, szőr és karpitos kellékek
 Budapest, VI., Hajós-utca 20. • Telefon: 121-512.
 az Operaház közelében.

szükségessé, a felmerült költségek részbeni megtérítésére műtéti segély engedélyezhető.

19.399. Ahhoz, hogy más vallásra térjen, engedélyre nincsen szüksége, nem is tilthatja meg senki. Csak lelkiismeretével és meggyőződésével kell szívet vetnie.

Börzsöny. T. F. Miskolc, híradóörs.

Kerékpár. Más rendelkezés nincs, a kardot is vinni kell.

Sz. Kiss Gábor örm. Derekegyháza, *Révész József* örm. Dunaszerdahely és *Málnási Pál* thts. Szeklence közölgé a szerkesztőséggel *előző állomáshelyét* is, mert e nélkül nem tudjuk nyilvántartásunkban címüket megváltoztatni.

Jónás Sándor thts. Novaszedlica. Közölgé velünk, honnan helyezték új állomáshelyére, enélkül nem tudunk intézkedni a lap küldésére.

Arad. Az 1883:XX. t.-c. 2. §. 2. bekezdése szerint kétszáz holdnál kisebb saját földbirtokán a tulajdonos vagy az a ki-nek jogot vagy engedélyt adott, a vadászatot, a törvényben meghatározott korlátok között, szabadon csak akkor gyakorolhatja, ha a földbirtok kertileg műveltetik és kerítéssel vagy árkolattal el van zárva, belső telket, szőlőt vagy állandó szigetet képez.

A törvény e rendelkezését az 1938:XXXI. t.-c. 36. §-ának második bekezdése olyképpen módosította, hogy szőlő és gyümölcsös, amennyiben nincsen kerítéssel elzárva, önálló vadászterületet csak abban az esetben képez, ha területe egy tagban, vagy összefüggésben álló részekben a *kétszáz kataszteri holdat* eléri.

A vadászati jog gyakorlására az 1883:XX. t.-c. 2. §. 3. bek. szerint csak az egy tagban legalább — holdját 1600 négyszögöllel számított — *ötven holdat* tevő földbirtokok tu-

lajdonosai összefüggésben levő földjeikre egyesülhetnek, ha az egyesített területük a kétszáz holdat megüti.

Ha a földbirtok kétszáz holdnál kisebb vagy az egyesítés most körülírt feltételei nem fognak fenn, az 1883:XX. t.-c. 3. §-ának rendelkezései szerint a földbirtokon és a községek tulajdonát képező területeken, az utóbbiak terjedelmére tekintet nélkül, a vadászati jogot az azon egy határbeli földbirtokosok a községgel együtt, legalább is *hatévi időtartamra*, bérbeadni kötelesek. Az évi tiszta jövedelem a tulajdonosokat birtokaránylag illeti. Ha az arány nem volna így megállapítható, az egész jövedelem a községet illeti, mely azt közigazgatási célokra köteles fordítani.

A feltett kérdés esetében a földterület 18 kat. hold tanyásbirtok, ennélfogva az előadottak szerint ez önálló vadászterületet nem alkothat és a vadászati jog gyakorlására sem egyesülhet. Az ilyen kis birtokok vadászati jogát a községi területekkel együtt haszonbérbe kell adni. Hogy tényleg haszonbérbe adott-e azt a községi eljáróság közölni köteles. A haszonbérbeadásra vonatkozó iratok erre felvilágosítást nyújthatnak.

A 18 holdas birtok önálló vadászterületet csak akkor alkothatna, ha kerítéssel vagy árkolattal el volna zárva, kertileg műveltetnék vagy belső telket (esetleg állandó sziget) képezne.

Az 1883:XX. t.-c. 3. §. harmadik bekezdése szerint ha valamely külön vadászterületet képező nagyobb erdőterület által egy vagy több birtokosnak 1600 négyszögöllel számított 200 holdnál kisebb terjedelmű birtoka legalább három oldalról körülvétezik, az ilyenképpen *elszigetelt birtok tulajdonosa a vadászati jogot az azt környező vadászterület birtokosának vagy haszonbérőjének haszonbérbeadni, ez viszont haszonbérbevenni köteles.*

50 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

egyenruházati intézete

BUDAPEST, VI. L. BAROSS-TÉR 9. TEL.: 139-528.

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

SAKKÉPZETT EGYENRUHASZABÓSÁG

Rheinmetall írógépek

**STRUBE
REZSÓNÉL**

BUDAPEST, VI. ker.,
Vlmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ: 114-142.

A magy. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fi-
zetségi feltételek.

Fényképezőgép

**6 havi részletre
ÁRJEGYZÉKEMET
díjmentesen küldöm.**

HATSCHEK EMIL
Budapest, VI., Andrásy-út 13.

*A mindig
ízletes kávét!*

A közölt adatokból az állapítható meg, hogy a 18 holdas tanyásbirtokot három oldalról külön vadászterületet alkotó nagyobb vadászterület nem veszi körül, ennél fogva a 18 hold tanyásbirtok tulajdonosa a vadászati jogot a körülvevő földbirtokok tulajdonosainak *nem köteles, de nem is jogosult haszonbérbeadni.*

Ha vita támadna a felől, hogy a 18 hold tanyásbirtok a törvény által előírt mely területhez tartozik és vadászati joga miképpen hasznosítandó, elsőfokon a *főszolgabíró* hivatott határozni (2. §. ut. bekezdés). Ha pedig a körülvevő nagyobb erdőterülethez kellene csatolni, illetőleg a vadászati jogot annak kellene haszonbérbeadni, amiről azonban, a fentiek szerint ninesen szó, barátságos egyezség létre nem jötte esetén szintén a *főszolgabíró* hivatott határozni.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Benevolus. Köszönjük, foglalkozunk vele s eddigi ter-
veink szerint következő számunkban hozzuk is.

P. I. Püspökladány. Rövidesen üzenünk.

Nagy Károly. Sorát ejtjük, csak türelem.

N. S. Fonyód. A képek tárgyuknál fogva nem nekünk valók. A különítményparancsnok felkészülése szolgálatba jó lenne, ha más beállításból vette volna le. Így nem látszik, hogy mit csinál. Az apácás képet azért nem közöljük, mert ellenségeink igen hamar propagandára használnák fel ellenünk. Mi meg vagyunk győződve, hogy igen látogatott fürdőhelyen áruhás (apácaruhás) nők is megfordulnak — betörési szándékkal. Mi tudjuk ezt, mások is, de ellenfeleinknek ez teljesen mindegy, ők a képet a következő aláírással közölnék: Szép közállapotok Magyarországon...

K. L. Tarpa. A kép megfelelne, csak kár, hogy a lak-
tanyából nem látszik semmi, vagy csendőrök nem állják körül. Az alakokról csak Ön tudja, hogy bajtársak.

Brassó. Azért nem közöljük, mert nemzetek érzékenysé-
gét bántja egyik-másik mondás.

Csap tórn. Nem tudjuk, mi a háttérben erősen megvilá-
gított valami? Az alakok alig ismerhetők fel. Ezért nem közölhetjük. Szívesen látjuk máskor is, ha kívánja, részlete-
sebb útbaigazítást is adunk.

Balony. Egyiket közöljük.

Öreg csendőr. Sorra kerül, éppen időszerű visszaemléke-
zések. At kell dolgozni, türelmet kérünk, Hasonló leírásokat
mindig szívesen látunk.

Kalmár törzsörmeister. Ez nem jó, nem érzékelteti a
„nyári állás” építését. Azt csak Önök tudják, mások, az olva-
sók csak hosszú póznákat látnak. Nagyon szívesen vennénk,
ha a nyári állásban a lovakat lefényképeznék, erről még nem
kaptunk képet sehonnan.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(27)

Elindult, de újra visszafordult a méltóságos úr, karon-
ragadta, félrehúzta Laji bátyámat és így szólt:

— Együtt ül a községi előljáróság a nagy zöld asztal
mellett, de olyan bágyadtak és szomorúak, mintha halott
felett virrasztanának!... Úgy hallom, tárgyalni akarnak
magával!... Menjén csak be!

Eppen akkor tűnt fel a kollégium szegleténél Dudás
pergekalapos feje és egyenesen Laji bátyám felé tartott.
Mutatóujjával felnyomta a kalapja szélét.

— Kereslek Lajos egy idézéssel!

A tanácsteremben a hosszú zöld asztal mellett együtt ül-
tek az esküdtek, az egész képviselőtestület, hevesen vitatko-
ztak, mikor Laji bátyám belépett, azonnal elhallgattak. Kerpai
szólaft meg.

— Na, ül le Laji, egy kis beszédünk vána veled. Majd a
jegyző úr feladja a kérdéseket, te meg szép csendesen vála-
szolgatsz rá.

— Tessék bíró úr — állt fel a jegyző — itt vannak a kér-
dések, döntsenek önök, mint képviselőtestület!... Én nem
avatkozom be!...

Felállt, kiment.

— Először is — köszörülte a torkát Herpai — arról van
szó, hogy ez a bűdös nagy károkat okozott a községnek, tönkre
tett ott...

Valaki közbevágott:

— Egy fenét arról van szó!... Nem arról van szó!... Az
majd csak utoljára jön, ha... Nem így beszéltük meg, Her-
pai komám!

Az esküdtek összehunyorítottak, esőválták a fejüket Her-
pai felé. Még elront mindent, hogy lehet olyan tökéletlen!?

A főszervező úr nyitotta be lassan az ajtót és lábujjhe-
gyen settenkedett a zöld asztal végéhez. Leült, papírt, ceruzát
vett elő, közben fejbólintással üdvözölte a posztókabátosokat.

ÍRÓGÉP

bármily rendszerű új és újjáépített.
Alkatrészek — Speciális javítóüzem.
Kedvezményes fizetési feltételek.
A csendőrség tagjainak árengedmény
SZLOBODA JÓZSEF és FIA, Nagykanizsa
Fő-út 8. Telefon: 603.

KERÉKPÁR-, motorkerékpár alkatrészek ÍRÓGÉP, bármily
rendszerű, **VARRÓGÉP**-szükségletünket szerezzük be

KÁPLÁR JÓZSEF SZOLNOK,
szaküzletében Baross-u. 31.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek!

Aszesszes rendszerű

ÍRÓGÉPEK

ALKATRÉSZEK

Szakkeres ú javító üzem.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési
feltételekkel.

KORVÁTH MIKLÓS-nál

írógép műszerész

ZALAEGERSZEG

A postáértva szemben.

Varga Sándor

KERÉKPÁR RAKTÁRA ÉS JAVÍTÓÜZEME,

BEREGSZÁSZ, Árpád-utca 4.

ZSEBLÁMPA ELEMEEK.

KOMÁROM:

Cordatic autógumi, kerék-
párok, motorkerékpárok,
írógépek körzetképviselése

Kedvező fizetési feltételek!

Mórocz Péter

Komárom, Nádor-u. 15.

Telefon: 44. • Műszi. rádió és
villamossági szaküzletében

CIKTA

KOMÁRO

A felvidék legnagyobb és leg-
olcsóbb cipő és harisnya be-
szerzési forrása

**Lábápolási osztály harisnya
javítás, cipő javítás.**

Herpai bíró magához kapott és más hangon folytatta:

— Arról van szó, Vári Laji, hogy te ugry megvetted a Vashalomban azt az ezernégyszáz ölnyi területet, melynek közepén most ez a büdös víz kiszaladt a nagyvilágba, ezt amint kinyomoztuk, te kezdted ott ásni, jó mélyen leástál, mert a víz magától nem tört volna ki, annyi szent!...

— Az én fődemem azt csinálók, amit éppen én akarok! — válaszolt hetykén Laji bátyám. — Ha egész nap tótágast állok rajta, ahhoz se lehet senkinek semmi szava!... Kifizettem az árát, vagy nem?... Nevemen van, vagy nincs!

— Jó, jó, nem is arról van szó!... Itt minden rendben van. Azonban itt az a kérdés, hogy mit csinálsz te most azzal a telekkel, meg azzal a vízzel?... Tehetetlenül állsz vele szemben és még a földet se tudod használni!... Másrészt az egész Vashalom tönkre van téve éppen a forrás miatt. Tehát azért hívtunk, hogy megkérdezzük, hogy hajlandó vagy e azt a nagy vizet betömetni?

— Nem!

— Hát akkor hajlandó vagy-e a telket szépszerével visszajuttatni a község tulajdonába, aki majd osztán azonnal betömeti?! A vételárát mind egy krajeárig megfizetjük, még a kerítés árát is megtérítjük..

— Nem vagyok hajlandó!

— Nem vagy hajlandó?... Höm!... Nem gondolod, hogy nagyon meggyűlik a bajod a községgel, mert olyan pernt akasztunk a nyakadba, hogy nyöggheted, míg élsz, te Laji!!

— Nyögöm!

Az esküdtek felhúzták pocakjaikat, csámesogtak, lefittyent szájjal morogtak. A főszerkesztő úr fészkelődött a széken, szólni akart valamit, de eszébe jutott, hogy neki itt ninesen szólásszabadsága, csak éppen hogy be jöhet és lapjában megírhatja a képviselőtestületi gyűlés lefolyását. Azonban látott rajta, hogy nagyon sokat akar mondani és bosszankodik, hogy nem teheti. Feldúlt képpel hajolt a mellette ülő öreg Durkó János gazda föléhez, sugott neki, de jó hangosan, hogy a többiek is meghallhatták:

— De uraim, a legnagyobb marhaság volna azt az isten-áldást betömetni!... Mit képzelnék kérem?

— Pszt!... Csend! — hallatszott mindenfelől. És hunyorgtak a szerkesztő úrra. (Folytatjuk.)

Pályázatmegfejtések.

I.

Tájékozottnak

kell lennie a csendőrnek olyan dolgokban is, amelyek nem tartoznak szorosan tulajdonképpeni hivatásához, de amelyek felől hivatása teljesítése során az örskörletben gyakran szó esik. Napjainkban ilyen — többek között — a közérdekű munkaszolgálat. Pályázatunk — a 15. számunkban — szerint erről kellett tájékoztató leírást beküldeni olyan tartalommal,

ami egy, a járőrhez forduló gazdaember felvilágosítására szükséges. Ezt a feladatot legjobban *Takács Ferenc tiszthelyettes, Mészáros Gusztáv tiszthelyettes és Bata József csendőr* oldották meg. Őket jutalmazzuk jó zsebórával. Általában a pályázók valamennyien jól oldották meg a feladatot s örömmel állapítottuk meg, hogy e leírások minden szavában a jobb jövőre vetett sziklaszilárd hit sugárzik. Így is kell lenni!

Almás István cső. (Pusztavacs), *Balog Ferenc* őrm. (Piszke), *Gy. Balogh István* őrm. (Sarkad), *Csetneki Antal* cső. (Jóka), *Csüllög Ferenc* prb. cső. (Törökszentmiklós), *Halmos Ferenc* cső. (Tatabánya), *Kecskés János* őrm. (Riese), *vitész Kertész János* cső. (Okány), *Kolozsi Sándor* tőrm. (Nyéresháza), *Kosztolányi István* cső. (Balatonszárszó), *Mátrahegy László* cső. (Palást), *Nagy József VII.* thts. (Ungvár), *Szabó Dénes* cső. (Gárdony), *Szántó Antal* cső. (Ösöd), *Takács*

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényezésére és ápolására.

TÖLTŐTOLLÁT SZAKSZERŰEN JAVÍTTA

BACSIK FERENCZ üzeme,
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 24.

BUTOR

bevásárlását **bizalommal** eszközölje **BERTALAN-né KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál**
BUDAPEST,
A m. kir. csendőrség tarjai kedvelt, elismert bevásárló helye. VIII., RAKÓCZI-ÚT 82. I. EM.
Polgári és luxus kivitelű butorok készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel.
Képs árajánlatot küldünk!

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

1939. szeptember 4-én a

300.000 pengős

legnagyobb főnyereményt a 8294. sz. sorsjeggyel
ismét

Török

szerencsés vevői nyerték

Vásároljunk sorsjegyet

Török A. és Társa

Bankházban,

Budapest, IV., Szervita-t. 3.

Nyereményhuzás: október 14 és 17-én

Sorsjegyek:

Egész P 28.-, Fél P 14.-, Negyed P 7.-, Nyolcad P 3.50

Rendelés: lev. lapon, levélben vagy utalványon.

Imre III. törm. (Törökszentmiklós), Tenke Imre őrm. (Huszt), Tóth Imre V. cső. (Paks), Tők Bertalan őrm. (Ungvár), S. Varga Károly cső. (Öcsöd), Vigh Mihály cső. (Öcsöd), Vincze György törm. (Lenti), Virág András őrm. (Kenderes), Ujfalussy János törm. (Tarpa) voltak pályázóink legjobbjai.

II.

A nyomozókulcs legszorgalmasabb gyomlálói

(augusztus 15-i számunk pályázata) a múlt év júliusától folyó év augusztusáig Bujáki Ferenc tiszthelyettes (Mártély) és Németh Ferenc III. törzsőrmester (Keszthely) voltak, Őrs-

parancsnokaik igazolása szerint előbbi 6, utóbbi 13 körözött egyént fogott el. Szorgalmukat emléktárggyal — művészi esendőrszoborral — jutalmazzuk. Tudjuk, hogy igyekeznek ezentúl is kötelességük teljesítésében is a legszorgalmasabb-

nak lenni, bár őszintén kívánjuk azt, hogy sokan legyenek, akik „lepipálják“ eredményeiket... Így kerül kézre egyre több körözött... Sok szerencsét mindenkinek! Pályázatunkat meg fogjuk ismételni.

Pályázatok.

I.

Mit csinál a járőr

a mai számunk 661. oldalán közölt fénykép szerint? Igazoltat? Panaszt jegyez? Tanut kérdez ki? Szolgálati utasításunk megmondja... mondják meg olvasóink is. Mondják meg, azt is, miért áll járőrvezetőjének háttal a járőrtárs? A legénység köréből fogadunk el csak pályázatot, amelynek beküldési határideje: október 15. A legjobb munkákat jutalmazzuk.

II.

Szüreti idők

vannak, eszünkbe jut a bor, annyi bajnak az okozója... Mások — vagy talán a saját — életéből mindenki tud eseteket, tragédiákat, miket a bor mértéktelen élvezete okozott. Vagyonok pusztultak el, családok szóródtak szét, béke szakadt meg, barátság, becsület, minden elveszett sokszor... A esendőrnek különösen kell óvakodnia e veszélytől, biztosan tud tehát ilyen esetekről. Ezeket írják meg olvasóink. A szereplők neveit jelöljük csak kezdőbetűkkel vagy hagyják el egészen. A legjobb munkákat jutalmazzuk. Pályázat határideje: november 1.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

KÖLTÖZKÖDÉST

helyben vidékre és külföldre zárt butorkocsival és teherautóval szakszerűen vállal

LEHRNER MÁTYÁS
SZÁLLITMÁNYOZÓ

BUDAPEST, V., Váci-út 6. Telefon: 112-167.

Legjobb, legmegbízhatóbb beszerzési forrás

Női - Férfi - bébi fehérnemű és menyasszonyi kelengyékben

Mahunka Ferenc

V., Erzsébet-tér 2. Tel: 387-115.

Ifj. Panucza György

TERVEZŐ - IPARMŰVÉSZ, MŰASZTALOS ÜZEM

BUDAPEST, VIII., Kenyérmező-u. 6.

Távbeszélő: 139-472.

S Z E G E D:

Arany, ezüst

ÓRA, ÉKSZER
AJÁNDÉKTÁRGYAT VÁSÁROLJUNK
kedvelt bevásárló helyünkön
Szakszerű javítóüzem.

TÓTH JÓZSEF
órák és ékszerész-nél
SZEGED, KÁRÁSZ-U. 13.
A „Nemzeti Takarékoság“ tagja

Magyar Királyi

Osztálysorsjáték

88.000 sorsjegy. 44.000 nyeremény.

A sorsjegyek fele okvetlen nyer!

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

700.000

azaz hétszázezer pengő

1 jutalom	à P 400.000	21 nyeremény	à P 20.000
1 nyeremény	à P 300.000	1 nyeremény	à P 15.000
1 nyeremény	à P 100.000	32 nyeremény	à P 10.000
1 nyeremény	à P 70.000	24 nyeremény	à P 5.000
1 nyeremény	à P 60.000	21 nyeremény	à P 4.000
2 nyeremény	à P 50.000	23 nyeremény	à P 3.000
2 nyeremény	à P 40.000	48 nyeremény	à P 2.000
1 nyeremény	à P 30.000	121 nyeremény	à P 1.000

stb., stb. **összesen közel tíz
millió pengő.**

Első huzás
okt. 14-én
kezdődik

Sorsjegyek
kaphatók
az összes
hivatalos fő-
árusítóknál

Vásároljunk „Nemzeti Takarékoság“ könyvecskével,
150 elsőrangú 6 havi hitellel, 1 helyen, az irodában fizetünk, Nincs felár,
cégnél s havonta egyszer, nincs kezelési költség!

A vásárláskor sem kell előleget adni. A könyvecské díjmentesen kapható SZEGED, KÁRÁSZ-UTCA 5. szám alatti irodától.